

Or.0002.1.2025

**Rada Powiatu
w Bielsku Podlaskim**

WNIOSEK

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada projekt uchwały Rady Powiatu w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim na lata 2025-2030, wnosząc o jej podjęcie.

UZASADNIENIE

Na podstawie art.19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Strategia jest odpowiedzią na realne problemy społeczne Powiatu Bielskiego. Zaplanowane cele oraz działania są spójne z innymi programami pomocy społecznej, tj.: Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Bielskim, Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bielskim, Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Bielskim. Oddziaływania naprawcze strategii skierowane są do najsłabszych grup społecznych, takich jak: osób niepełnosprawnych, dzieci pozbawionych naturalnej opieki rodzicielskiej, osób doświadczających sytuacji kryzysowych.

STAROSTA

dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

SEKRETARZ POWIATU

Marek Martyniuk

*zł.
06.02.2025*

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W BIELSKU PODLASKIM
z dnia.....

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Bielskim na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107, z późn. zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.), Rada Powiatu w Bielsku Podlaskim uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim na lata 2025-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Bielsku Podlaskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i ma zastosowanie do zadań realizowanych od dnia 1 stycznia 2025 roku.

Pod względem prawnym
uwag nie wnoszę

RADCA PRAWNY

dr Tadeusz Oniśko

29.01.2025

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Bielsku Podlaskim

mgr Urszula Kitlas

Załącznik

do uchwały Nr.....

Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim

z dnia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim na lata 2025 - 2030

Bielsk Podlaski 2024

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim

przy współpracy instytucji i organizacji społecznych z terenu powiatu.

Spis treści

I.	<i>Wprowadzenie</i>	5
1.	Wstęp	5
2.	Podstawa prawna	6
3.	Spójność z dokumentami strategicznymi.....	7
4.	Metodologia badań społecznych	8
II.	<i>Charakterystyka powiatu bielskiego</i>	9
1.	Położenie i sytuacja demograficzna powiatu bielskiego	9
2.	Gospodarka i rynek pracy	12
3.	Kultura, sport i rekreacja	17
4.	Bezpieczeństwo.....	23
5.	Edukacja i wychowanie.....	26
6.	Pomoc społeczna.....	29
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	29
	Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego	31
	Dom Pomocy Społecznej.....	32
	Ośrodki Pomocy Społecznej.....	33
7.	Organizacje pozarządowe	35
8.	Służba zdrowia	37
9.	Pomoc grupom społecznym przebywającym na terenie powiatu bielskiego- repatriantów, uchodźcom z Ukrainy, cudzoziemcom, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.....	41
	Repatrianci.....	41
	Pomoc uchodźcom z Ukrainy	41
	Pomoc cudzoziemcom, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą realizowana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.....	43
III.	<i>Diagnoza społeczna- analiza danych</i>	45
1.	Struktura badanej grupy	45
2.	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.....	51
3.	Przemoc domowa	55
4.	Osoby starsze i niepełnosprawne	58
5.	Ubóstwo i bezdomność	64
6.	Bezrobocie.....	69
7.	Uzależnienia	71
8.	Bezpieczeństwo	75
9.	Uchodźcy/Migranci.....	76

IV.	<i>Analiza SWOT.....</i>	79
V.	<i>Część programowa</i>	84
	1. Misja	84
	2. Cele, priorytety i kierunki działań polityki społecznej powiatu bielskiego.....	84
	Obszar I: Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	85
	Obszar II: Przemoc domowa i jej zapobieganie.	87
	Obszar III: Wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	89
	Obszar IV. Bezpieczeństwo.....	91
	Obszar IV. Repatrianci / Uchodźcy z Ukrainy/ Cudzoziemcy, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	92
	3. Spodziewane efekty realizacji strategii – prognoza zmian w zakresie objętym strategią.	92
	4. Zarządzanie, finansowanie, monitoring i ewaluacja strategii.....	93

I. Wprowadzenie

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim to dokument kompatybilny z innymi programami związanymi z pomocą społeczną. Niniejszy dokument powstał dzięki współpracy instytucji oraz jednostek organizacyjnych z terenu powiatu. Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim na lata 2025-2030 jest określenie głównych kierunków działań na okres najbliższych sześciu lat, gdzie wyznacza ona pożądane kierunki działań, które znajdują przełożenie na konkretne operacje w szczegółowych programach realizowanych na terenie powiatu. Jest to strategia długoterminowa, dlatego poza wyznaczeniem kierunków działań, przyjęto także, że niezbędny jest stały monitoring i ewaluacja realizowanych zadań. Działania te będą pomocne w ewentualnym dostosowywaniu (w zależności od potrzeb społecznych i zmieniających się warunków) celów i zadań przewidzianych do wykonywania w kolejnych etapach realizacji Strategii. Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 16b i art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Niniejsza Strategia została opracowana z uwagi na zakończenie obowiązywania z końcem roku 2024 Strategii na lata 2019 – 2024.

W Strategii uwzględniono nie tylko wizytówkę regionu jaką jest charakterystyka powiatu bielskiego, ale również diagnozę problemów społecznych dokonaną na podstawie analizy danych uzyskanych z instytucji oraz ich sugestii co do głównych problemów na terenie powiatu jak i analizę danych uzyskanych za pośrednictwem ankiety internetowej, dotyczącej głównych problemów mieszkańców powiatu. Najistotniejszymi problemami społecznymi występującymi na terenie powiatu bielskiego, które stale się pogłębiają są: problemy opiekuńczo- wychowawcze rodzin, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, uzależnienia i przemoc domowa, które stanowią duże wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Strategia zawiera również część programową, w której przedstawiono wizję i misję oraz najistotniejsze założenia polityki społecznej na najbliższe lata, które są ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych działań. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim wskazuje zadania i obszary, które stanowią wyzwania dla społeczności lokalnej i instytucji działających na polu polityki społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim prowadzi stały monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim, aby skutecznie reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Proces ten obejmuje analizę danych, ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz dostosowanie programów wsparcia do aktualnych wyzwań. PCPR współpracuje z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną, aby zapewnić kompleksową i adekwatną pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej. Regularne przeglądy Strategii pozwalają na wprowadzanie niezbędnych zmian i usprawnień, co przyczynia się do efektywniejszego rozwiązywania problemów społecznych w powiecie bielskim.

2. Podstawa prawna

Opracowany dokument stanowi wypełnienie zobowiązań ustawowych wynikający bezpośrednio z art. 16b oraz 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Praca nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odbywała się w ścisłej korelacji z zasadami: programowania i partnerstwa. Wieloaspektowość problemów społecznych występujących w powiecie bielskim, spowodowały konieczność zwrócenia uwagi na poszczególne akty prawne, które mają kluczowy wpływ na przygotowanie strategii, należą do nich :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997
(t.j. Dz. U. z 1997 r. poz. 483);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(tj. Dz. U. z 2023 poz. 1426 r. późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 44);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 571);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 424);
7. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego
(tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 917);
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 2809);
9. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 769);
10. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 1105);
11. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1504);
12. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

(t.j. Dz. U. z 2024r., poz.167).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Przygotowanie strategii stanowi scenariusz interwencji samorządu powiatu bielskiego, jego jednostek organizacyjnych oraz partnerów społecznych w obszarze pomocy społecznej. Strategia jest kontynuacją przedsięwzięć realizowanych we wcześniejszym okresie programowania 2019-2024 oraz wyznaczeniem nowych priorytetów na lata 2025 – 2030. W procesie opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych istotna jest spójność oraz partnerstwo na wszystkich poziomach zarządzania, czyli na poziomie kraju, województwa, powiatu oraz gminy. Reasumując, zintegrowane planowanie rozwiązywania problemów społecznych wynika z dokumentów krajowych i wspólnotowych, m. in. są to:

1. *Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*
2. *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,*
3. *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej 2030,*
4. *Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,*
5. *Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,*
6. *Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2025,*
7. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do roku 2030,*
8. *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,*
9. *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,*
10. *Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030.*
11. *Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Podlaskim na lata 2024-2027.*
12. *Program pomocy społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w województwie podlaskim na lata 2024-2027.*
13. *Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2022-2025.*
14. *Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027.*

4. Metodologia badań społecznych

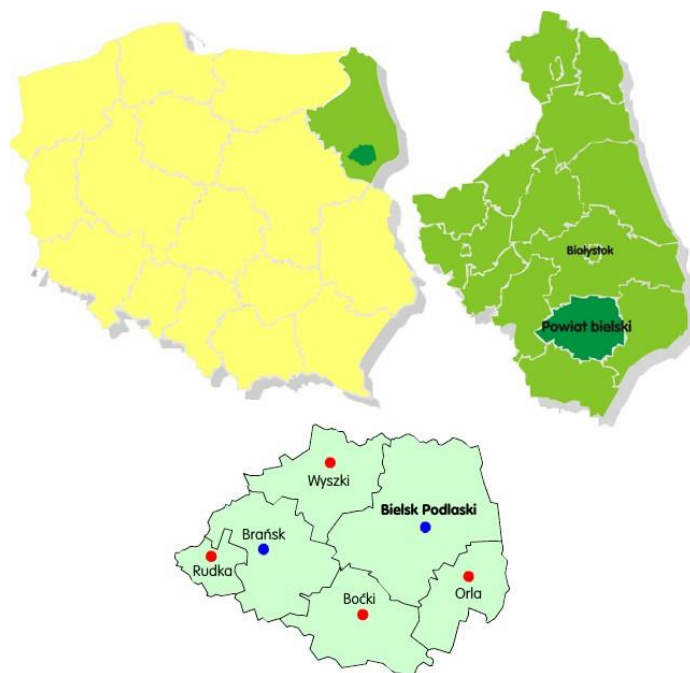
Zgodnie ze wzorem dobrych praktyk wyznaczających standardy opracowań diagnostycznych w zakresie problemów społecznych przyjmuje się, iż bazowym zestawem danych będą dane wtórne zebrane z poszczególnych jednostek. W dokumencie wykorzystano ogólnodostępne dane statystyczne zgromadzone w Banku Danych Lokalnych GUS oraz innych portalach gromadzących dane statystyczne. Dane wtórne pozwalają na rejestrację poszczególnych wskaźników o charakterze makrospołecznym. Zespół opracowujący diagnozę problemów społecznych wzbogacił zebrane dane o badania ankietowe, w których mieszkańcy powiatu mogli wyrazić swoją opinię na temat problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Dane ankietowe pokazują problemy społeczne widziane z perspektywy poszczególnych osób. To ich doświadczenia oraz wnioski, jakie z niego wyciągają, tworzą obraz rzeczywistości.

W niniejszej Strategii wykorzystano technikę badawczą jaką jest kwestionariusz ankiety, który jest narzędziem pozwalającym gromadzić materiały o charakterze ilościowym. Formularz zawiera pytania zamknięte i półotwarte. Pytania badają skalę problemów oraz negatywnych zjawisk na terenie powiatu bielskiego. Ankieta jest anonimowa. Respondenci zostali poinformowani w jakim celu jest przeprowadzana ankieta i gdzie zostaną przedstawione wyniki badań.

II. Charakterystyka powiatu bielskiego

1. Położenie i sytuacja demograficzna powiatu bielskiego

Powiat bielski jest położony na obszarze Zielonych Płuc Polski, w województwie podlaskim, na Równinie Bielskiej, którą od północy okala Dolina Górnej Narwi, zaś jej wschodnią część zajmuje Puszcza Białowieska. Graniczy z powiatami: wysokomazowieckim, białostockim, hajnowskim i siemiatyckim. Na terenie powiatu leży osiem gmin, w tym dwa miasta: Bielsk Podlaski (stolica powiatu) i Brańsk oraz sześć gmin wiejskich: Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka i Wyszki. Powiat Bielski zamieszkują Polacy, Białorusini i Ukraińcy, tworząc bogatą mozaikę wyznaniową i kulturową. Bielsk pozostał do czasów obecnych miastem różnorodności, które współistnieją i wzajemnie się uzupełniają. Powiat posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg lokalnych oraz dogodnie połączenie z przejściem granicznym w Połowcach. Przez miasto przebiegają trasy o krajowym znaczeniu Białystok – Lublin, szlak turystyczny Warszawa – Białowieża oraz szlak turystyczny Kraków – Lublin – Wilno.

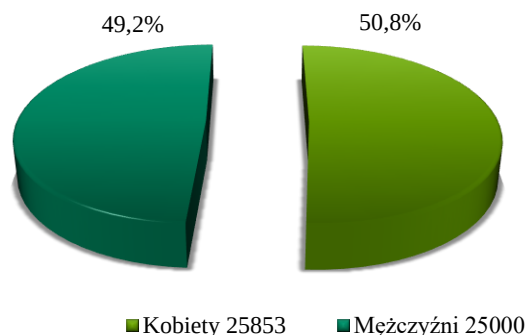

Rysunek 1. Podział administracyjny powiatu bielskiego

Obszar powiatu wynosi 1 385 km² i jest zamieszkiwany przez 50 268 osób. Połowa ludności mieszka w miastach, z czego około 23,8 tys. - liczy stolica powiatu- Bielsk Podlaski. Gęstość zaludnienia wynosi około 37 osób na 1 km². (wg danych GUS na dzień 30.04.2024r.).

W powiecie bielskim podobnie jak w innych powiatach zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. Poniższe wykresy przedstawiają podział ludności ze względu na płeć oraz wiek. 50,8% mieszkańców powiatu stanowią kobiety, natomiast 49,2% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,3 lat i jest nieznacznie wyższy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Ludność wg płci w powiecie bielskim

Wykres 1. Liczba ludności w powiecie bielskim wg płci

Mieszkańcy powiatu bielskiego zawarli w 2022 roku 203 małżeństwa, co odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 27,1% mieszkańców powiatu bielskiego jest stanu wolnego, 55,2% żyje w małżeństwie, 6,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,0% to wdowy/wdowcy.

Powiat bielski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -455. W 2022 roku urodziło się 350 dzieci, w tym 43,4% dziewczynek i 56,6% chłopców. W latach 2021-2024 liczba mieszkańców zmalała o 1545 osób.

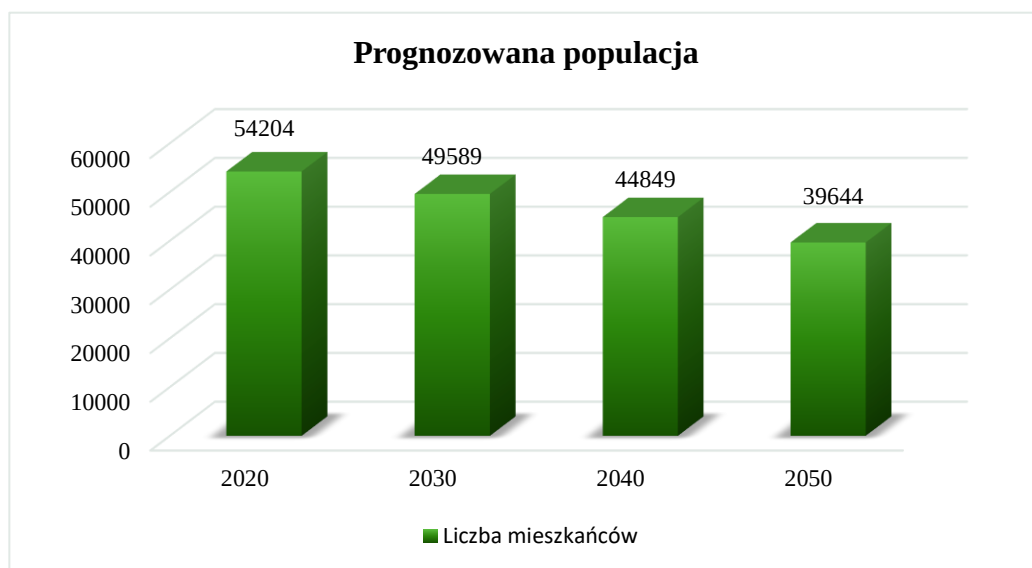
Poniższy wykres przedstawia spadek liczby mieszkańców powiatu bielskiego na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Wykres 2. Ludność w powiecie bielskim w latach 2021-2024

(dane GUS)

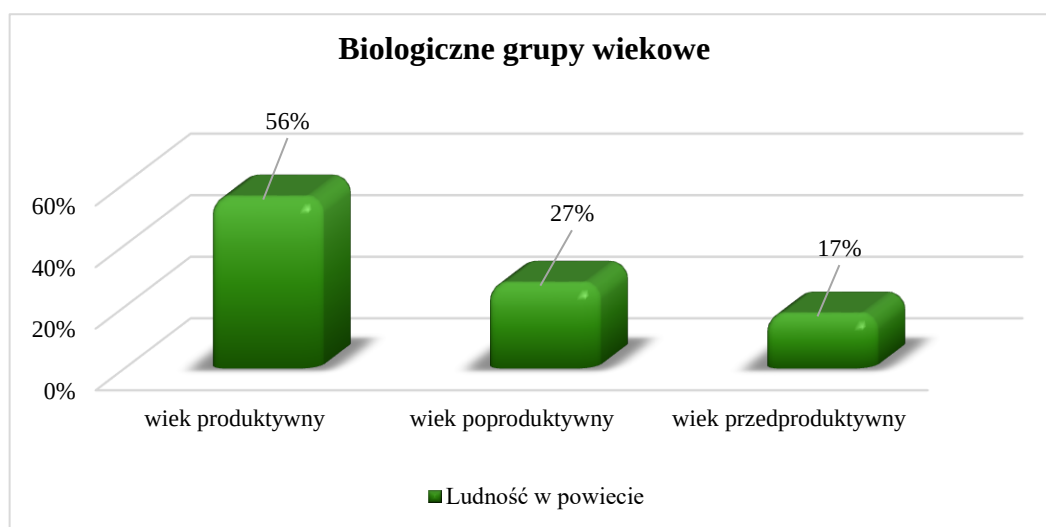
Kolejny wykres przedstawia prognozowaną liczbę mieszkańców powiatu bielskiego w 2050 roku i wynosi 39 644, z czego 19 653 to kobiety, a 19 991 mężczyźni.

Wykres 3. Prognoza populacji w powiecie bielskim w latach 2020-2050 (dane GUS)

Prognozy statystyczne są konsekwencją negatywnych tendencji demograficznych występujących w powiecie bielskim, dotyczących m. in.: ujemnego przyrostu naturalnego, ujemnego salda migracji stałych i zagranicznych, niekorzystnej struktury ludności, wskazujących na duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności, co świadczy o dynamicznym tempie starzenia się społeczeństwa.

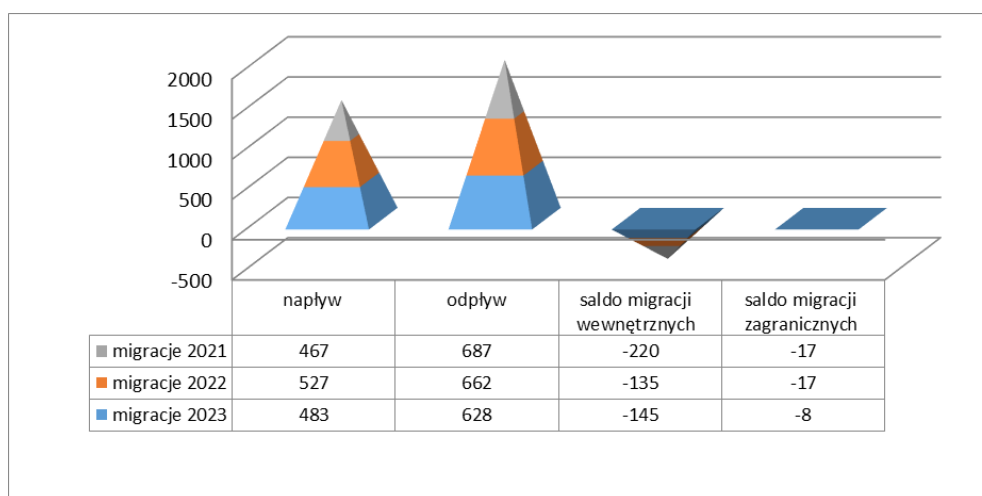
Z podobnymi zjawiskami boryka się wiele miast w Polsce i stąd tak ważne jest, by politykę tych miejscowości opierać na tworzeniu dobrych warunków dla seniorów i jednocześnie stwarzać zachęty mogące zatrzymać ludzi młodych. Z analizy struktury ludności powiatu bielskiego wynika, że w 2023r. 17% stanowili mieszkańcy do 18 roku życia. Największa grupa osób, tj. 56%, to osoby w wieku produkcyjnym (tj. kobiety w wieku 18-59 i mężczyźni w wieku 18-64 lata). Mieszkańcy w wieku emerytalnym (tj. kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) stanowili 27% ogółu mieszkańców.

Wykres 4. Ludność w powiecie bielskim ze względu na biologiczne grupy wiekowe (dane GUS)

Zjawisko migracji ludności na pobyt stały z roku na rok wzrasta. Skala problemu nie jest do końca znana. Źródłem informacji o ruchach migracyjnych jest prowadzona w gminach ewidencja ludności. Jednak, wśród wyjeżdżających do pracy w kraju lub za granicę, dopełnienie obowiązków meldunkowych nie jest powszechne. Nie jest to problem, który dotyka tylko powiatu bielskiego.

W 2023 roku zarejestrowano 483 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 628 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu bielskiego -145. W tym samym roku 15 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 32 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -8.

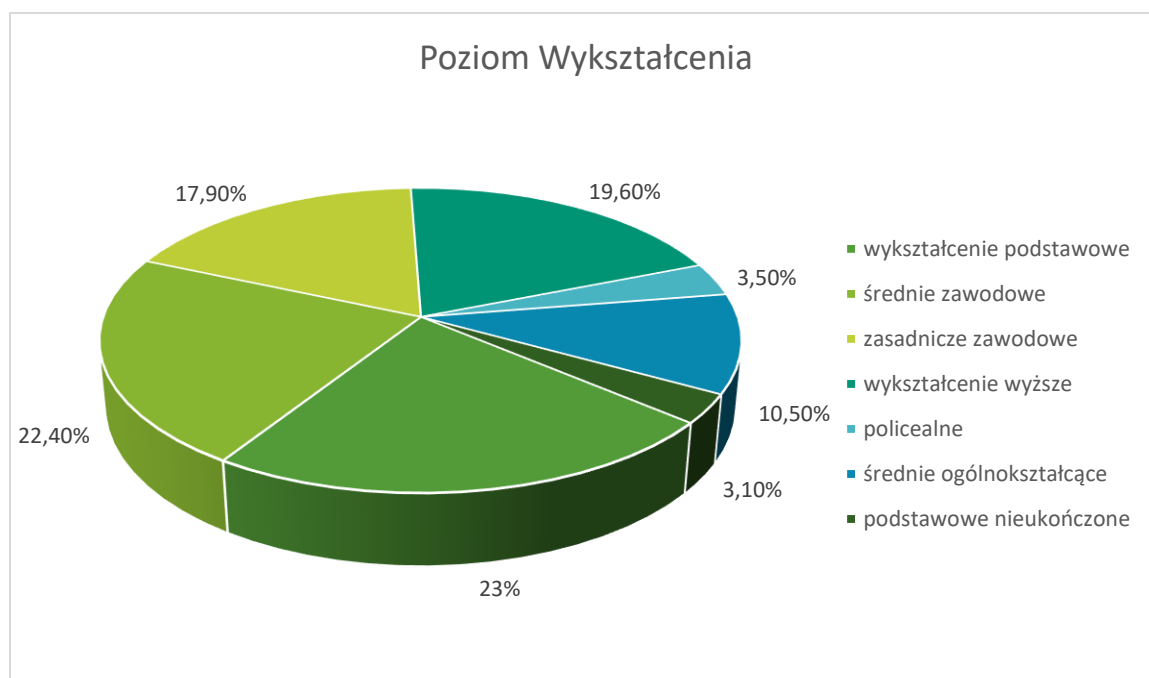

Wykres 5. Migracje ludności w powiecie bielskim w latach 2021-2023

(źródło GUS)

2. Gospodarka i rynek pracy

Kapitał ludzki odgrywa znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym powiatu bielskiego. Ożywienie gospodarcze służy kształtowaniu warunków życia lokalnej społeczności, jest też warunkiem jej aktywności. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu bielskiego przedstawia poniższy wykres. W społeczeństwie przeważa wykształcenie podstawowe (23%), średnie zawodowe (22,4%), zasadnicze zawodowe (17,9%). Osoby z wyższym wykształceniem stanowią (19,6%), policealnym (3,5%). Duży odsetek mieszkańców posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące (10,5%), zaś nieliczna grupa mieszkańców ma wykształcenie podstawowe nieukończone (3,1%).

Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu bielskiego

(źródło Narodowy Spis Powszechny 2021)

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 56% ogółu mieszkańców powiatu. Bezrobocie rejestrowane w powiecie bielskim wynosiło w 2023 roku 4,4%, jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

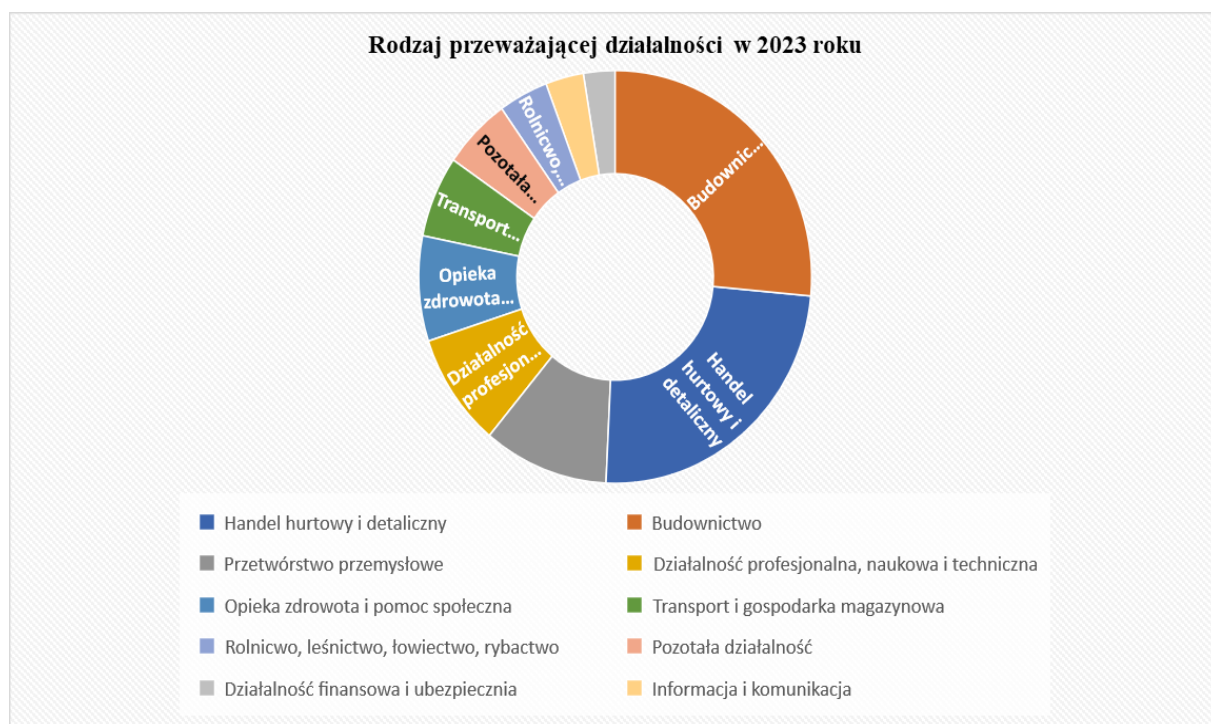
Powiat ma charakter głównie rolniczy, posiada również dobre warunki dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego. Przez jego teren wiodą szlaki komunikacyjne łączące Zachód ze Wschodem oraz Północ z Południem, co jest ważnym aspektem rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej. Powiat bielski stanowi prężnie rozwijający się region. Głównym centrum gospodarczym powiatu, mającym potencjał i perspektywę dalszego rozwoju jest miasto Bielsk Podlaski. Liczącą się dziedzinę gospodarki w powiecie stanowi budownictwo, reprezentowane m. in. poprzez takie przedsiębiorstwa jak: Danwood, Unibep, Unihouse. W zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego znany jest zakład przetwórstwa rybnego - firma Suempol, która zajmuje się m.in. produkcją wyrobów z łososia. Większa część produkcji trafia na eksport, ale wyroby Suempolu są również obecne na rynku krajowym. Największymi pracodawcami wśród przedsiębiorstw są następujące firmy prowadzące działalność w Bielsku Podlaskim: Arhelan, PSS „Społem”, „Energo” (handel), Przedsiębiorstwo Drogowo- Mostowe „Maksbud”, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa. W 2011 roku w Koszkach na terenie gminy Orla otwarto zakład firmy „Ikea Industry Poland”, produkujący płyty MDF dla koncernu Ikea, wytwarzającego meble. To najnowocześniejsza tego typu wytwórnia w Europie. Zakład zatrudnia ok. 250 osób.

W powiecie funkcjonuje około 600 sklepów, z czego ok. 40 proc. to sklepy spożywcze. W większości zlokalizowane są w miastach powiatu – Bielsku Podlaskim i Brańsku. W powiecie dużą rolę odgrywa również rolnictwo. Obszar użytków rolnych wynosi 99 959 ha. Na terenie powiatu funkcjonuje ponad 10 tys. gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej

1 ha. Produkcja rolnicza prowadzona jest głównie w dwóch kierunkach- roślinnym (uprawa zbóż) i zwierzęcym (hodowla bydła i trzody).

Zwykle pozytywne oceny i zmiany na rynku pracy idą w parze z poprawą klimatu społecznego, wzmacniają poczucie bezpieczeństwa, co może mieć znaczenie dla wzmacniania aktywności i kreatywności mieszkańców. Powiat Bielski stanowi prężnie rozwijający się region. Głównym centrum gospodarczym powiatu, mającym potencjał i perspektywę dalszego rozwoju jest miasto Bielsk Podlaski. W powiecie bielskim w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4 480 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3 514 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 302 nowe podmioty, a 207 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Przeważają małe i mikro przedsiębiorstwa (4 331). Firm, które zatrudniają więcej niż 250 osób jest w powiecie 5.

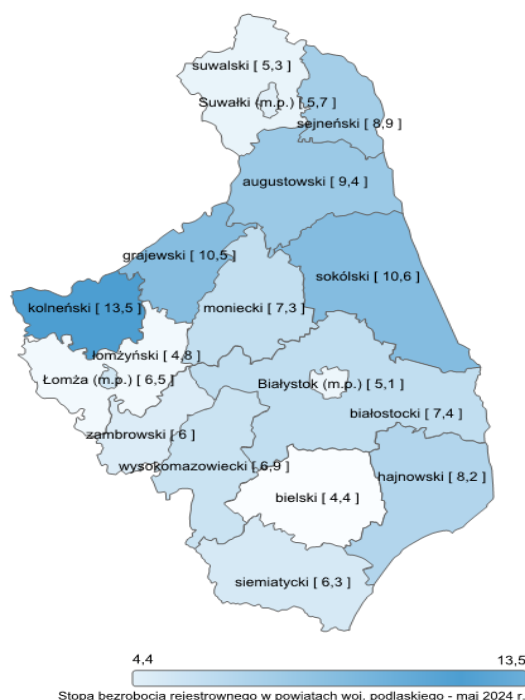
Poniższy wykres przedstawia liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych sektorach. Najwięcej firm, jak przedstawia wykres działa w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie oraz przetwórstwie przemysłowym.

Wykres 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w poszczególnych sektorach w 2023 roku

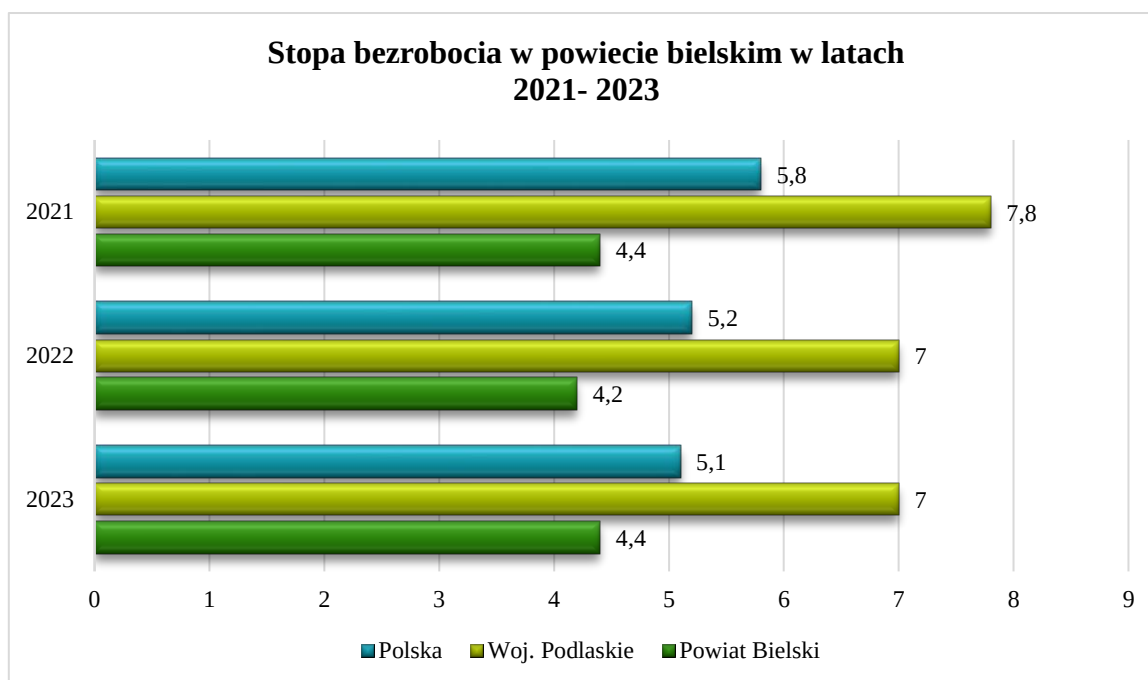
(opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Istnienie dużej ilości firm generujących miejsca zatrudnienia powoduje, iż sytuacja rynku pracy w powiecie bielskim jest korzystniejsza od większości powiatów woj. podlaskiego, a także od średniej stopy bezrobocia w Polsce. Poniższa mapa przedstawia stopę bezrobocia dla poszczególnych powiatów w województwie podlaskim.

Rysunek 2. Stopa bezrobocia w województwie podlaskim w maju 2024 roku

Niewątpliwy wpływ na lepszą niż w innych powiatach sytuację na lokalnym rynku pracy ma dość dobra sytuacja gospodarcza w powiecie, istnienie i ciągły rozwój dużych jak i małych firm systematycznie zwiększających zatrudnienie oraz powstawanie nowych firm oferujących duże zapotrzebowanie na nowych pracowników. Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia rejestrowanego na przestrzeni ostatnich lat. W roku 2023 w powiecie bielskim, stopa bezrobocia wyniosła 4,4 %, której wartość nie uległa zmianie w stosunku do roku 2021.

Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie bielskim w latach 2021-2023

(opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Powiatowy Urząd Pracy przeznacza środki na usługi i instrumenty rynku pracy, mając na względzie, przy wyborze form wsparcia, zapotrzebowanie ze strony bezrobotnych i propozycje oraz możliwości zgłaszane przez pracodawców. W 2023 roku jak i w latach wcześniejszych zorganizowane zostały prace interwencyjne, roboty publiczne, staże. Bezrobotne osoby zostały zatrudnione na stanowiskach pracy wyposażonych ze środków Funduszu Pracy, jak również otrzymały dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Osoby bezrobotne, posiadające zapewnienie zatrudnienia zostały przeszkolone ze środków Funduszu Pracy. W ramach PFRON-u wsparciem objęto osoby niepełnosprawne. Podejmując powyższe działania na rzecz osób bezrobotnych, Powiatowy Urząd Pracy stara się zadbać o dalsze losy tych osób po zakończeniu okresu subsydiowania. W tym celu negocjuje z pracodawcami dalsze zatrudnienie bezrobotnych. Te działania owocują wysoką efektywnością w postaci kontynuacji zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy oferuje zarejestrowanym bezrobotnym także inne formy pomocy. Zatrudnieni w Urzędzie doradcy zawodowi proponują bezrobotnym indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe. Przeprowadza indywidualne rozmowy doradcze. Osoby bezrobotne objęte zostały również grupowym poradnictwem zawodowym. Przeprowadzone zostały spotkania grupowe z zakresu informacji zawodowej, a także osoby skorzystały z informacji zawodowej w formie indywidualnej. Organizowano szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy oraz warsztaty z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

3. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Upowszechnianiem działalności kulturowej w każdej z gmin Powiatu Bielskiego zajmują się Gminne Ośrodki Kultury, Gminne Biblioteki oraz Centra biblioteczno – kulturalne, kulturalno – turystyczne, jak również świetlice wiejskie. Mecenasem kultury i sztuki w mieście Bielsk Podlaski jest Bielski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Osiedlowy Dom Kultury. Natomiast w mieście Brańsk Miejski Ośrodek Kultury jak również Miejska Biblioteka Publiczna.

Gmina	Infrastruktura kulturalna
Miasto Bielsk Podlaski	• Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim • Bielski Dom Kultury w Bielsku Podlaskim im. Marszałka Józefa Piłsudskiego • Osiedlowy Dom Kultury w Bielsku Podlaskim
Gmina Bielsk Podlaski	• Gminna Publiczna Biblioteka w Augustowie • Filia Biblioteczna w Łubinie Kościelnym
Miast Brańsk	• Miejski Ośrodek Kultury w Brańsku • Miejska Biblioteka Publiczna w Brańsku
Gmina Brańsk	• Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury imienia Anny Dernowskiej w Kalnicy • Gminna Biblioteka Publiczna w Kalnicy
Boćki	• Centrum Kulturalno – Turystyczne w Boćkach • Gminny Ośrodek Kultury w Boćkach • Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach
Wyszki	• Gminne Centrum Biblioteczno – Kulturalne w Wyszках • Gminne Centrum Biblioteczno – Kulturalne w Wyszках Filia w Strabli
Orla	• Gminny Ośrodek Kultury w Orli • Gminna Biblioteka Publiczna w Orli
Rudka	• Gminna Biblioteka Publiczna w Rudce

Tabela 1. Infrastruktura i zasoby kulturalne w powiecie bielskim

Swoją działalność prowadzą, realizując podstawowe zadania statutowe, poprzez organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej w zakresie upowszechniania kultury, działania skierowane na rozwijanie i zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców oraz promocję działań kulturalnych. Na terenie miast i gmin działają biblioteki publiczne.

Dysponują one urozmaiconym księgozbiorem literatury pięknej, popularnonaukowej oraz czasopism regionalnych, tygodników lokalnych i dzienników o zasięgu ogólnopolskim. Prowadzą również prace kulturalno-oświatowe, mające na celu popularyzację czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży szkolnej, np. pogadanki, konkursy, lekcje biblioteczne głośnego czytania, quizy, wystawy. Ośrodki, Centra, Biblioteki oraz świetlice wiejskie prowadzą wielokierunkową działalność w zakresie:

- ✓ edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę;
- ✓ tworzenia warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego w szczególności folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego;
- ✓ upowszechniania sztuki, jej udostępniania i popularyzowania wiedzy o sztuce, promowania zamierzeń artystycznych w kraju i poza granicami;
- ✓ tworzenia i upowszechniania scenicznych programów artystycznych;
- ✓ organizowania konkursów w różnych dziedzinach sztuki;
- ✓ organizowania wystaw, koncertów okolicznościowych, przeglądów i festiwali (teatralnych, muzycznych, folklorystycznych), spotkań, imprez, konkursów, wieczorów z poezją i piosenką, festynów;
- ✓ prowadzenia zespołów, chóru, orkiestr dętych, pracowni różnych grup społecznych i zawodowych;
- ✓ prezentacji filmów i spektakli;
- ✓ rozwijania potrzeb twórczego uczestnictwa w kulturze z możliwością twórczego i kształcącego spędzania wolnego czasu oraz znajdowania przyjemności w odbiorze sztuki lub jej tworzeniu;
- ✓ rozwijania pasji i zamiłowań artystycznych, prowadzenie kół zainteresowań w zakresie: muzyki, plastyki, teatru, tańca, arteterapii, filmu i fotografii;
- ✓ prowadzenia, dokumentowania, tworzenia, udostępniania i ochrona dóbr kultury;
- ✓ rozpowszechniania, rozbudzania i zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych i sportowych społeczeństwa;
- ✓ promocji twórców i artystów regionu;
- ✓ tworzenia warunków dla rozwoju kultury fizycznej;
- ✓ popularyzowania sportu wśród dzieci i młodzieży;
- ✓ rozwijania i upowszechniania rekreacji ruchowej;
- ✓ zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych i informacyjnych wśród mieszkańców, upowszechniania wiedzy i rozwoju kultury;
- ✓ gromadzenia i opracowywania materiałów bibliotecznych;
- ✓ udostępniania zbiorów bibliotecznych;
- ✓ popularyzowania czytelnictwa;
- ✓ współpracy ze stowarzyszeniami kulturalnymi, placówkami oświatowo - wychowawczymi, fundacjami, muzeami, stowarzyszeniami zawodowymi i twórców oraz wszystkimi osobami prawnymi i fizycznymi mogącymi służyć pomocą przy realizacji zadań Centrów, świetlic, Ośrodków, bibliotek;
- ✓ zaspakajania potrzeb i rozwijania zainteresowań różnych grup społecznych i zawodowych, dzieci i młodzieży, ludzi w wieku produkcyjnym oraz ludzi starszych;
- ✓ zapewnienia pomocy i opieki merytorycznej dzieciom i dorosłym;

- ✓ informowania i popularyzowania działań kulturalnych poprzez środki masowego przekazu, plakaty, wydawnictwa, prasę lokalną, stronę internetową itp.;
- ✓ stwarzania warunków do aktywnego, wielokierunkowego uczestnictwa w kulturze
- ✓ wychowania patriotycznego (obchody świąt i rocznic państwowych, religijnych oraz lokalnych);
- ✓ działalności promocyjnej i marketingowej oraz pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych;
- ✓ prowadzenia akcji szczepiennych;
- ✓ organizowania zajęć letnich i zimowych;
- ✓ działalności usługowej.

Poniższa tabela przedstawia wybrane imprezy kulturalne oraz wydarzenia o charakterze patriotycznym – obchody świąt i rocznic ważnych w historii naszego kraju i regionu na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Imprezy kulturalne oraz wydarzenia o charakterze patriotycznym		
2021	2022	2023
1.Powiatowe Eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego uczniów szkół ponadpodstawowych i osób dorosłych z powiatu bielskiego.	1.Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Święty Jan Paweł II w oczach dziecka”.	1.Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Święty Jan Paweł II w oczach dziecka”.
2.Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Święty Jan Paweł II w oczach dziecka”.	2.Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Piękna Nasza Polska Cała”.	2.Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Piękna Nasza Polska Cała”.
3.Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Piękna Nasza Polska Cała”.	3.Konkurs Tańca „Baw się i tańcz”.	3.Konkurs Tańca „Baw się i tańcz”.
4.Obchody Narodowego Święta 3 Maja.	4.Obchody Święta Narodowego 3 Maja.	4.Obchody Narodowego Święta 3 Maja.
5.Obchody rocznicy pomordowania Bielszczan w Lesie Pilickim.	5.Obchody rocznicy pomordowania Bielszczan w Lesie Pilickim.	5.Obchody rocznicy pomordowania Bielszczan w Lesie Pilickim.
6.Obchody Święta Wojska Polskiego i rocznicy Cudu nad Wisłą.	6.Obchody Święta Wojska Polskiego i rocznicy Cudu nad Wisłą.	6.Obchody Święta Wojska Polskiego i rocznicy Cudu nad Wisłą.
7.Obchody Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada.	7.Obchody Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada.	7.Obchody Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada.

8.Udzielono dotacji Miastu Bielsk Podlaski na organizację letniego koncertu „Spasauskija Zapusty”.	8.Udzielono dotacji Miastu Bielsk Podlaski na organizację letniego koncertu „Spasauskija Zapusty”.	8.Udzielono dotacji Miastu Bielsk Podlaski na organizację letniego koncertu „Spasauskija Zapusty”.
9.Udzielono wsparcia finansowego na wydanie albumu pt. „Cerkwie południowej Białostoczczyzny”.	9.Ze środków powiatu współfinansowana jest orkiestra młodzieżowa; utrzymywany jest etat dyrygenta – przy Zespole Szkół nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim; młodzieżowy Zespół Folklorystyczny „Podlaskie Kukułki” przy Zespole Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim oraz zespół „Spadczyna” przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Bronisława Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim	9.Ze środków powiatu współfinansowana jest orkiestra młodzieżowa; utrzymywany jest etat dyrygenta przy Zespole Szkół nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim; młodzieżowy Zespół Folklorystyczny „Podlaskie Kukułki” przy Zespole Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim oraz zespół „Spadczyna” przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Bronisława Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim
10.Ze środków powiatu współfinansowana jest orkiestra młodzieżowa i utrzymywany jest etat dyrygenta przy Zespole Szkół nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim, młodzieżowy Zespół Folklorystyczny.		

Tabela 2. Wykaz imprez regionalnych

Aktywność fizyczna jest nieodłącznym atrybutem życia człowieka. Wynika ona z wrodzonych potrzeb organizmu i nabytych umiejętności. Odpowiednio dobrana aktywność ruchowa sprzyja rozwojowi organizmu i zachowaniu zdrowia. Ruch rozwija mięśnie, wpływa na prawidłowy wzrost i kształt kości, rozwija układ krążeniowo-oddechowy, podnosi sprawność i wydolność fizyczną. Aktywność fizyczna pomaga rozwijać zdolności przywódcze oraz empatię. Te zaś cechy wpływają na prawidłowy rozwój psychiczny i zmniejszają ryzyko zaburzeń emocjonalnych, które często pojawiają się w trudnym okresie dorastania. Uprawiające sport nastolatki w dużej mierze zdają sobie sprawę, że mają wpływ na swoje życie. Rozwijają to ich ambicje oraz kreatywność i odpowiedzialność. Na terenie powiatu działa Ośrodek MOSiR Bielsk Podlaski. Ośrodek realizuje cele i zadania polegające na:

1. Propagowaniu i realizacji rozwoju sportu i masowej kultury fizycznej przy ścisłym współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i szkołami;

2. Tworzeniu odpowiednich warunków materialno-technicznych dla rozwoju rekreacji ruchowej i sportu;

3. Udostępnianiu bazy sportowej i rekreacyjnej według zapotrzebowania społecznego:

- klubom i związkom sportowym,
- szkołom i szkolnym organizacjom sportowym,
- innym organizacjom społecznym i zawodowym,
- osobom indywidualnym.

4. Organizowaniu imprez sportowych na terenie miasta.

5. Współdziałaniu ze szkołami, placówkami kulturalnymi, organizacjami społecznymi i zakładami pracy oraz stowarzyszeniami i klubami sportowymi;

6. Właściwej eksploatacji, konserwacji i rozbudowie bazy sportowej i rekreacyjnej na terenie swojego działania;

7. Prowadzeniu działalności służącej do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju Ośrodka, a mianowicie:

- organizacji reklamy na imprezach i w obiektach,
- wypożyczalni sprzętu sportowo-turystycznego,
- wynajmie pomieszczeń i obiektów,
- prowadzeniu usług noclegowych, pralniczych oraz innej działalności zmierzającej do pozyskania środków na rozszerzenie działalności w upowszechnianiu kultury fizycznej.

Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu są realizowane poprzez organizowanie masowych zawodów i imprez sportowych. Współpracując z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, gminy uczestniczą w ogólnopolskich zawodach i turniejach sportowych, konkursach oraz kampaniach promujących zdrowy tryb życia.

W powiecie działają uczniowskie kluby sportowe oraz stowarzyszenia sportowe, a mianowicie;

1. Uczniowski Klub Sportowy „Pionier” Brańsk
2. Młodzieżowy Klub Taekwon-do Bielsk Podlaski
3. Uczniowski Klub Sportowy „Iskra” Bielsk Podlaski
4. Gminny Klub Piłkarski „Orla” Orla
5. Miejski Klub Pływacki „Wodnik” Bielsk Podlaski
6. Klub Tenisa Stołowego Bielsk Podlaski
7. „KP Bocian Boćki” Boćki
8. Gminny Klub Sportowy Skorpion Kalnica
9. Klub Karate Kyokushin Wyszki Topczewo
10. Bielski Klub Sportowy „Tur” Bielsk Podlaski
11. Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Bielsku Podlaskim
12. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy Bielsk Podlaski

13. Koszykarski Klub Sportowy „Tur Basket” Bielsk Podlaski
14. Stowarzyszenie „Sportowy Bielsk” Bielsk Podlaski
15. Stowarzyszenie „Towarzystwo Piłki Siatkowej Bielsk Podlaski”
16. Klub Sportowy Handball Bielsk Podlaski
17. Uczniowski Klub Sportowy „Orły” Holonki
18. Uczniowski Klub Sportowy „Mechaniak” Bielsk Podlaski
19. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Domanowie
20. Uczniowski Klub Sportowy „Skorpion” Rudka
21. Uczniowski Klub Sportowy „Iskra” Wyszki
22. Uczniowski Klub Sportowy „Heros” Rudka
23. Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” Bielsk Podlaski

Na terenie miasta Bielsk Podlaski działa pływalnia „Wodnik. Pływalnia udostępniona jest dla wszystkich osób chcących uprawiać sport i dbających o swoje zdrowie, a także w celu aktywnego spędzenia czasu w gronie rodziny i przyjaciół. Pływalnia Miejska świadczy usługi dla społeczności w zakresie sportu, rekreacji oraz odnowy biologicznej. Do dyspozycji użytkowników są :

- basen sportowy z podświetlaną taflą wody (6 torów o długości 25m),
- basen rekreacyjny z podświetlaną taflą wody wyposażony w kurtynę wodną, gejzery, masaż karku, masaż ścienne,
- zjeżdżalnia o długości 100,07 mb,
- wanna z hydromasażem 8-osobowa,sauny (sucha, mokra i infrared),
- solarium,
- kawiarnia.

Pływalnia jest obiektem w pełni przystosowanym do obsługi osób niepełnosprawnych. Posiada wjazd dla wózków inwalidzkich, ciąg szatniowy, natryski oraz toalety umożliwiające bezproblemowe korzystanie przez niepełnosprawnych. W budynku jest dźwig dla osób niepełnosprawnych, dzięki temu klienci mogą korzystać z pomieszczeń na piętrze.

Pływalnia to nie tylko miejsce rekreacji, ale i treningów sportowych, doskonalenia stylów pływackich. Organizowane są zajęcia dla wszystkich osób, bez względu na wiek, które chcą nauczyć się pływać lub doskonalić swoje umiejętności. Pływalnia organizuje i prowadzi różnego rodzaju zajęcia w wodzie: naukę pływania, doskonalenie pływania, zajęcia indywidualne i grupowe dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, aerobik w wodzie.

W zakres oferty nauki pływania wchodzi:

- adaptacja ze środowiskiem wodnym
- nauka pływania od podstaw
- doskonalenie stylów pływackich
- pływanie korekcyjne

Prowadzone są zajęcia indywidualne i grupowe:

- Pływanie sportowe
- Doskonalenie pływania przy sekcji pływackiej
- Nauka pływania dla dzieci klas I-III
- Zajęcia indywidualne.

Główne cele pływania sportowego:

- poprawa ogólnej kondycji i wytrzymałości organizmu zawodnika
- kształtowanie cech motorycznych
- trening sportowy
- pokonywanie stresu startowego i taktyka wyścigu pływackiego
- udział w zawodach wojewódzkich i ogólnopolskich
- sukcesy sekcji pływackiej.

4. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo publiczne w literaturze definiowane jest jako ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Na terenie powiatu bielskiego nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim. Jak wynika z danych statystycznych udostępnionych na stronie internetowej Komendy w 2023 roku pracowało 21% kobiet funkcjonariuszy oraz 79% mężczyzn.

W 2023 roku funkcjonariusze uczestniczyli w szkoleniach zawodowych takich jak:

- szkolenie zawodowe podstawowe: 8 osób;
- adaptacja zawodowa: 4 osoby;
- studia II stopnia w Akademii Policji w Szczytnie – 4 osoby;
- kurs specjalistyczny: z zakresu taktyki i techniki interwencji; w zakresie czynności zmierzających do zabezpieczenia majątkowego; zarządzanie zasobami ludzkimi; w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej; w zakresie podejmowania interwencji i reagowania nie niestandardowe zachowanie; w zakresie ruchu drogowego; dla oskarżycieli publicznych; w zakresie współpracy z OZI; dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno – rozpoznawcze; w zakresie kontroli tachografów cyfrowych; dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo – śledcze; z zakresu techniki kryminalistycznej; z zakresu videorejestratora wykroczeń; dla dzielnicowych, w zakresie zapobiegania przestępstwom z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej; dla rzeczników dyscyplinarnych; dla instruktorów strzelań policyjnych; z zakresu wykonywania wybranych czynności w obszarze poszukiwań osób zaginionych; dla dowódców akcji i operacji policyjnych.

Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie powiatu. Funkcjonariusze realizują programy profilaktyczne, m.in.:

- Mam wybór... wybieram rozsądek (111 spotkań);
- Cyberswiadomi, Cyberbezpieczni (71 spotkań);
- Wakacyjne/feryjne pogotowie bezpieczeństwa (60 spotkań);
- Świadomy Senior=Bezpieczny Senior (23 spotkania);

Policjanci przygotowują także działania profilaktyczne takie jak;

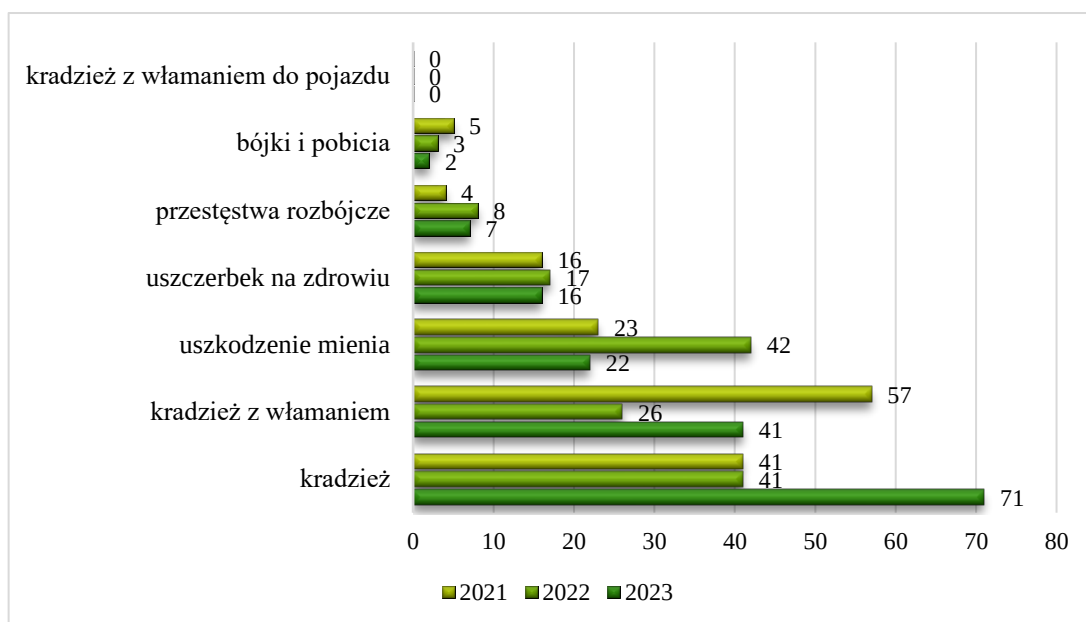
- Bezpieczna droga do szkoły (72 spotkania);
- Nie ufaj bezgranicznie (13 spotkań).

Zaś w ramach działań profilaktycznych z zakresu ruchu drogowego KPP w Bielsku Podlaskim przeprowadziła:

- Bezpieczne ferie;
- Na drodze patrz i słuchaj;
- Jednośladem bezpiecznie do celu;
- Bezpieczne wakacje;
- Bezpieczna droga do szkoły;
- Przeciw pijanym kierowcom !;
- Świeć przykładem;
- Twoje światła – Nasze bezpieczeństwo;
- Senior na drodze do bezpieczeństwa.

W w/w spotkaniach uczestniczyło 2005 osób, które dedykowane były do dzieci, młodzieży, seniorów.

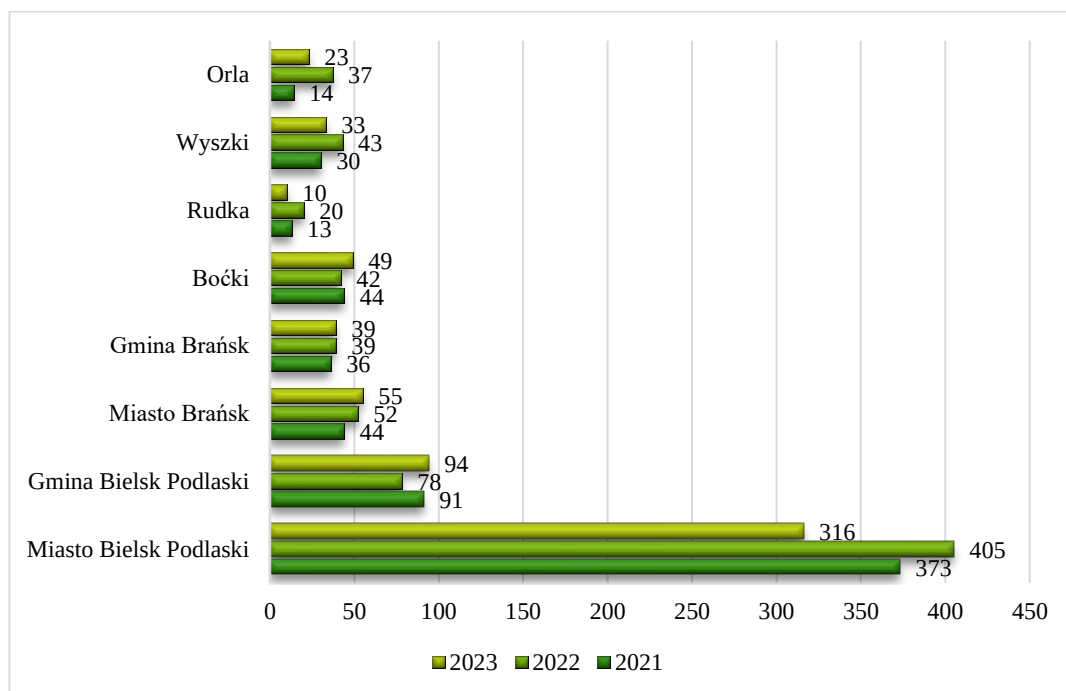
Poniższy wykres przedstawia liczbę stwierdzonych przestępstw na terenie powiatu bielskiego. Jak wynika z analizy, najwięcej przestępstw jest w kategorii kradzieży, gdzie wskaźnik w 2023 roku jest najwyższy w porównaniu do wcześniejszych dwóch lat. W kategorii kradzież z włamaniem najwięcej przestępstw wystąpiło w 2021 roku- 57 przypadków. Uszkodzenie mienia największe było w 2022 roku- 42 zdarzenia. Uszczerbek na zdrowiu jest na podobnym poziomie, zaś przestępstwa rozbójnicze, bójki i pobicia mają niski poziom. Na terenie powiatu bielskiego w ciągu ostatnich trzech lat nie występowały przestępstwa kradzieży z włamaniem do pojazdu.

Wykres 9. Liczba stwierdzonych przestępstw w latach 2021-2023

(dane ze strony internetowej KPP w Bielsku Podlaskim)

Kolejny wykres przedstawia liczbę przestępstw stwierdzonych w poszczególnych gminach, miastach na terenie powiatu bielskiego. Największy odsetek przestępstw występuje na terenie miasta Bielsk Podlaski i był on najwyższy w 2022 roku- 405 przypadków. Najmniej zarejestrowanych przestępstw jest w gminie Rudka, gdzie wskaźnik w 2023 roku wyniósł 10 przestępstw. Gmina Bielsk Podlaski jest na drugim miejscu w zakresie ilości przestępstw na trzecim zaś jest miasto Brańsk.

Wykres 10. Liczba stwierdzonych przestępstw w poszczególnych gminach w latach 2021-2023

(dane statystyczne ze strony internetowej KPP w Bielsku Podlaskim)

W powiecie bielskim funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim oraz 55 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Poniżej prezentowana jest tabela z podziałem na poszczególne miasta, gminy.

Rejon	Włączone do KSRG	Niewłączone do KSRG
Gmina Bielsk Podlaski	5	11
Gmina Boćki	2	6
Miasto Brańsk	1	-
Gmina Brańsk	3	10
Gmina Orla	2	5
Gmina Rudka	1	1
Gmina Wyszki	2	6

Tabela 3. Jednostki OSP w powiecie bielskim

(strona KPPSP w Bielsku Podlaskim)

Straż pożarna systematycznie organizuje i realizuje programy edukacyjne i prewencyjne na terenie powiatu. Strażacy uczestniczą w akcji kontrolnej, organizowanej przez KRUS związanej z bezpieczeństwem gospodarstw rolnych. Funkcjonariusze KPPSP na prośbę administracji szkolnej poszczególnych szkół uczestniczyli w pogadankach, prezentacjach i szkoleniach, dotyczących bezpieczeństwa pożarowego, bezpiecznych zachowań w przypadkach zagrożeń. Jednostki Straży Pożarnej dysponują pojazdami wyposażonymi w potrzebny sprzęt do zwalczania pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń.

5. Edukacja i wychowanie

Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje: 9 przedszkoli (w tym na terenie miasta Bielsk Podlaski - 8 przedszkoli), 2 punkty przedszkolne, 16 oddziałów przedszkolnych, 20 szkół podstawowych, 7 szkół ponadpodstawowych. Przy niektórych szkołach funkcjonują świetlice środowiskowe oraz oddziały integracyjne. Centrum edukacji w powiecie bielskim stanowi miasto Bielsk Podlaski. Na terenie miasta funkcjonują dwa samodzielne licea ogólnokształcące i dwa zespoły szkół. Zespoły szkół mieszczą się również w Brańsku i jeden w Rudce. Powiat Bielski prowadzi również Zespół Szkół Specjalnych, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna i Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy.

W roku 2023 w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat Bielski zatrudnionych było 226 nauczycieli. Nauczyciele ci posiadali kwalifikacje do nauczanych przedmiotów. W szkołach kształciło się 1628 uczniów w 74 oddziałach. Uczniowie szkół byli objęci różnego rodzaju pomocą materialną, tj. stypendiami Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Województwa Podlaskiego, Burmistrza i Wójtów, stypendiami budowlanymi z zakładów pracy UNIBEP oraz DANWOOD.

W 2023 roku szkoły kształciły uczniów w następujących zawodach: technik pojazdów samochodowych, technik robót wykończeniowych w budownictwie, technik budownictwa, technik mechanik, technik rolnik, technik ekonomista technik żywienia i usług gastronomicznych, technik logistyk, technik hotelarstwa, technik informatyk, mechanik

pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, cukiernik, elektromechanik, fryzjer, kucharz, stolarz, ślusarz.

Młodzież o zainteresowaniach muzycznych może kształcić się w Państwowej Szkole Muzycznej I Stopnia. W mieście działa również jedyne w Polsce Policealne Studium Ikonograficzne. Powiat Bielski prowadzi także internat przy Zespole Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim, który dysponuje 86 miejscami. Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów w placówkach samorządowych, dzieci oprócz realizowanej podstawy programowej uczestniczą w zajęciach dodatkowych, m. in.: kołach zainteresowań ekologicznych, muzycznych, tanecznych, zajęciach logopedycznych, nauki języków obcych, rytmiki, gimnastyki korekcyjnej, zajęciach na basenie. Szkoły aktywnie włączają się w programy profilaktyczne, ekologiczne, zdrowotne, z zakresu edukacji społeczno- moralnej.

W powiecie bielskim działają cztery poradnie psychologiczno- pedagogiczne dla dzieci i młodzieży, są to :

- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna „Agrafka”,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna AXON,
- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży Animus.

Poradnie realizują zadania, przede wszystkim z zakresu niesienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wielozakresowej współpracy z rodziną, szkołą i placówkami oświatowo-wychowawczymi. Powyższa pomoc najczęściej ma charakter udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom, udzielanie specjalistycznego wsparcia i pomocy rodzicom, nauczycielom, związanym z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Poradnia psychologiczno- pedagogiczna realizuje również zadania z zakresu diagnozy poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży (np. predyspozycji i uzdolnień, przyczyn niepowodzeń edukacyjnych, specyficznych trudności w uczeniu się). W poradni działa zespół orzekający, który na podstawie badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich, przeprowadzonych przez specjalistów poradni, bądź spoza poradni wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia indywidualnego, kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie lub zagrożonej niedostosowaniem, wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Do pozostałych zadań Paradni zalicza się:

- ✓ prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, oraz ich rodzin,
- ✓ pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego,
- ✓ podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom

- i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom,
- ✓ współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I - III szkoły podstawowej,
- ✓ współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno- terapeutycznych oraz planów działań wspierających,
- ✓ współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- ✓ wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- ✓ udzielanie wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno - pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach,
- ✓ wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego.

Poniższy wykres przedstawia edukacyjne grupy wiekowe w powiecie bielskim. W najmłodszej grupie wiekowej (3-6 lat) edukacją przedszkolną objętych było 1871 dzieci, co stanowi 17% ogółu dzieci, w kolejnej w grupie wiekowej (7-12 lat) edukacją objęte były 3042 osoby tj. 27% dzieci. Nieco starsza grupa wiekowa (13-15 lat) stanowi 14% dzieci, tj. 1526 osób. Dalsze wyniki przedstawiają się następująco, grupa wiekowa (16-18 lat) stanowi 13%, tj. 1394 osoby, a grupa wiekowa (19-24 lata) -3159 osób, tj. 29% ogółu dzieci i młodzieży objętych edukacją.

Edukacyjne grupy wieku – powiat bielski, 2023

(Źródło: GUS)

Wykres 11. Edukacyjne grupy wieku w roku szkolnym 2023-2024

(dane GUS)

6. Pomoc społeczna

Jedną z instytucji infrastruktury społecznej państwa jest pomoc społeczna, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Pomoc społeczna polega w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy), pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W ramach systemu pomocy społecznej wyróżnia się:

- ✓ pomoc w instytucjach opiekuńczych typu: domy pomocy społecznej;
- ✓ pomoc środowiskowa, m.in. świetlice środowiskowe, ośrodki wsparcia (tj. domy dziennego pobytu, noclegownie, schroniska dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi);
- ✓ pomoc finansową, usługową i rzeczową świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W powiecie bielskim funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym. PCPR realizuje zadania własne oraz zadania zlecone przez administrację rządową w zakresie pomocy społecznej. Do zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej należą:

- ✓ opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- ✓ koordynowanie realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- ✓ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- ✓ przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- ✓ pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet

w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

- ✓ pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 przesłanki obligatoryjnego udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną ust. 1 pkt. 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- ✓ prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- ✓ prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ✓ prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- ✓ udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- ✓ szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- ✓ doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- ✓ podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- ✓ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- ✓ sporządzanie, zgodnie z art. 16a oceny zasobów pomocy społecznej;
- ✓ utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, wychodząc naprzeciw wspieraniu dzieci i rodzin, dotkniętych różnorodnymi problemami, między innymi przemocą, alkoholizmem, narkomanią, problemami opiekuńczo – wychowawczymi, podejmuje szereg innowacyjnych działań prorodzinnych. Centrum równolegle realizuje zadania własne powiatu, wynikające z zadań przypisanych w ustawie o pomocy społecznej, ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jak również zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim realizuje projekty współfinansowane z Unii Europejskiej. Projekty kierowane są przede wszystkim do rodzin w których występuje bezrobocie, ubóstwo, uzależnienie alkoholowe, przemoc, nieporadność w sferze opiekuńczo – wychowawczej i życiowej, oraz tych którzy długotrwale korzystają ze środków pomocy społecznej.

PCPR rokrocznie realizuje programy korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. PCPR udziela również wsparcia ofiarom zachowań przemocowych. Centrum realizuje również program psychologiczno- terapeutyczny dla sprawców przemocy.

Centrum ustawicznie prowadzi specjalistyczne poradnictwo w ramach Punktu Poradniczo – Konsultacyjnego oraz Punktu Interwencji Kryzysowej działającego przy PCPR. Nadrzędnym celem Punktu jest szeroko rozumiana działalność pomocowa, skierowana do mieszkańców powiatu bielskiego, w postaci poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego, prawnego oraz innych systemowych oddziaływań mających wpływ na rozwój osobowości. W ramach pełnionych funkcji przez Punkt Poradniczo - Konsultacyjny diagnozowane są problemy rodzin dysfunkcyjnych, uczniów nieprzystosowanych społecznie i dydaktycznie oraz ustawicznie utrzymywana jest współpraca z pedagogami szkół Powiatu Bielskiego.

Powiatowe Centrum zajmuje się organizacją opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Na koniec 2023 roku na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonowały 44 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było 59 dzieci. Centrum obejmuje opieką pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, realizujących programy usamodzielnienia.

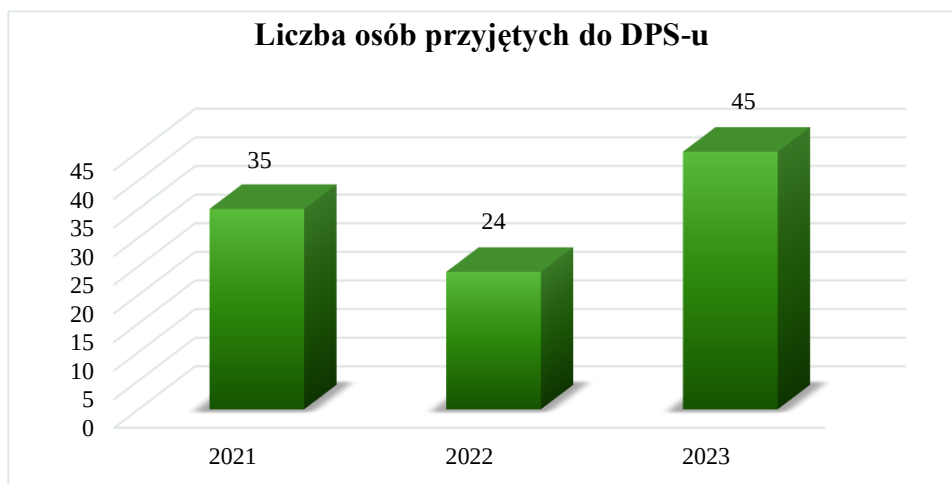
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Zadania finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W ramach struktur PCPR działa Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Do zadań Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności należy wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego

Na terenie Powiatu Bielskiego od 2004 r. funkcjonuje placówka opiekuńczo - wychowawcza typu rodzinnego, zwana również placówką rodzinną. Jej zadaniem jest utworzenie jednej, wielodzietnej rodziny dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej. Tego rodzaju placówka wychowuje dzieci w różnym wieku – w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych, a także ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z sądem, centrum pomocy i ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym. Placówka współpracuje z ośrodkiem adopcyjno - opiekuńczym oraz centrum pomocy, aby móc zapewnić wysoką jakość i skuteczność oddziaływań wychowawczych, a także sprawowania opieki nad dzieckiem.

Na terenie Powiatu Bielskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Brańsku z przeznaczeniem dla osób przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku. Dom Pomocy Społecznej w Brańsku dysponuje 74 miejscami dla osób w podeszłym wieku oraz 40 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych. Poniższy wykres przedstawia liczbę osób umieszczonych w DPS - Brańsk w latach 2021-2023.

Wykres 12. Liczba osób przyjętych do DPS w Brańsku w latach 2021-2023

(opracowanie własne na podstawie danych PCPR)

Na koniec 2023 roku w DPS- ie zamieszkiwało 114 osób w tym 74 w podeszłym wieku i 40 przewlekle somatycznie chorych.

Dom posiada pokoje 1-osobowe, 2-osobowe oraz 3- osobowe. Pokoje wyposażone są w tapczaniki, łóżka, szafeczki przyłóżkowe, stoliki, krzesła, szafy ubraniowe, radia. Przy niektórych pokojach mieszkalnych znajdują się łazienki, wyposażone w kabinę prysznicową oraz łazienki ogólnodostępne wyposażone w prysznice i wanny. Łazienki wraz z toaletami przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na każdej kondygnacji mieszkańcy mają do swojej dyspozycji salę dziennego pobytu, kuchenki pomocnicze, pomieszczenia do samodzielnego prania i suszenia. Obiekt jest pozbawiony barier architektonicznych, a wyposażenie w poręcze i uchwyty, windy i podjazdy ułatwia oraz zapewnia bezpieczeństwo podczas poruszania się.

Dom zapewnia kompleksowe usługi rehabilitacyjne w dobrze wyposażonej sali z nowoczesnym sprzętem oraz wykonywane są zabiegi fizykoterapii, hydroterapii oraz laseroterapii. Zajęcia usprawniające prowadzone są grupowo i indywidualnie wg potrzeb i wskazań lekarza. Organizowane są różne formy spędzania wolnego czasu. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w gabinetach terapii zajęciowej, biblioterapii i muzykoterapii, pod okiem wykwalifikowanego i doświadczonego personelu. W treści zajęć uwzględniane są

potrzeby i zainteresowania mieszkańców. Mieszkańcy mają zapewnioną systematyczną opiekę psychologiczną. Podopiecznym w ramach cyklicznych spotkań, pogadanek i indywidualnego poradnictwa prowadzona jest edukacja prozdrowotna. W kaplicy Domu odprawiane są nabożeństwa w obrządku katolickim i prawosławnym. Dla wyznawców obu tych wyznań, wg ich kalendarzy organizowane są Święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Zapewniona jest całodobowa opieka fachowego personelu (pielęgniarki, opiekunowie) oraz opieka lekarza rodzinnego w ramach NFZ. W załatwianiu wielu spraw pomagają pracownicy socjalni. Podopieczni mają możliwość wyboru posiłków oraz miejsca ich spożywania. Zapewniony jest wybór zestawu posiłków oraz posiłku dietetycznego, zgodnie ze wskazaniem lekarza. Wydawane są diety lekkostrawne cukrzycowe, wysokobiałkowe i wysokokaloryczne. W domu podstawowe produkty żywnościowe i napoje dostępne są przez całą dobę. W domu działają zespoły terapeutyczno - opiekuńcze, które opracowują i realizują wspólnie z mieszkańcami domu „indywidualne plany wsparcia mieszkańca”. Plany związane z rozwojem DPS - u w zakresie działalności na rzecz osób starszych i somatycznie chorych uwzględniają, m.in.: poprawę warunków bytowych oraz działania zapewniające utrzymanie standardów, udoskonalanie i wprowadzanie nowych metod pracy, celem stałego podnoszenia jakości świadczonych usług, rozszerzenie działalności kulturalnej - wspieranie zainteresowań i uzdolnień, promowanie osiągnięć, doskonalenie pracy socjalnej na rzecz podtrzymywania więzi rodzinnych mieszkańców z osobami bliskimi, utrzymywanie i rozwijanie kontaktów ze społecznością lokalną, rozszerzenie współpracy z placówkami świadczącymi opiekę zdrowotną.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje osiem ośrodków pomocy społecznej:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim;
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku;
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku;
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce;
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach;
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkach;
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.

Powyżej wymienione jednostki mają bezpośredni kontakt z osobami potrzebującymi wsparcia i pomocy. Świadczą głównie pomoc finansową, rzeczową i socjalną zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej wykonują zadania własne gminy (art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) o charakterze obowiązkowym, do których

należy, min:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych należy (art. 17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej):

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy (art. 18 ustawy o pomocy społecznej):

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art.5a;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki (dla opiekunów prawnych).

7. Organizacje pozarządowe

1. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Szansa”. Głównym celem działania jest rehabilitacja, która ma za zadanie powstrzymać i zminimalizować niepełnosprawność fizyczną. Dodatkowe zadania:
 - aktywizacja społeczna i fizyczna osób niepełnosprawnych;
 - gromadzenie i udostępnianie informacji prawnych niezbędnych osobom niepełnosprawnym;
 - stworzenie i udostępnienie punktu rehabilitacji osobom niepełnosprawnym;
 - organizacja imprez integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych.
2. Stowarzyszenie Pomocy „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej”:

- niesienie pomocy dzieciom niepełnosprawnym, poprzez różnego rodzaju terapie grupowe i indywidualne.
3. Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne św. Cyryla i Metodego:
 - integracja osób starszych poprzez organizację wyjazdów do miejsc kultu religijnego, spotkań, warsztatów rękodzieła ludowego, wykładów.
 4. Klub Amazonki:
 - wszechstronne działanie na rzecz osób z problemem onkologicznym, leczonych z powodu raka piersi, edukacja kobiet w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób nowotworowych oraz profesjonalna rehabilitacja fizyczna, psychiczna i społeczna.
 5. Związek Ukraińców Podlasia:
 - wsparcie udzielane uchodźcom z Ukrainy;
 - organizacja warsztatów kultury ukraińskiej dla dzieci i młodzieży, festiwali kultury i tradycji ukraińskich.
 6. Podlaskie Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Pestka:
 - dążenie do wyrównywania szans kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach życia;
 - diagnozowanie problemów dotyczących kobiet, podejmowanie działań je niwelujących.
 7. Polski Związek Niewidomych Oddział Terenowy w Bielsku Podlaskim:
 - wszechstronna pomoc osobom dotkniętym chorobami narządu wzroku oraz ich rodzinom.
 8. Związek Harcerstwa Polskiego:
 - wspieranie wychowania harcerzek i harcerzy- tworzenie warunków do ich wszechstronnego rozwoju.
 9. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Drohiczyńskiej Oddział w Bielsku Podlaskim:
 - stowarzyszenie zrzesza młodych ludzi pragnących twórczo i aktywnie wykorzystać swoją młodość, chcących pożytecznie spędzić swój wolny czas.
 10. Związek Emerytów i Rencistów i Inwalidów Oddział w Bielsku Podlaskim:
 - integrowanie i aktywizowanie emerytów i rencistów, poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego.
 11. „Małe marzenia” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia w Bielsku Podlaskim:
 - wszechstronna pomoc dzieciom i osobom niepełnosprawnym oraz potrzebującym wsparcia z rodzin najuboższych i patologicznych;
 - organizowanie i prowadzenie różnych form wypoczynku, rozrywki, edukacji, terapii, poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i uzależnionych.
 12. Bielskie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku:
 - prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauk a w szczególności w zakresie profilaktyki zdrowia, aktywizacji społecznej osób starszych, poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego.
 13. Stowarzyszenie Kreatywny Bielsk Podlaski:

-działanie na rzecz integracji i rozwoju lokalnego środowiska społecznego, poprzez wspieranie inicjatyw społecznych w następujących obszarach: kultura, oświata, edukacja, ochrona środowiska, prawa człowieka, ochrona zdrowia, rozwój regionalny i lokalny, pomoc społeczna.

14. Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych „LAZUR NADZIEI” w Bielsku Podlaskim:

-zrzeszanie osób z niepełnosprawnościami, które samodzielnie nie radzą sobie z życiem codziennym oraz wspieranie rodziców dzieci z różnymi schorzeniami i w różnym wieku.

8. Służba zdrowia

Najistotniejszą placówką służby zdrowia w powiecie bielskim jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim, publiczna przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim oraz Filia w Orli i Brańsku jak również niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. W strukturze SPOZ w Bielsku Podlaskim znajduje się:

- 10 oddziałów (ginekologiczny i położniczo noworodkowy, neonatologiczny, rehabilitacyjny, wewnętrzny, chirurgiczny z pododdziałem chirurgii naczyniowej, urazowo-ortopedyczny, anestezjologii i intensywnej terapii, obserwacyjno-zakaźny, dziecięcy, szpitalny oddział ratunkowy z izbą przyjęć);
- zakład opiekuńczo leczniczy który funkcjonuje przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim Składa się z 9 sal w których rozmieszczone jest 25 łóżek. Zakład dysponuje salą do ćwiczeń usprawniających, pokojem terapii zajęciowej. Dla potrzeb pacjentów zatrudniony jest logopeda, terapeuta zajęciowy, rehabilitant i psycholog. W zakładzie udzielane są całodobowe świadczenia zdrowotne obejmujące leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób przewlekłe i obłożnie chorych, które zakończyły hospitalizację. Celem działalności Zakładu Opiekuńczo Leczniczego jest przywrócenie pacjentowi możliwie jak największej sprawności fizycznej oraz psychicznej, która w przyszłości pozwoli na samodzielne funkcjonowanie w warunkach domowych;
- 17 poradni specjalistycznych (alergologiczna, kardiologiczna, refluksyjna, urazowo – ortopedyczna, chirurgiczna, reumatologiczna, urologiczna, endokrynologiczna, chorób zakaźnych, onkologii i chemioterapii, gruźlicy i chorób płuc z pracownią spirometryczną, dermatologiczna, diabetologiczna, dla kobiet „K”, okulistyczna, laktacyjna, szkoła rodzenia;
- podstawowa opieka zdrowotna;
- nocna i świąteczna opieka zdrowotna;
- blok operacyjny;

- pracownice diagnostyczne;
- medyczne laboratorium diagnostyczne.

Rocznie w SPZOZ leczonych jest w oddziałach szpitalnych 10 889 pacjentów, a w poradniach specjalistycznych 106 915 pacjentów (dane za 2023 r.). Szpital prowadzi działalność leczniczą w następujących rodzajach:

1. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:
 - Szpitalne;
 - inne niż szpitalne – udzielane w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.
2. Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne:
 - podstawowe;
 - specjalistyczne;
 - rehabilitację leczniczą;
 - badania diagnostyczne i laboratoryjne.

Szpital może realizować programy terapeutyczne oraz programy lekowe. Zakres udzielanych przez Szpital świadczeń zdrowotnych obejmuje w szczególności:

1. Sprawowanie opieki medycznej w systemie stacjonarnym całodobowym, stacjonarnym dziennym, systemie opieki ambulatoryjnej oraz w warunkach domowych, w tym:
 - badania i porady lekarskie;
 - leczenie i rehabilitacja lecznicza;
 - badania diagnostyczne, w tym analityka medyczna;
 - pielęgnacja chorych;
 - pielęgnacja osób niepełnosprawnych i opieka nad nimi;
 - opieka nad kobietą ciężarną i jej płodem, porodem i położeniem;
 - opieka nad noworodkiem i dzieckiem w warunkach szpitalnych i innych niż szpitalne.
2. Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych oraz z zakresu rehabilitacji leczniczej w warunkach ambulatoryjnych.
3. Udzielanie świadczeń w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.
4. Udzielanie świadczeń nocnej świątecznej opieki zdrowotnej, w tym wyjazdowej.
5. Wykonywanie badań diagnostycznych w celu rozpoznania stanu zdrowia i ustalenia dalszego postępowania leczniczego.
6. Orzekanie i opiniowanie o stanie zdrowia, w tym o czasowej niezdolności do pracy.
7. Zapobieganie powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne.
8. Czynności z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Informacje dotyczące podstawowej i specjalistycznej opieki dostępne są na stronie internetowej szpitala. W poradniach dostępne są również broszury, plakaty, ulotki informacyjne.

Poniższa tabela przedstawia przeprowadzone bezpłatne badania profilaktyczne w powiecie bielskim.

Bezpłatne badania profilaktyczne		
2021	2022	2023
Program „Dieta mamy”.	Program profilaktyki czerniaka – realizowany przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim.	Program profilaktyki czerniaka – realizowany przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim, Program skierowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz klas 7 i 8 szkoły podstawowej. Wszystkie szkoły prowadzone przez Powiat Bielski przystąpiły do programu.
Projekt „Depresja poporodowa”. - objęto 15 pacjentek	Projekt „Depresja poporodowa” – objęto 20 pacjentek	Projekt „Depresja poporodowa” - objęto 50 pacjentek.
Program profilaktyki raka szyjki macicy. – objęto 268 pacjentek	Program profilaktyki raka szyjki macicy - objęto 129 pacjentek realizowany poradnia „K” SPZOZ POZ w Bielsku Podlaskim i Poradni K w Brańsku.	Program profilaktyki raka szyjki macicy – objęto 69 pacjentek.
Program profilaktyki chorób układu krążenia – objęto 27 pacjentów, realizowany przez lekarzy podstawowej opieki w Bielsku Podlaskim i w Brańsku	Program profilaktyki chorób układu krążenia – objęto 39 pacjentów, realizowany przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku Podlaskim i w Brańsku przy współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia.	Program profilaktyki chorób układu krążenia – 6 pacjentów, realizowany przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w Bielsku Podlaskim i w Brańsku przy współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia.
Program profilaktyki gruźlicy – objęto 2 osoby, realizowany jest przez pielęgniarki POZ w Bielsku Podlaskim i POZ w Brańsku.		

Tabela 4. Wykaz bezpłatnych badań profilaktycznych w powiecie bielskim

W 2023 roku lekarze pierwszego kontaktu w Placówkach Podstawowej Opieki Zdrowotnej SPZOZ w Bielsku Podlaskim zaczęli realizować świadczenia zdrowotne z zakresu opieki koordynowanej, która dotyczyła pacjentów powyżej 18 roku życia, chorych przewlekłe, leczonych w placówkach POZ. Leczenie jest oparte na Indywidualnym Planie Opieki Medycznej i uwzględnia szybsze i skuteczniejsze diagnozowanie i leczenie chorób przewlekłych, konsultacje między lekarzem POZ, a lekarzem specjalistą oraz dodatkowe konsultacje (np. z dietetykiem), z zakresu:

- kardiologii;
- diabetologii;
- endokrynologii;
- pulmonologii.

Opieką koordynowaną objęto 81 pacjentów.

W powiecie bielskim podejmowane jest szereg działań w celu podnoszenia poziomu świadomości, promocji zdrowia, wczesnej profilaktyki w celu wykrywania schorzeń i wczesnego przeciwdziałania. Prowadzone jest edukacja zdrowotna pacjentów i ich rodzin odpowiednio do ich potrzeb zdrowotnych oraz według wskaźników zachorowań na:

- cukrzycę;
- nadciśnienie tętnicze;
- przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP);
- otyłość.

Przeprowadzane są szkolenia, spotkania metodyczne z zakresu profilaktyki zdrowotnej (m.in. szkolenia personelu kuchennego z zakresu stosowanych diet w różnych jednostkach chorobowych, szkolenia w zakresie: cukrzycy, nadciśnienia tętniczego, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, otyłości i chorób z nią związanych, zasad zdrowego odżywiania kobiet w ciąży). Do najczęściej stosowanych form profilaktyki zdrowotnej oraz działań edukacyjnych należą:

- porady żywieniowe w różnych jednostkach chorobowych;
- edukacja dla pacjentów ze stomią;
- edukacja dla pacjentów w profilaktyce cukrzycy (poradnia diabetologiczna);
- edukacja i upowszechnianie karmienia piersią (oddział ginekologiczny, położniczo – noworodkowy);
- sposoby promowania zachowań prozdrowotnych: zdrowa dieta, dbałość o higienę i kulturę fizyczną, udział w okresowych badaniach profilaktycznych;
- indywidualne rozmowy z pacjentem przeprowadzane przez personel medyczny podczas wizyt w ośrodku zdrowia, dotyczące zachowań prozdrowotnych;
- informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodków zdrowia, szpitala, stronach internetowych, portalach społecznościowych;
- badania dyspanseryjne dzieci i dorosłych;
- program profilaktyki chorób układu krążenia realizowany przez lekarzy;
- program profilaktyki POCHP;
- program profilaktyki gruźlicy realizowany przez pielęgniarki środowiskowe;
- szczepienia profilaktyczne dzieci i dorosłych;
- organizowane okresowo we współpracy z podmiotami zewnętrznymi badania przesiewowe w kierunku osteoporozy, okulistyczne, urologiczne, diabetologiczne;
- promowanie idei wczesnej interwencji mającej na celu wykrycie najwcześniejszych zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych, poprzez informowanie matek i kobiet w ciąży o Badaniu przesiewowym słuchu u noworodków, testach przesiewowych na Fenylketonurię, Hipotyreozę, Mukowiscydozę i SMA.

9. Pomoc grupom społecznym przebywającym na terenie powiatu bielskiego- repatriantów, uchodźcom z Ukrainy, cudzoziemcom, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Repatrianci

W stosunku do tej grupy prowadzona jest praca socjalna, m.in. pomoc osobom, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji losowej, materialnej czy zdrowotnej; w ubieganiu się o przyznanie doraźnej lub okresowej pomocy pieniężnej ze środków budżetowych, pozostających w dyspozycji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Grupy społeczne repatriantów czy uchodźców napotykają szereg trudności związanych ze znalezieniem pracy, akceptacji społecznej oraz skomplikowanymi uregulowaniami prawnymi. Niedostateczna znajomość języka polskiego, brak rozeznania co do podstaw obowiązującego w Polsce porządku prawnego, ekonomicznego, socjalnego utrudnia tej grupie społecznej adaptację w nowym miejscu zamieszkania. Dzięki kursom języka polskiego oraz kursom adaptacyjnym, repatrianci i członkowie ich rodzin mogą doskonalić znajomość języka ojczystego, poznać historię i kulturę polską oraz dowiedzieć się o przysługujących im prawach. Repatrianci stanowią grupę osób o zróżnicowanym wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych. Ma to ogromny wpływ na możliwości adaptacyjne tej grupy w społeczeństwie polskim. Repatrianci mogą starać się o pomoc finansową, mającą na celu zapewnienie im odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez adaptację i remont mieszkań. Prowadzona jest również przez powiat aktywizacja zawodowa repatriantów, poprzez zwrot środków finansowych dla pracodawców, stwarzających miejsca pracy dla w/w grupy.

Pomoc uchodźcom z Ukrainy

W 2022 roku, tj. na początku wojny do Polski przybyło około 10 mln uchodźców z Ukrainy. Duża część z nich powróciła już do swojej ojczyzny lub wyjechała do innych krajów. Jak podaje Eurostat pod koniec maja 2024 r. 4, 3 mln Ukraińców, obywateli spoza Wspólnoty, miało tymczasowy status ochrony w UE. Prawie 23 proc. z nich znalazło schronienie w Polsce. Zdecydowana większość uchodźców wojennych stanowią kobiety i dzieci. Podział uchodźców ze względu na płeć wynika ze struktury demograficznej osób migrujących do Polski. Mężczyźni, poza nielicznymi przypadkami nie mogą opuścić Ukrainy. Raport specjalny z badania socjologicznego „Uchodźcy z Ukrainy w Polsce”, przeprowadzonego przez Platformę Migracyjną EWL, Fundację Na Rzecz Wspierania Migrantów Na Rynku Pracy „EWL” i Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego wskazuje, że 93% uchodźców to kobiety w wieku 26 - 45 lat. Blisko 2/3 uchodźców z Ukrainy ma pod opieką małoletnie dzieci z najbliższego otoczenia, 10% uchodźców posiada obawę w zakresie znalezienia opieki nad dziećmi. Uchodźców w wieku emerytalnym do Polski przyjechało 5% ogółu. Dane WHO wskazują, iż większość uchodźców wojennych z Ukrainy potrzebuje pomocy z powodu zaburzeń mentalnych - część z nich

wykazuje zaburzenia psychiczne, niewielu uchodźców zna język polski, uchodźcy borykają się z problemem wykluczenia społecznego. Jest to jeden z podstawowych problemów w codziennym, samodzielnym funkcjonowaniu, ogranicza możliwość załatwiania podstawowych urzędowych spraw, jest przeszkodą w znalezieniu pracy odpowiadającej posiadanym umiejętnościom. Uchodźcy nie znają specyfiki polskiego rynku pracy oraz zasad i sposobów poszukiwania zatrudnienia w Polsce. Często przebywają w oddaleniu od głównych ośrodków miejskich, w miejscowościach, w których są zdecydowanie mniejsze szanse na znalezienie zatrudnienia z uwagi na niewielką liczbę firm i przedsiębiorstw oraz ich znaczne rozproszenie. W związku z faktem, iż większość obywateli Ukrainy ma pod opieką małoletnie dzieci, problem znalezienia pracy wymaga przemyślanych działań aktywizujących, z zachowaniem jak największej autonomii w sferze indywidualnych wyborów życiowych kobiet. Dlatego też, koniecznym jest podejmowanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej uchodźców z Ukrainy. Ważnym czynnikiem umożliwiającym integrację społeczną jest nabycie kompetencji międzykulturowych oraz umiejętność wykorzystania ich do poprawnej komunikacji i funkcjonowania w społeczeństwie. Zasady udzielania pomocy obywatelom Ukrainy przez jednostki samorządu terytorialnego zostały uregulowane ustawą z 12.03.2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa określa szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa określała zasady powierzenia pracy obywatelom Ukrainy, przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pomoc zapewnianą przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty. Przepisy prawa przewidywały m.in. utworzenie Funduszu Pomocy w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy. Przepisy regulują niektóre uprawnienia obywateli Ukrainy, szczególne zasady przedłużania okresów legalnego pobytu obywateli Ukrainy oraz wydanych im przez organy polskie dokumentów dotyczących uprawnień w zakresie wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niektóre uprawnienia obywateli polskich i obywateli Ukrainy będących studentami, nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi wjeżdżającymi z terytorium Ukrainy, regulacje dotyczące kształcenia, wychowania i opieki dzieci oraz uczniów będących obywatelami Ukrainy, w tym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych w tym zakresie. Przewidziano zasady organizacji i funkcjonowania uczelni w związku z zapewnianiem miejsc na studiach dla obywateli Ukrainy, zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez obywateli Ukrainy, przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Od dnia 1 lipca 2024 weszły w życie przepisy przedłużające legalność pobytu obywateli Ukrainy w Polsce do 30 września 2025 r. Uchodźcy wojenni nadal będą mogli liczyć na wsparcie w zakresie zakwaterowania, lecz będzie ono w kilku kwestiach inne niż oferowane do tej pory. Wynika to z konieczności dostosowania legislacji do wyzwań z jakimi mamy obecnie do czynienia, a które są inne niż te z 2022 czy nawet 2023 roku. Przykładowo zakwaterowanie uchodźców wojennych będzie możliwe tylko w obiektach zbiorowego zakwaterowania, prowadzonych na polecenie

województwa. Rozwiązania obowiązujące od 1 lipca 2024r. zakończyły okres, za który wypłacane są świadczenia pieniężne za zakwaterowanie i wyżywienie obywatela Ukrainy w lokalach prywatnych. Świadczenie to miało charakter nadzwyczajny i z czasem utraciło swoje pierwotne znaczenie. W ostatnich miesiącach zmalała liczba wnioskodawców o to świadczenie, a pula wolnych miejsc w obiektach zbiorowego zakwaterowania stale rośnie. Stąd decyzja o zakończeniu tej formy pomocy. Natomiast obywatele Ukrainy, którzy nadal będą wymagali wsparcia mogą się zgłaszać do właściwego miejscowo wojewody, który udzieli im tego wsparcia. Wskaże im wolne miejsce w obiekcie zbiorowego zakwaterowania, dostosowanym do potrzeb danego uchodźcy.

Istotną grupą potrzebującą wsparcia są dzieci z Ukrainy, które wymagają w sposób szczególny zapewnienia opieki, w związku z przybyciem do Polski bez rodziców. Zgodnie z przepisami prawa zawartymi w w/w ustawie małego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem, opiekun tymczasowy. Opiekun tymczasowy jest ustanawiany przez sąd rodzinny. Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług albo inna jednostka organizacyjna wskazana przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce pobytu małego. Jeżeli mały przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, z wyłączeniem ukraińskiej instytucjonalnej pieczy zastępczej i przybyli wraz z osobą sprawującą nad nimi tę pieczę, sąd ustanawia tę osobę opiekunem tymczasowym dla wszystkich tych małych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim przeprowadziło diagnozę sytuacji w/w dzieci na terenie powiatu bielskiego. W większości gmin aktualnie nie odnotowano małych Ukraińców będących pod opieką ustanowionych przez sąd opiekunów tymczasowych. Odnotowano jednego opiekuna tymczasowego realizującego opiekę nad małym na terenie miasta Bielsk Podlaski.

Pomoc cudzoziemcom, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą realizowana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Cudzoziemcy, którzy otrzymali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą mogą skorzystać z pomocy realizowanej przez okres do 12 miesięcy w ramach tzw. indywidualnego programu integracji (IPI) mającego na celu wspieranie procesu ich integracji.

Pomoc jest udzielana w formie:

- świadczeń pieniężnych:
 - na pokrycie kosztów utrzymania, w szczególności pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe oraz na pokrycie kosztów związanych z nauką języka polskiego;
- opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- pracy socjalnej;

- poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego, psychologicznego i rodzinnego;
- udzielania informacji oraz wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami;
- innych działań wspierających proces integracji cudzoziemca.

Pomoc w ramach indywidualnego programu integracji udzielana jest na podstawie wniosku złożonego do starosty, za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie, w ciągu 60 dni od uzyskania przez cudzoziemca statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

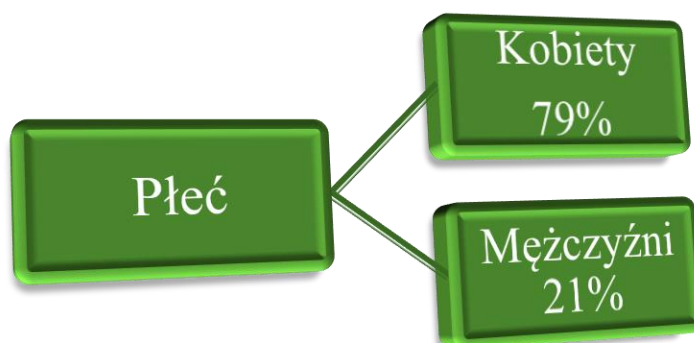
Cudzoziemcy uprawnieni do korzystania z pomocy społecznej, jeśli znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i spełniają kryteria objęcia ich wsparciem ze strony instytucji pomocy społecznej mogą korzystać ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej na zasadach ogólnych, tak jak obywatele polscy. W latach 2022 – 2023 powiat bielski udzielił wsparcia dwóm osobom posiadającym status ochrony uzupełniającej, w ramach realizacji zadań zawartych w Indywidualnym Programie Integracji Cudzoziemca.

III. Diagnoza społeczna- analiza danych

Problemy społeczne są przeszkodą dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdzźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy. W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy: bezradność opiekuńczo- wychowawcza, przemoc domowa, uzależnienia, problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz kwestie bezpieczeństwa. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak: ubóstwo i bezdomność, bezrobocie, sprawy uchodźców oraz negatywne zjawiska wśród młodzieży na terenie powiatu bielskiego.

1. Struktura badanej grupy

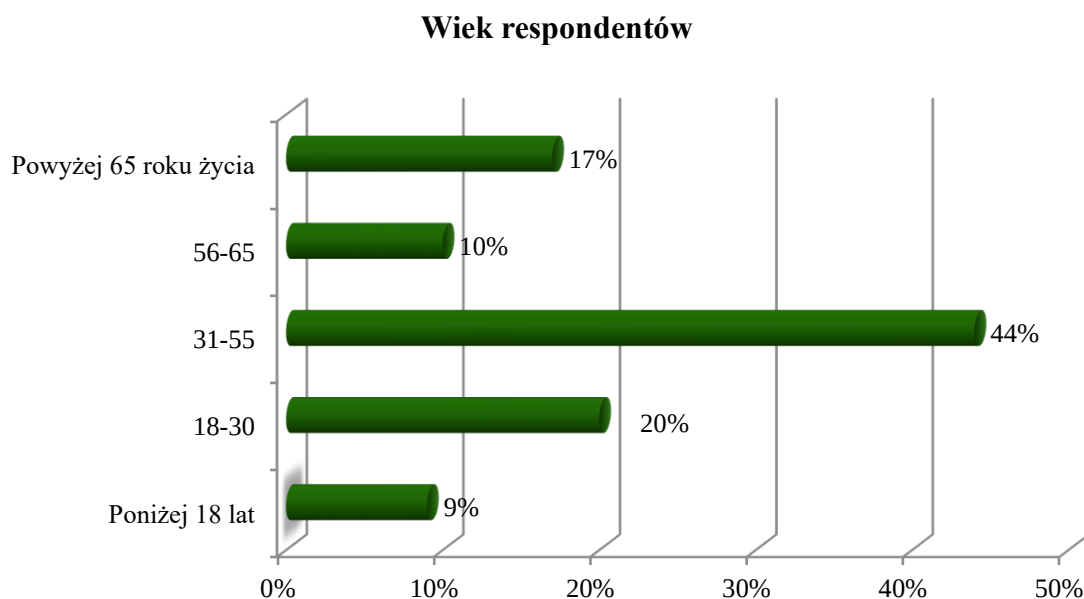
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie powiatu bielskiego wzięło udział 70 mieszkańców- 55 kobiet i 15 mężczyzn. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 79% ogółu, zaś mężczyźni 21%.

Rysunek 3. Struktura grupy badawczej

(źródło własne/ analiza ankiet)

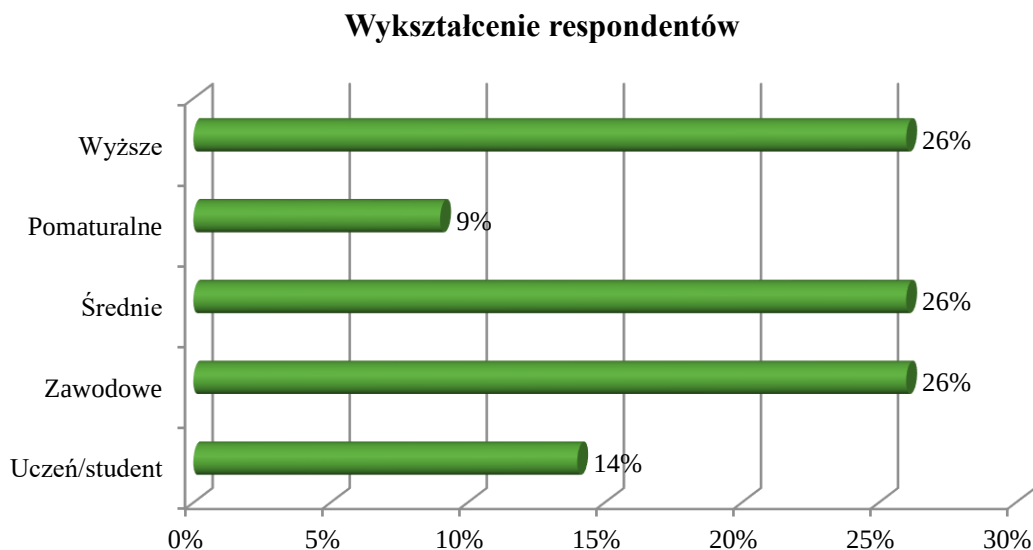
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 31-55 lat (44%) oraz 18 - 30 lat (20%) i powyżej 65 roku życia (17%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 56-65 lat (10%) oraz poniżej 18 lat (9%).

Wykres 13. Wiek respondentów badanej grupy

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

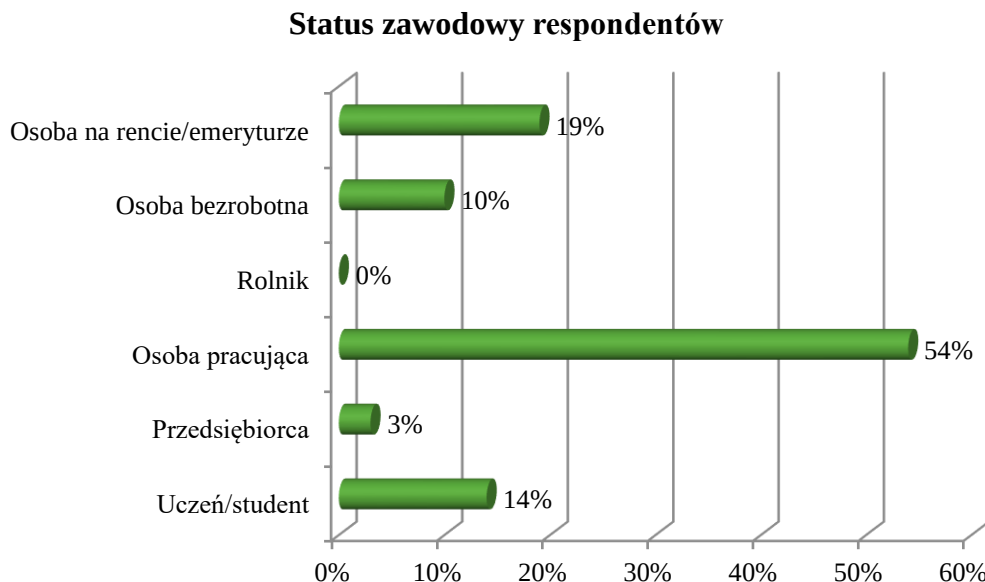
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym, średnim i zawodowym (26%), 14% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci ze statusem ucznia/studenta, zaś 9% z wykształceniem pomaturalnym.

Wykres 14. Wykształcenie badanej grupy

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

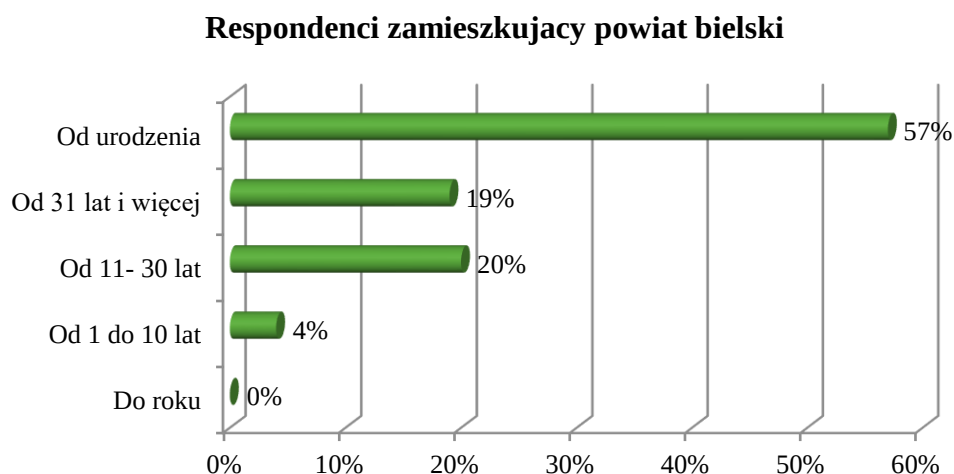
Poniższy wykres prezentuje status zawodowy ankietowanych. Największy udział w badaniu miały osoby pracujące – 54%, 19% to dorośli mieszkańcy na emeryturze/rencie, 14% uczniowie/studenci, 10% osób bezrobotnych, 3% to osoby ze statusem przedsiębiorcy, natomiast żaden ankietowany nie był rolnikiem.

Wykres 15. Status zawodowy grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

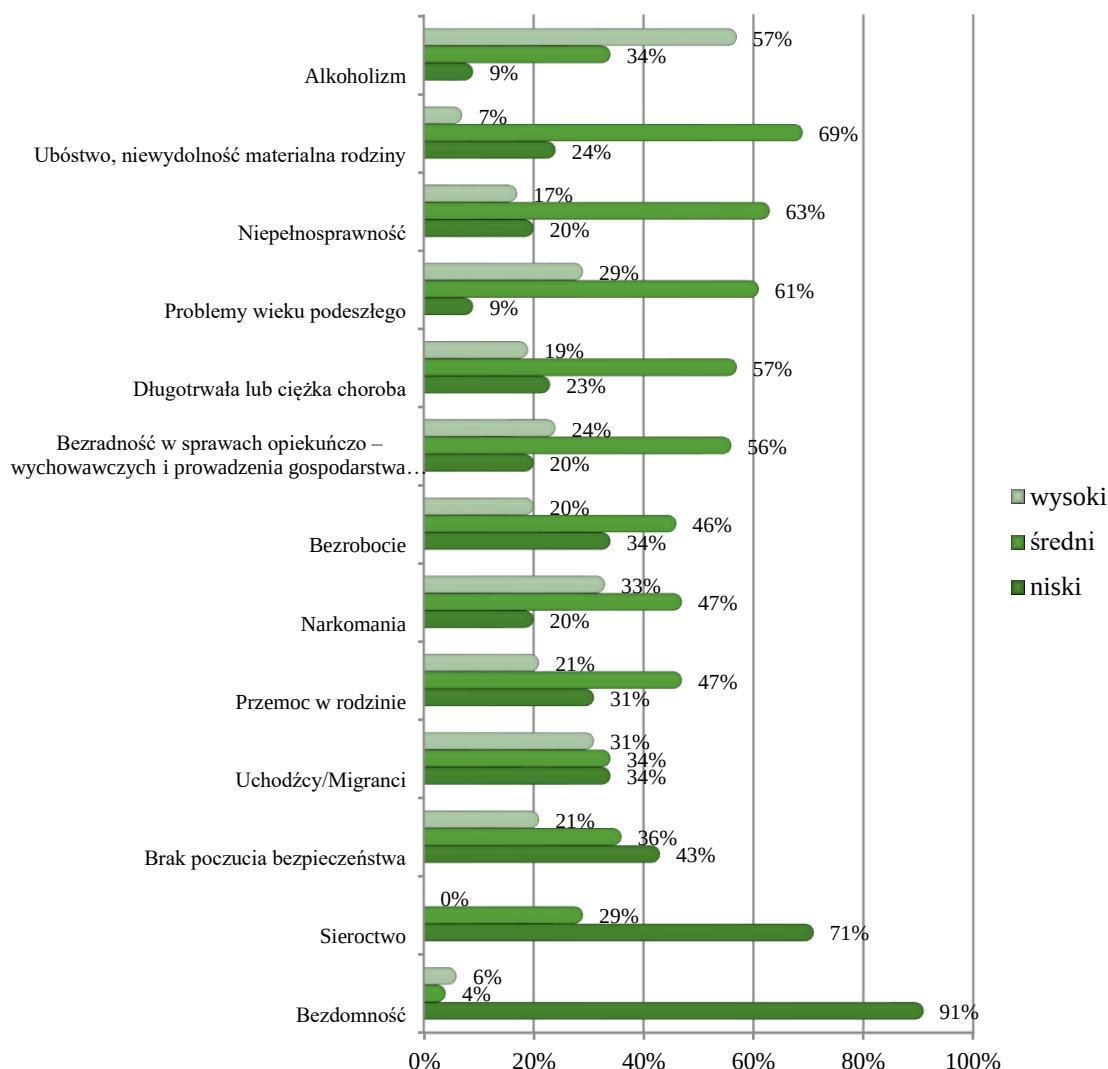
Poniższa analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż najliczniejszą grupą są mieszkańcy, którzy zamieszkują powiat bielski od urodzenia- 57%. Środkową grupę stanowią respondenci zamieszkujący powiat bielski od 11 do 30 lat (20%) oraz od 31 lat i więcej (19%). 4% ankietowanych zamieszkuje powiat bielski od 1 roku do 10 lat, natomiast żaden ankietowany nie zamieszkuje powiatu bielskiego do roku.

Wykres 16. Czas zamieszkiwania na terenie powiatu bielskiego grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

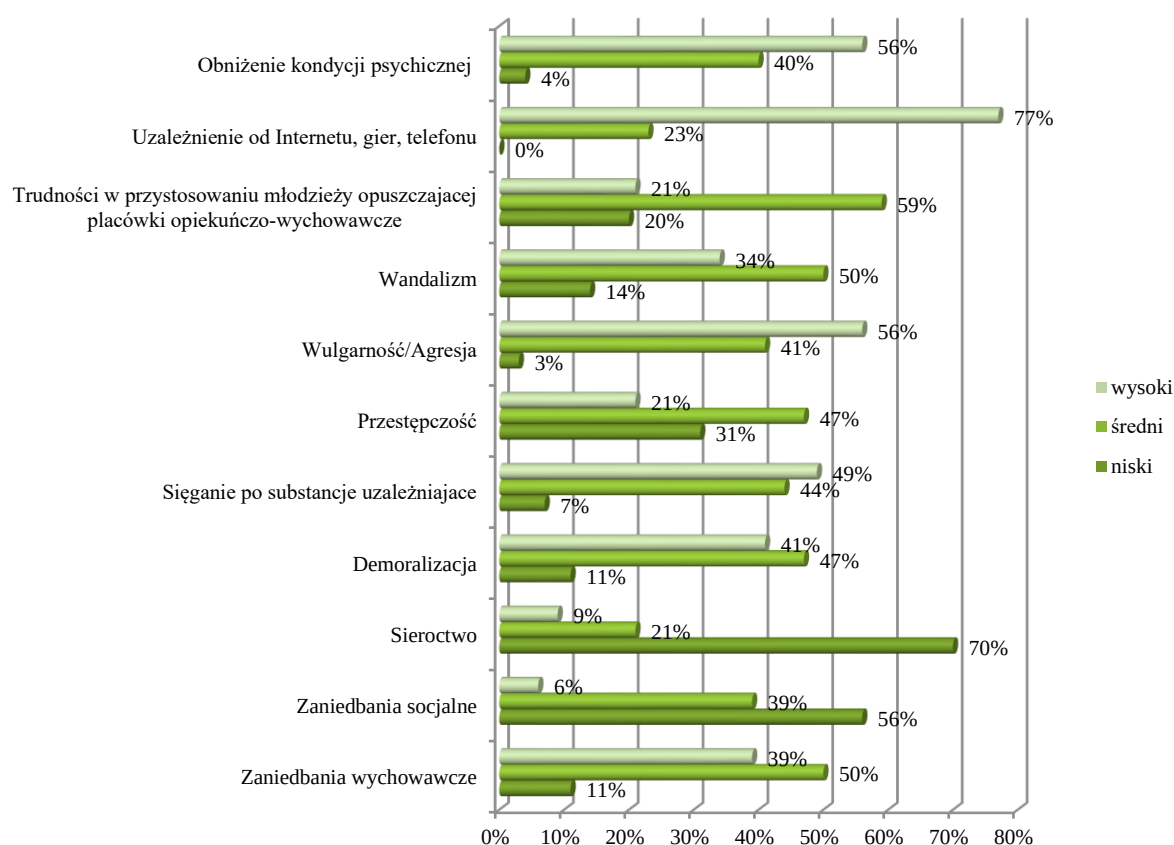
Pierwsze pytanie w kwestionariuszu ankiety dotyczyło stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych na terenie powiatu bielskiego. Jak pokazuje poniższy wykres najczęściej respondentów zaznaczyło, iż alkoholizm w powiecie bielskim jest znaczącym problemem społecznym, ponieważ 57% respondentów zaznaczyło poziom wysoki tego zjawiska. Dużym problemem na naszym terenie jest ubóstwo, niewydolność materialna rodzin- 69% ankietowanych zaznaczyło poziom średni tego zjawiska. Według ankietowanych niepełnosprawność (63%) i problemy wieku podeszłego (61%) plasują się na podobnym poziomie średnim. Na niższym poziomie zaznaczono długotrwałą lub ciężką chorobę- 57% średni poziom oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych- 56% poziom średni. Bezrobocie, narkomania oraz zjawisko przemocy domowej plasuje się na poziomie ok. 47% - średni poziom. Wg ankietowanych na najniższym poziomie na terenie powiatu bielskiego są problemy dotyczące bezdomności - 91% uznało je za problem o niskim nasileniu oraz sieroctwo na poziomie niskim 71% respondentów.

Wykres 17. Stopień nasilenia wybranych problemów społecznych na terenie powiatu bielskiego wg respondentów

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Kolejną analizowaną w diagnozie kwestią był stopień nasilenia negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży w powiecie bielskim. Jak uznali ankietowani największym problemem wśród młodzieży jest uzależnienie od internetu, gier, telefonu komórkowego, aż 77% respondentów uznało to za zjawisko na wysokim poziomie. Na drugim miejscu plasuje się obniżenie kondycji psychicznej i wulgarność/agresja wśród młodego pokolenia- 56% ankietowanych zaznaczyła w/w zjawiska na wysokim poziomie. Kolejnym zjawiskiem jest sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze) wysoki poziom zaznaczyło 49% uczestników badania. Demoralizacja i zaniedbania wychowawcze osiągnęły poziom wysoki ok. 40% respondentów. Wandalizm ankietowani określili na poziomie średnim – 50% badanych. Trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze respondenci zaznaczyli: poziom niski- 20%, średni- 59%, zaś niski 21% opiniodawców. Według ankietowanych wśród młodzieży w powiecie bielskim problemy o małym nasileniu związane są z sieroctwem (70% poziom niski), zaniedbaniami socjalnymi (56% poziom niski), 47% ankietowanych wskazało przestępczość na poziomie średnim.

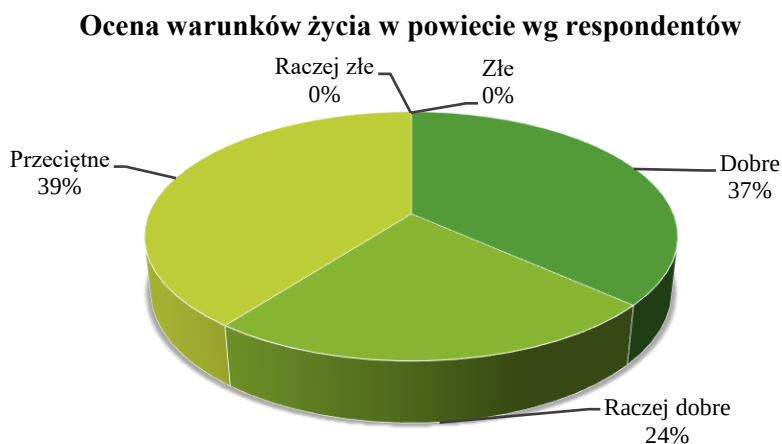

Wykres 18. Stopień nasilenia negatywnych zjawisk wśród dzieci i młodzieży w powiecie bielskim wg respondentów

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Pytanie drugie w kwestionariuszu ankiety było pytaniem kontrolnym. Respondenci zostali zapytani jakie problemy społeczne należą do największych na terenie powiatu bielskiego. Podobnie jak w pierwszym pytaniu ankietowani wskazali uzależnienia (alkohol, narkotyki)-59% respondentów. 23% respondentów udzieliło odpowiedzi, iż problemy wieku podeszłego są bardzo istotne na terenie powiatu bielskiego. Na trzecim miejscu znalazły się kwestie związane z migrantami/uchodźcami. Wg ankietowanych najmniejszym problemem społecznym adekwatnie do pytania pierwszego, respondenci wskazali bezdomność.

Respondenci zostali również poproszeni o określenie jak oceniają warunki życia w powiecie bielskim. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż 40% respondentów uważa, iż warunki życia są przeciętne, 37% uważa, że dobre, zaś 24% zadeklarowało odpowiedź raczej dobrze. Natomiast nikt z badanych nie zaznaczył odpowiedzi raczej złe i złe.

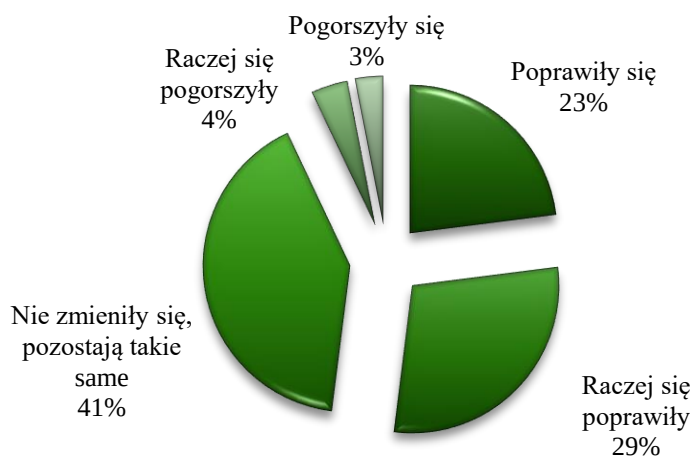

Wykres 19. Ocena warunków życia w powiecie bielskim wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Kolejne pytanie zadane respondentom, dotyczyło jak oceniają warunki życia w powiecie w ostatnich 5 latach. Badania wykazały, iż 29% respondentów uważa, iż warunki życia raczej się poprawiły, 41% uważa, iż nie zmieniły się, pozostają takie same. 23% ankietowanych zadeklarowało poprawę warunków życia. Odpowiedź raczej się pogorszyły zaznaczyło tylko 4% ankietowanych, zaś wg 3% warunki życia w powiecie bielskim w ostatnich pięciu latach pogorszyły się. Oba te pytania pokazują, iż mieszkańcy powiatu bielskiego dobrze oceniają warunki życia na terenie naszego powiatu.

Warunki życia w powiecie bielskim w ostatnich 5 latach

Wykres 20. Warunki życia w powiecie bielskim w ostatnich 5 latach

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

2. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych

Od czasu uchwalenia aktów prawnych: ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, system pomocy rodzinie, osobom zmagającym się z trudnościami związanymi z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczej, świadczy pomoc i wsparcie o szerokim spektrum działania, bardziej adekwatne i nowoczesne.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców definiuje się jako sytuację, w której rodzice/opiekunowie nie sprawują należytej opieki nad małoletnimi, w sytuacjach kiedy nie mogą, nie umieją lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec swoich dzieci w sposób społecznie akceptowany. Biorąc pod uwagę korelacje funkcji zarówno opiekuńczej jak i wychowawczej nie możemy ich rozdzielać, ponieważ są one ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie ze sobą współgrają. Dezintegracja w jednej sferze życia rodzinnego powoduje zaniedbanie potrzeb bliskich, zwłaszcza dzieci, w innych sferach.

Rodzina, w której funkcjonuje dziecko jest pierwszym środowiskiem, z którym się styka, nawiązuje pierwsze relacje, zdobywa doświadczenie społeczne.

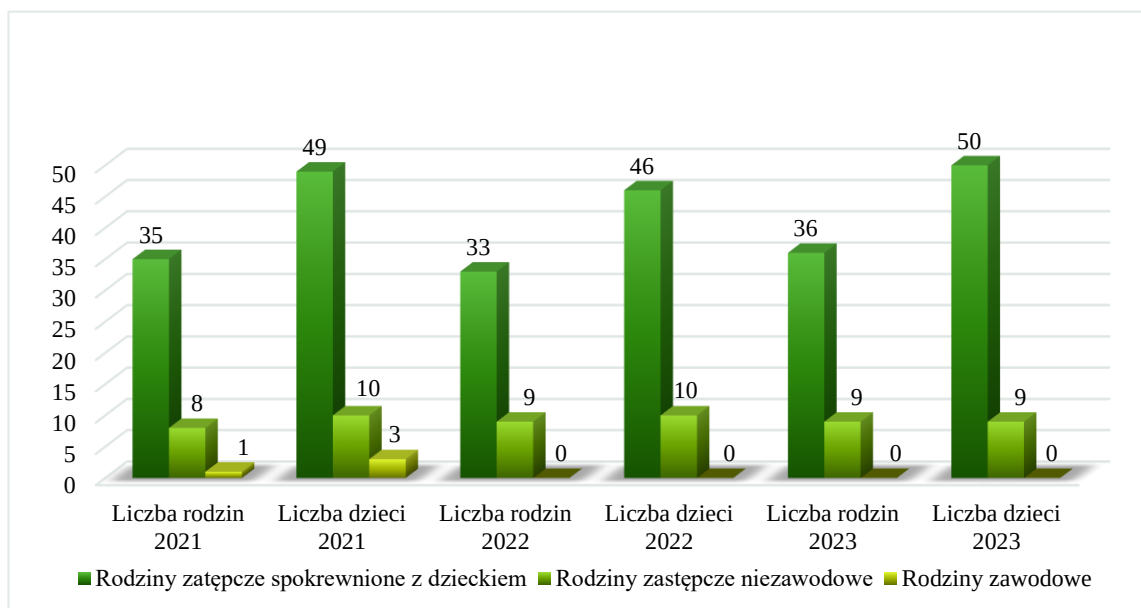
W rodzinach dysfunkcyjnych, brakuje kompetencji do tworzenia właściwej atmosfery rodzinnej, rozwiązywania konfliktów, właściwej komunikacji, tworzenia poczucia bezpieczeństwa oraz skupiania uwagi na dzieciach. Małoletni z tych rodzin często pozostawione są "same sobie". Poprzez brak zainteresowania rodziców szukają zrozumienia

wśród rówieśników. Często wagarują, uciekają z domu, popadają w konflikty z prawem.

Każde dziecko, których rodzice nie spełniają należycie funkcji opiekuńczo- wychowawczych mają zapewnione wsparcie i pomoc ze strony Państwa. Wówczas organy władzy publicznej zobowiązane są do znalezienia opieki zastępczej dzieciom. Przyczyn umieszczania małoletnich w pieczy zastępczej należy dopatrywać się w: alkoholizmie opiekunów, agresji, problemach zdrowotnych, pobycie w zakładzie karnym, zachowaniach małoletnich, które są nieakceptowane społecznie.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą pomocy dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodziców naturalnych. Z reguły ma charakter czasowy, gdyż po przezwyciężeniu przez rodzinę naturalną trudności, które były powodem umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko powraca do biologicznych rodziców. W sytuacji zaś, gdy nie zaistnieją warunki umożliwiające powrót dziecka do domu rodzinnego małoletni, po uregulowaniu jego sytuacji prawnej, może zostać przysposobione.

W roku 2021 na terenie powiatu funkcjonowało 43 rodziny zastępcze (35 spokrewnionych i 8 niezawodowych oraz 2 rodziny zawodowe), gdzie przebywało 49 dzieci (stan na dzień 31.12.2021r.). Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się z roku na rok, jak pokazuje poniższy wykres. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem rośnie. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w ciągu ostatnich trzech lat jest praktycznie stała. Jeżeli chodzi o rodziny zawodowe w 2021 funkcjonowały dwie rodziny. We wrześniu 2021 roku w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego jedna z rodzin zakończyła swoją pracę, zaś druga od lipca zaczęła swoją działalność (dane na poniższym wykresie są inne, ponieważ wykres wykazuje dane na dzień 31.12.2021 roku). Z dniem 1 grudnia 2022 roku rodzina zawodowa z ważnych powodów osobistych zakończyła swoją działalność, dlatego też wykres wykazuje liczbę zerową rodzin zawodowych, ponieważ są to dane na dzień 31.12.2022 roku. W 2023 roku na terenie powiatu bielskiego nie funkcjonowała rodzina zastępcza zawodowa.

Wykres 21. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych na przestrzeni ostatnich trzech lat

(opracowanie własne na podstawie danych PCPR, stan na koniec roku)

Jak wynika z analizy danych na terenie powiatu obecnie, jak i w poprzednich latach zdecydowanie więcej funkcjonuje rodzin spokrewnionych, tj. rodzin, w których opiekunami są dziadkowie, rodzeństwo. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie stale poszukuje i prowadzi kampanię na rzecz pozyskiwania nowych kandydatów na rodziców zastępczych.

Skala problemu bezradności opiekuńczo- wychowawczej na terenie powiatu została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, jakie są przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo- wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Z zebranych danych wynika, że ponad połowa respondentów wskazała uzależnienia- 54%, 33% ankietowanych uznało niskie umiejętności rodzicielskie/ wychowawcze oraz konflikty w rodzinie. Na trzecim miejscu wskazano przemoc w rodzinie- 23%. Najmniej badanych wskazało wielodzietność i ubóstwo.

Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego w której obecnie przebywa 8 małoletnich.

Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo- wychowawczej wg respondentów

Wykres 22. Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo- wychowawczych wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Respondenci zostali poproszeni o określenie jakie ich zdaniem działania byłyby najskuteczniejsze, aby poprawić sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi. Najwięcej badanych mieszkańców wskazało na zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę- 34%, większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin – 33%. Profilaktyka i terapia uzależnień została wskazana przez 26% ankietowanych, zaś praca socjalna w środowisku i większa liczba odpowiednich ofert pracy – 23%, a szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży to 20%. Rzadziej mieszkańcy wskazywali na pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (z sąsiedztwa) – 4%. Żaden z respondentów nie wskazał pomocy medycznej jako działania poprawiającego sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Praca socjalna w środowisku	23%	16
Większa dostępność do konsultacji psychologicznych i pedagogicznych	33%	23
Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	34%	24
Profilaktyka i terapia uzależnień	26%	18
Większa liczba odpowiednich ofert pracy	23%	16
Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin	33%	23
Pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (z sąsiedztwa)	4%	3
Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	20%	14
Pomoc medyczna	0%	0

Tabela 5 Działania, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi wg grupy badawczej.

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Działaniami dążącymi do poprawienia sytuacji rodzin wielodzietnych w lokalnej społeczności według grupy badawczej przedstawia poniższa tabela. Odpowiedzią o największej częstotliwości jest zwiększenie bazy placówek wychowawczych- 44%. Na podobnym poziomie plasuje się szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin- 37% oraz aktywizacja osób bezrobotnych- 33%. Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin uzyskało 29%, natomiast system ulg dla rodzin wielodzietnych 23%. Odpowiedzią o najniższym wskaźniku jest praca socjalna lub pomoc rodziny wspierającej 20%.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Praca socjalna lub pomoc rodziny wspierającej (np. z sąsiedztwa)	20%	14
Zwiększenie bazy placówek wychowawczych (np. świetlice o zasięgu gminnym i ponadgminnym)	44%	31
Szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin	37%	26
System ulg dla rodzin wielodzietnych	23%	16
Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin	29%	20
Aktywizacja osób bezrobotnych	33%	23

Tabela 6. Działania dążące do poprawienia sytuacji rodzin wielodzietnych w lokalnej społeczności według grupy badawczej

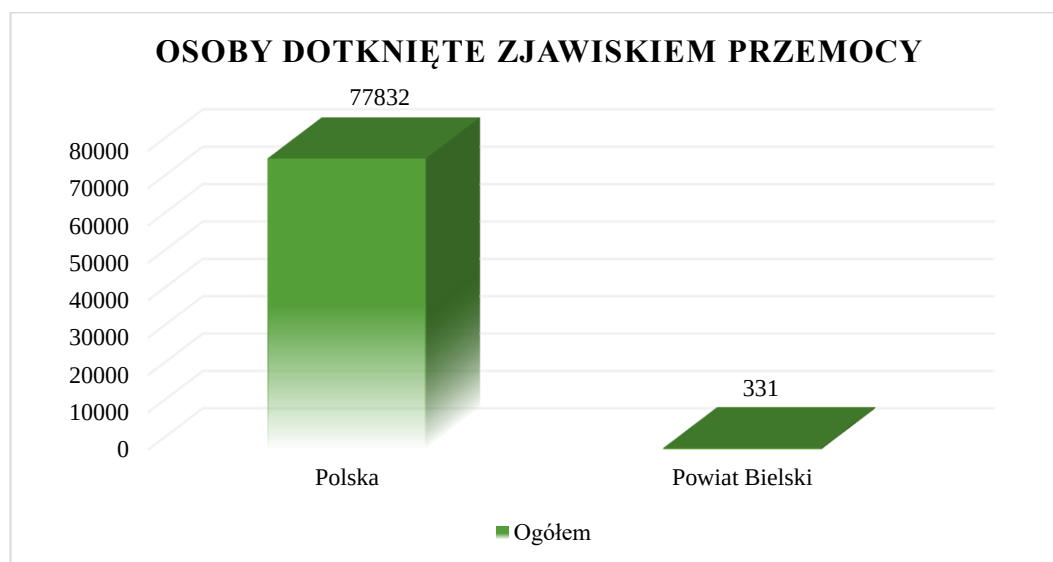
(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

3. Przemoc domowa

Rodzina powinna być azylem dla jej członków, miejscem w którym każdy czuje się bezpieczny, kochany, wspierany i mający poczucie poszanowania godności osobistej. Tak samo jest w przypadku domu. Jest to miejsce do którego chętnie się wraca po ciężkim dniu pracy. W środowisku coraz częściej można zauważyć przypadki, w których przebywanie w domu jest czymś co wywołuje dyskomfort, obawę i strach przed powrotem do miejsca zamieszkania.

Problemem związanym z brakiem poczucia bezpieczeństwa jest przemoc domowa, będąca jednocześnie przejawem patologii społecznej. To obszar niezwykle istotny, a równocześnie trudny do rozpoznania, bowiem wiele przestępstw trwa latami, a osoby doznające przemocy często ich nie ujawniają. Agresja ze strony osób najbliższych, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób dotkniętych przemocą w 2018 roku z podziałem na płeć, zarejestrowanych w ewidencji Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim. Zjawisko przemocy w skali krajowej jest bardzo duże. W roku 2023 założono 77 832 Niebieskich Kart, zaś w powiecie bielskim liczba ta wyniosła 331 NK.

Wykres 23. Osoby dotknięte zjawiskiem przemocy domowej w 2023 roku

(opracowanie własne na podstawie danych KP w Bielsku Podlaskim)

Według definicji przemocy zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozumie się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej

poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa jest celowym działaniem człowieka lub rezygnacją z jego działania, mającym na celu kontrolę nad ofiarą, naruszająca prawa i dobra osobiste ofiary, sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku), powoduje cierpienie i ból, sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody, osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się podstawowe rodzaje przemocy:

- ✓ przemoc fizyczną - obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne,
- ✓ przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych,
- ✓ przemoc seksualną, występującą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia,
- ✓ przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy,
- ✓ cyberprzemoc to przemoc, z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu lub komputera, której celem jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.
- ✓ przemoc zaniedbania, narażenie na utratę życia lub zdrowia, pozostawienie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb.

Na podstawie danych zgromadzonych z poszczególnych gmin, w roku 2023 Zespoły Interdyscyplinarne prowadziły łącznie 294 sprawy przeciwdziałania przemocy domowej. W 2023 roku 256 osób było podejrzanych o stosowanie przemocy wobec najbliższych. Liczba osób, którym udowodniono stosowanie przemocy jest bardzo niewielka, wynosi jedynie 3 osoby. Przeprowadzono 430 porad specjalistycznych dla osób związanych ze zjawiskiem przemocy domowej. Poniższa tabela przedstawia poszczególne dane dotyczące gmin w powiecie bielskim w 2023 roku.

Przemoc w rodzinie	Wyszki	Rudka	Orla	Boćki	Gmina Brańsk	Miasto Brańsk	Gmina Bielsk Podlaski	Miasto Bielsk Podlaski
Sprawy prowadzone przez Zespoły	27	8	15	3	38	16	35	152
Osoby dotknięte przemocą w rodzinie	24	12	16	3	32	22	34	189
Osoby podejrzane o stosowanie przemocy	22	9	14	3	18	16	24	150
Osoby, którym udowodniono stosowanie przemocy	Brak danych	1	1	1	0	0	Brak danych	0

Liczba NK	22	6	19	3	27	16	35	200
Interwencje w środowisku lokalnym	62	7	0	3	2	11	35	200
Porady specjalistyczne	19	25	62	3	29	Nie prowadzono	52	240
Wnioski do GKRPA o objęcie leczeniem odwykowym	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych

Tabela 7. Zjawisko przemocy domowej w powiecie bielskim w 2023 roku

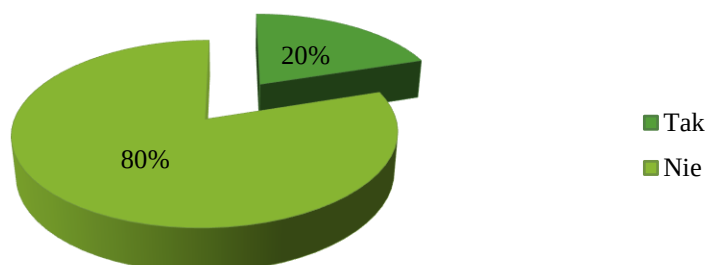
(opracowanie własne na podstawie informacji z gmin)

Zjawisko przemocy domowej wg danych jest największe w mieście Bielsk Podlaski (152 sprawy prowadzone przez Zespoły Interdyscyplinarne) zaś najmniejsze w Rudce (8 spraw) i w Boćkach (3 sprawy). Najwięcej osób -189 zostało dotkniętych przemocą w mieście Bielsk Podlaski, w gminie Bielsk Podlaski- 34 osoby, zaś trzecie miejsce zajmuje Gmina Brańsk -32 osoby. Najwięcej interwencji w środowisku lokalnym przeprowadzono w mieście Bielsk Podlaski oraz gminie Wyszki.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, instytucje oświatowe, gminy oraz stowarzyszenia prowadzą szereg działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie. W PCPR realizowany jest program korekcyjno – edukacyjny oraz psychologiczno- terapeutyczny dla sprawców przemocy domowej. W szkołach, świetlicach realizowane są programy profilaktyczne, apele, kampanie na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku. Pomoc ofiarom przemocy jest udzielana zarówno na szczeblu centralnym jak i lokalnym i obejmuje wiele instytucji. Nie do przecenienia jest działalność instytucji pozarządowych, działających na rzecz przeciwdziałania i zapobiegania przemocy domowej.

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy w ich najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy. Zdecydowana większość respondentów odpowiedziała, że nie- 80%, zaś 20% ankietowanych zadeklarowało odpowiedź twierdzącą.

Występujące zjawisko przemocy w najbliższym otoczeniu respondentów

Wykres 24. Występowanie zjawiska przemocy w najbliższym otoczeniu grupy badawczej

(źródło własne/ analiza ankiet)

Kolejny z analizowanych w diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie jakie działania powinny być podejmowane w celu zwalczania przemocy domowej. Spośród wszystkich badanych osób, połowa ankietowanych zadeklarowała edukację, terapię lub izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie. 37% respondentów uznało, że działaniem, które poprawiłoby zwalczanie przemocy jest leczenie uzależnień. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy wskazało 31% ankietowanych, zaś 29% zaznaczyło zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego. Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy wskazało 24% respondentów. Rzadziej respondenci wskazywali umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia- 11% i organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych- 7%.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego	29%	20
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia	11%	8
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	7%	5
Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy	24%	17
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	31%	22
Leczenie uzależnień	37%	26
Edukacja, terapia lub izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie	50%	35

Tabela 8. Jakie działania powinny być podjęte w celu zwalczania przemocy domowej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

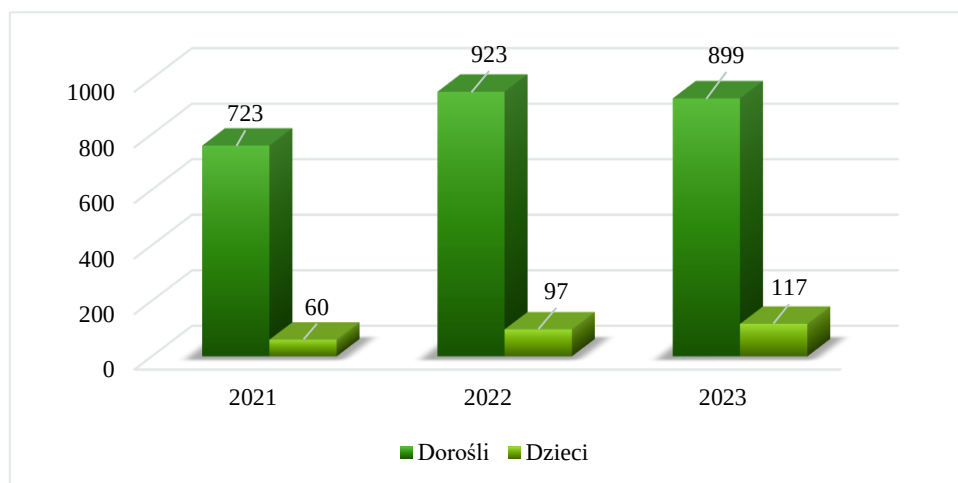
4. Osoby starsze i niepełnosprawne

Osoby starsze to wyjątkowa grupa, która wymaga czasu, troski i interdyscyplinarnej opieki medycznej. Niezależnie od tego, czy podejmuje się tego rodzina, czy dom opieki, do pracy z seniorami niezbędne jest odpowiednie przygotowanie. Trzeba wiedzieć, jak zapewnić pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, szeroko rozumianej pielęgnacji oraz jak postępować w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Niezmiernie ważna jest zatem cierpliwość, która buduje dobre relacje z podopiecznym oraz umiejętność słuchania.

Szacunkowo ocenia się, że około 12,2% populacji naszego kraju to osoby niepełnosprawne. Powiat dysponuje jedynie częściowymi danymi, dotyczącymi liczby osób niepełnosprawnych, będącymi w ewidencji jednostek organizacyjnych powiatu, tj. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (PZON).

Liczbę osób z orzeczeniami o niepełnosprawności z racji wieku przedstawia poniższy wykres. Z analizy zgromadzonych danych wynika, iż liczba osób uzyskujących orzeczenia w roku 2023 wyniosła 1016 i jest na zbliżonym poziomie w stosunku do roku 2022 (1020 osób). Lata 2023 i 2022 wskazują na znaczny wzrost liczby osób orzeczonych w porównaniu do roku 2021.

Liczba dzieci uzyskujących orzeczenia o niepełnosprawności w 2023 roku wyniosła 117 osób, jest wyższa niż w 2022 roku (97 osób) oraz dwa razy wyższa niż w 2021 roku (60 osób).

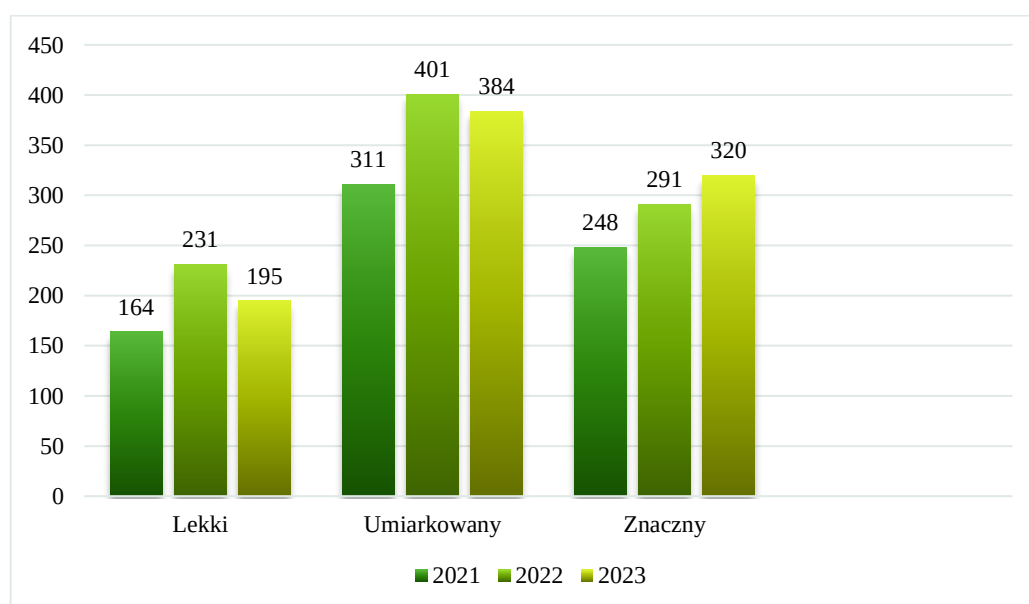

Wykres 25. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-2023- podział ze względu na wiek

(opracowanie własne na podstawie danych PZON)

Powyższe dane nie dają pełnego obrazu zjawiska, bowiem wiele osób nie zgłasza się do PZON w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności lub posiada orzeczenia równoważne wydane przez ZUS, KRUS, które uprawniają do korzystania ze świadczeń przewidzianych w ustawie o rehabilitacji.

W latach 2021 – 2023 liczbę i rodzaj wydawanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim przedstawia poniższy wykres. Na przestrzeni ostatnich trzech lat w powiecie bielskim najwięcej orzeczeń wydaje się w stopniu umiarkowanym a najmniej w stopniu lekkim.

Wykres 26. Liczba i rodzaj wydawanych orzeczeń przez PZON dla osób dorosłych

(opracowanie własne na podstawie danych PZON)

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych ma na celu pobudzanie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, oraz wyrabianiu umiejętności do jak największej samodzielności w pełnieniu ról społecznych. Największego wsparcia w tym kierunku, osoby niepełnosprawne otrzymują ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej. W ramach rehabilitacji społecznej PCPR dofinansował realizację niżej wymienionych zadań. Liczbę zrealizowanych wniosków w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj zadania	2021	2022	2023
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	114	161	161
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikowaniu się	22	22	19
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	596 + 1 organizacja	540+ 1 organizacja	370+ 1 organizacja
Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji	60	182	159
Warsztaty Terapii Zajęciowej	61	61	61

Tabela 9. Dofinansowanie ze środków PCPR w ramach zadań powiatu dotyczących osób niepełnosprawnych

(opracowanie własne na podstawie danych z PCPR)

Świadczenia udzielane osobom niepełnosprawnym przez miejskie i gminne ośrodki pomocy z terenu powiatu bielskiego to przede wszystkim zasiłki celowe, okresowe i z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną, usługi opiekuńcze i pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej.

Na terenie powiatu funkcjonuje również ośrodek wsparcia dziennego jakim jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Bielsku Podlaskim, przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z pomocy ośrodka korzysta 30 dorosłych osób niepełnosprawnych.

Od 2010 roku w powiecie bielskim funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim, których zadaniem jest wyrabianie umiejętności samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych i nauki dorosłych osób niepełnosprawnych podstawowych czynności samoobsługowych. Do Warsztatów Terapii Zajęciowej uczęszcza 61 uczestników z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i umiarkowanym. Głównie są to osoby z upośledzeniem umysłowym, chorobami neurologicznymi i zaburzeniami psychicznymi. Terapia zajęciowa (główna metoda terapeutyczna) odbywa się w ośmiu pracowniach tematycznych.

Od sierpnia 2022 r. w ramach realizacji projektu funkcjonuje w Orli Dzienny Dom Pomocy, w którym objęto opieką 15 seniorów z terenu gminy Orla. Głównym celem działalności Dziennego Domu Pomocy jest zapewnienie dziennej opieki oraz aktywizacja i integracja osób w wieku 60+, w tym z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a także

polepszenie ich funkcjonowania, poprzez zapewnienie kompleksowych usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych, aktywizacyjno-usprawniających oraz wspomagających. Zakwalifikowane osoby do udziału w projekcie, zostały skierowane do Dziennego Domu Pomocy w Orli na okres od 01.09.2022 r. do 31.07.2023 r.

Po zakończeniu realizacji projektu w lipcu 2023 r. zainteresowani seniorzy mieli możliwość kontynuowania pobytu w Dziennym Domu Pomocy w Orli. Został ogłoszony nabór, który jest prowadzony w trybie ciągłym do wyczerpania miejsc (do 20 miejsc). Zgłosiło się 13 chętnych. Usługi świadczone przez w/w dom obejmują w szczególności: zaspokojenie potrzeb życiowych, m.in. poprzez zapewnienie miejsca do bezpiecznego i godnego spędzania czasu, umożliwienie udziału w warsztatach, usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne w tym pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, jeden gorący posiłek na terenie placówki.

Na rzecz osób niepełnosprawnych działa wiele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Na co dzień osoby z niepełnosprawnościami borykają się z brakiem zrozumienia ze strony społeczeństwa. Ludzie widzą przede wszystkim niepełnosprawność, a nie człowieka z całą złożonością jego psychiki. Ma to wpływ na ograniczenie osobom niepełnosprawnym wielu dziedzin życia i przejawia się w niechętnych postawach wobec tej grupy osób.

Likwidacja stereotypów i dyskryminacji powinna polegać na integracji osób z niepełnosprawnością ze społecznością ludzi zdrowych w szkole, pracy oraz miejscach publicznych. Powstają programy, inicjatywy na rzecz osób niepełnosprawnych, w których mogą te osoby uczestniczyć. Wiele programów rządowych dotyczących osób niepełnosprawnych stawia na ich rozwój, aktywizację oraz tworzenie bliskich relacji z innymi osobami. Tylko przez kształcenie osób niepełnosprawnych, zatrudnianie ich na otwartym rynku pracy, społeczeństwo będzie mogło zawierać z nimi znajomości i przyjaźnie.

Starość określana jest jako jesień życia, druga młodość czy złoty wiek. Jest to ostatni etap życia człowieka, którego doświadczy lub doświadcza każdy, którego życie nie zostanie w tragiczny sposób przerwane w młodości. Jest to czas, który przebiega bardzo różnie u poszczególnych ludzi. Odcieni starości jest tak wiele jak wiele jest ludzkich historii. Starość jest wynikiem końcowym starzenia się, które jest procesem ciągłym, zachodzącym już od momentu urodzenia się człowieka. Jej przebieg zależy zarówno od czynników genetycznych, jak i od sposobu i warunków życia danej osoby. Jak pokazuje wcześniejszy wykres nr 4, dotyczący grup biologicznych w powiecie bielskim, większy jest udział osób w wieku poprodukcyjnym 27% niż osób w wieku przedprodukcyjnym 17%, co świadczy o społeczeństwie starzejącym się. Dlatego też należy kłaść większy nacisk na zagadnienia związane z problemami, z którymi zmagają się osoby starsze. Do problemów należy zaliczyć: ubóstwo, wykluczenie społeczne, choroby, inwalidztwo oraz stopniowe ograniczanie sprawności fizycznej czy umysłowej, sytuacja zdrowotna oraz materialna osób starszych. Utrudnieniem dla seniorów są również bariery architektoniczne, komunikacyjne w sferze publicznej. Najistotniejszą trudnością w życiu seniorów jest izolacja i wykluczenie, brak zagospodarowania czasu wolnego. Często osoby starsze mają poczucie samotności, należą do kategorii społecznej, której dotyczy wykluczenie cyfrowe. Poważnym problemem jest przemoc stosowana wobec seniorów. Przemoc przejawia się w: odbieraniu pieniędzy, izolowaniu osób starszych, wytykaniu niepełnosprawności fizycznej oraz psychicznej. Osoby starsze powinny

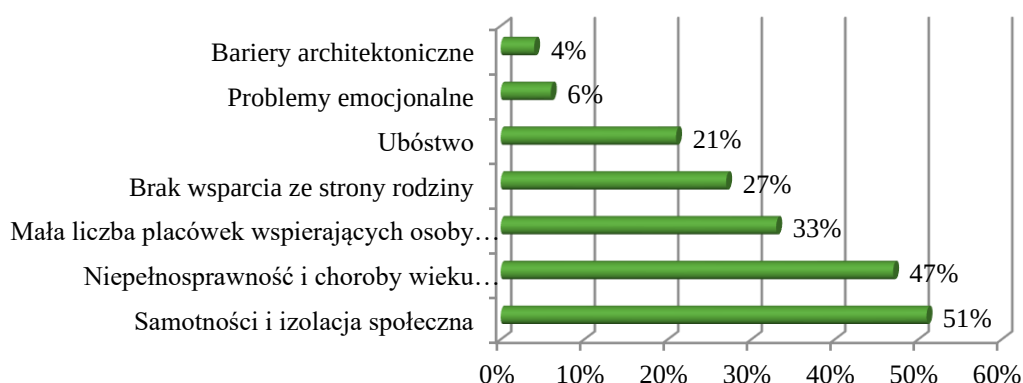
rozwijać się w obszarach aktywności: domowo- rodzinnej, kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, religijnej oraz rekreacyjnej.

Na terenie powiatu organizowanych jest szereg imprez przeznaczonych dla osób starszych. W miastach i gminach działają Kluby Seniora, powstała też Miejska Rada Seniorów oraz działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. Cyklicznie organizowany jest Dzień Osób Starszych. Na rzecz osób starszych działa niestety niewiele organizacji pozarządowych.

W powiecie prężnie działa DPS w Brańsku, przeznaczony także dla osób starszych, w którym to osoby starsze nie tylko znajdują wyśmienitą opiekę, ale także szereg zajęć rozwijających podopiecznych, np.: poprzez terapię zajęciową, biblioterapię, rehabilitację leczniczą. Osoby nawiązują ze sobą szereg przyjaźni, co niweluje w nich poczucie samotności. Również działalność PCPR jest nastawiona na niwelowanie niepożądanych skutków starości, poprzez dofinansowanie do różnych form rehabilitacji społecznej, typu: turnusy rehabilitacyjne, likwidacja barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się oraz dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Osoby starsze mogą również skorzystać z bezpłatnych porad psychologa Centrum.

Dalsza część raportu z kwestionariusza ankiety stanowi próbę oszacowania skali problemów dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o problemy jakie najczęściej dotyczą osoby starsze. 51% osób odpowiedziało, iż najczęściej osoby starsze dotyka samotność i izolacja społeczna, 47% badanych wskazało niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego, natomiast 33% respondentów wskazało na małą liczbę placówek wspierających osoby starsze. Brak wsparcia ze strony rodziny wskazało – 27%, a ubóstwo -21%. Najmniej respondentów zaznaczyło odpowiedź dotyczącą problemów emocjonalnych – 6% oraz barier architektonicznych - 4%.

Problemy dotykające najczęściej osoby starsze

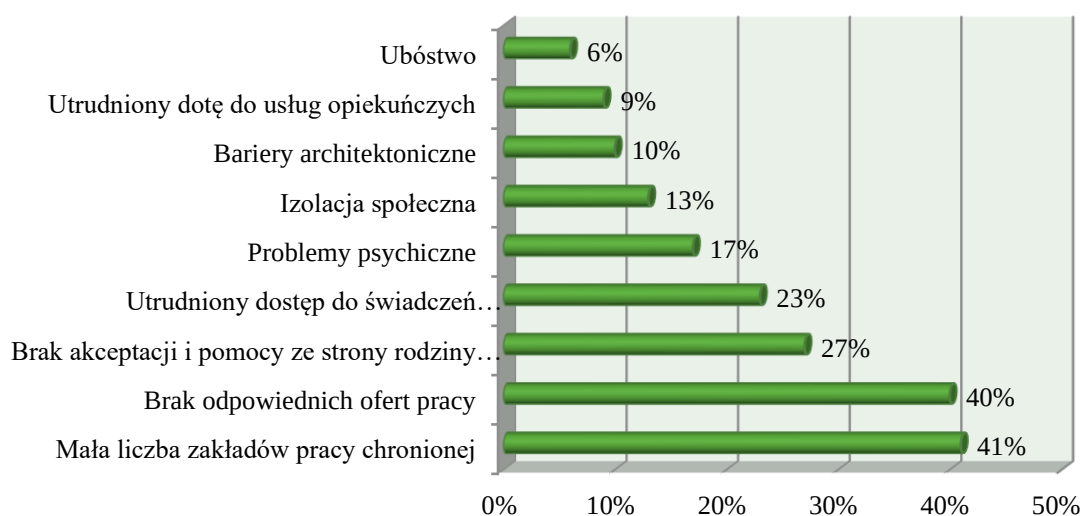

Wykres 27. Problemy dotykające najczęściej osoby starsze wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Spytaliśmy respondentów również o to, jakie najczęściej problemy spotykają osoby niepełnosprawne w powiecie bielskim. Analiza materiału badawczego wykazała, że najwięcej osób zadeklarowało odpowiedź dotyczącą małej liczby zakładów pracy chronionej- 41% oraz brak odpowiednich ofert pracy-40%. Na średnim poziomie zaznaczono odpowiedzi, iż występuje brak akceptacji i pomocy ze strony rodziny i otoczenia- 27%, że jest utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym rehabilitacyjnych wykazało 23% ankietowanych, zaś problemy psychologiczne wskazało 17% respondentów. Pojedyncze odpowiedzi respondentów padły na: izolację społeczną 13%, bariery architektoniczne- 10%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych- 9% i ubóstwo – 6%.

Najczęstsze problemy osób niepełnosprawnych

Wykres 28. Problemy najczęściej spotykające osoby niepełnosprawne wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Kolejny blok pytań miał na celu określenie jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnych pełniejszy udział w życiu społecznym. Ankietowani zadeklarowali najwięcej odpowiedzi dotyczącej zapewnienia większego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną- 44% oraz większej liczby ofert pracy – 40%, zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej – 33%. Respondenci zadeklarowali, iż sytuację osób niepełnosprawnych poprawiłoby zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej- 23% oraz likwidacja barier architektonicznych – 20%. Wyższe świadczenia pieniężne zaznaczyło 13% respondentów, natomiast rozwój edukacji integracyjnej (szkoły i przedszkola integracyjne) oraz szersza oferta działań integracyjnych dla dorosłych to 9% ankietowanych.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Likwidacja barier architektonicznych	20%	14
Większa liczba ofert pracy	40%	28
Rozwój edukacji integracyjnej (szkoły i przedszkola integracyjne)	9%	6
Szersza oferta działań integracyjnych dla dorosłych	9%	6
Zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej	33%	23
Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej	23%	26
Zapewnienie większego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną	44%	31
Wyższe świadczenia pieniężne	13%	9

Tabela 10. Działania jakie poprawiłyby sytuację osób niepełnosprawnych wg grupy badawczej

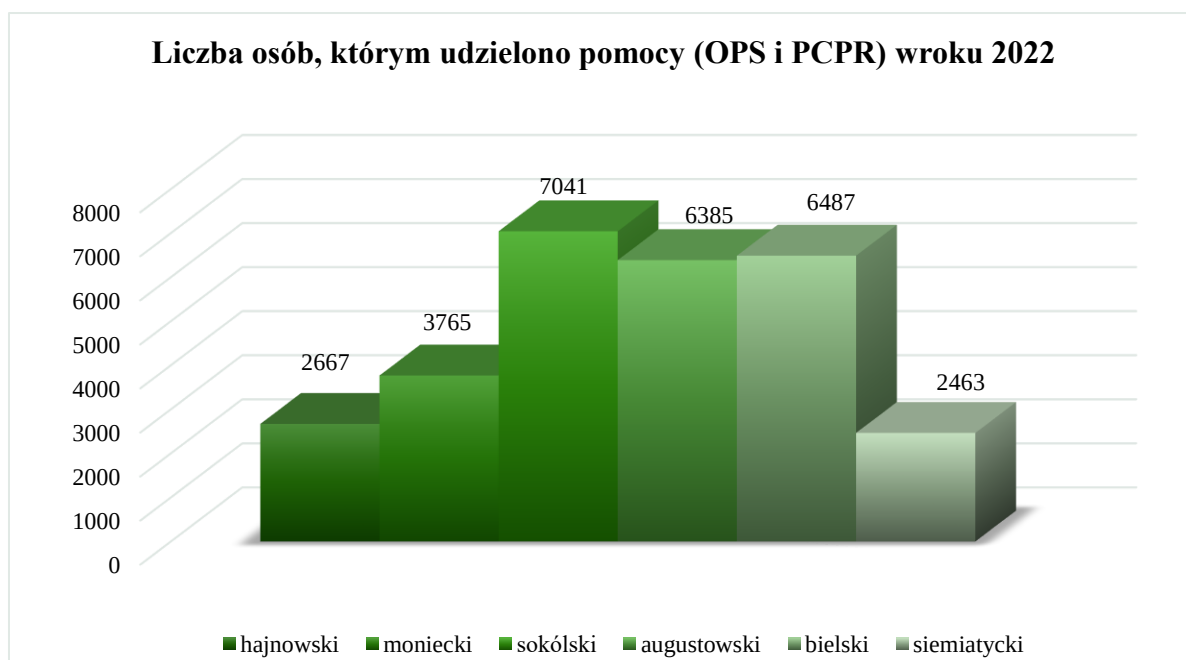
(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

5. Ubóstwo i bezdomność

Ubóstwem określa się sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na ten czynnik, w pewnym tylko stopniu oddaje rzeczywiste potrzeby. Powodem tego stanu rzeczy jest niechęć ujawniania problemu przez niektóre rodziny, potrzebujące wsparcia finansowego.

W roku 2022 w powiecie bielskim z pomocy i wsparcia OPS-ów oraz PCPR-ów skorzystało 6487 osób. Poniższy wykres przedstawia liczbę osób, które skorzystały z pomocy społecznej w roku 2022. Powiat bielski plasuje się na 2 miejscu wśród powiatów w województwie podlaskim odnośnie liczby udzielanej pomocy. Najwięcej osób korzysta z pomocy w powiecie sokólskim, zaś najmniej w siemiatyckim.

Wykres 29. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego w 2022 roku

(opracowanie własne na podstawie OZPS)

Z danych z monitoringu realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030, w roku 2023 wynika, iż najwięcej wypłacanych jest zasiłków celowych oraz liczba osób którym przyznano zasiłek jest największa w 2021 roku. Na drugim miejscu plasuje się zasiłek okresowy, gdzie w 2021 roku z pomocy skorzystało 13 640 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat odnotowuje się spadek liczby osób, którym udzielono wsparcia w tym zakresie. Zasiłki stałe również odnotowują tendencję spadkową, jednakże liczba osób korzystających z tej pomocy jest stosunkowo wysoka i wyniosła w 2021 roku 5 193 osoby.

Rodzaj zasiłku		2021	2022	2023
zasiłek stały	liczba osób	5 193	5 011	4 929
	kwota świadczeń w zł	28 579 108	30 781 722	29 364 357
zasiłek okresowy	liczba osób	13 640	12 750	11 843
	kwota świadczeń w zł	33 236 857	33 676 875	30 970 309
zasiłek celowy	liczba osób	18 931	16 217	16 311
	kwota świadczeń w zł	24 902 955	23 940 603	25 658 800

Tabela 11. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez OPS-y w latach 2021-2023

(źródło: monitoring realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030 za rok 2023)

W kwestionariuszu zapytaliśmy ankietowanych, co decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa. Połowa respondentów wskazała odpowiedź, iż jest to niezaradność życiowa (51%), uzależnienia (44%), natomiast lenistwo, niechęć do pracy (31%). Wg 27% mieszkańców powiatu powodem który decyduje o tym, że ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa jest brak pracy, 16% twierdzi, iż jest to tzw. dziedziczenie biedy, zaś 14% deklaruje, iż jest to brak wykształcenia. Najmniej ankietowanych zaznaczyło odpowiedź braku wsparcia ze strony najbliższych (1%) i niepełnosprawność lub długotrwała choroba (7%).

Czynniki decydujące o niemożności wydostania się z ubóstwa

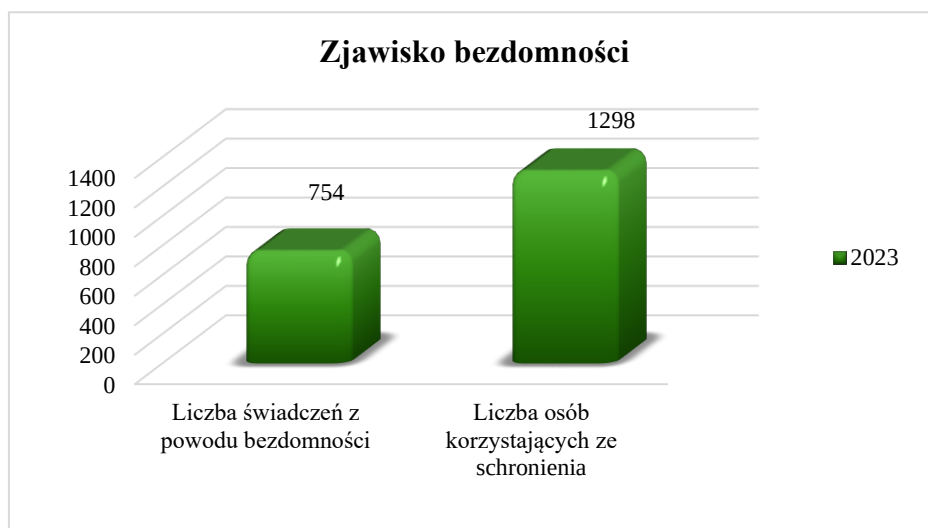

Wykres 30. Czynniki decydujące o niemożności wydostania się z ubóstwa

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

W potocznym rozumieniu bezdomnego można zdefiniować jako osobę, która nie ma gdzie mieszkać, pozbawiona jest dachu nad głową oraz nie posiada własnego mieszkania. Bezdomnym jest osoba, która nie ma formalnych praw do lokalu lub posiada je, lecz nie może swobodnie dysponować lokalem. Bezdomni to ludzie, którzy nie posiadają wystarczającego schronienia, żyją w schroniskach bądź w innych kwaterach pomocniczych, korzystając z nich bez umowy najmu. Bezdomność jest jednym z najbardziej dramatycznych przejawów wykluczenia społecznego oraz jest ściśle związane z ubóstwem. Ludzie, którzy nie mają swojego stałego miejsca zamieszkania bardzo szybko tracą możliwość uczestnictwa w czynnościach codziennych, z jakich składa się normalne życie innych ludzi. Bezdomność pozbawia jednostkę możliwości godnego oraz bezpiecznego życia, uczestnictwa we wspólnocie, w kulturze, pracy w zwodzie, a także z korzystania z zabezpieczeń społecznych. Zjawisko to może być wynikiem obranego stylu życia, decyzji które zostały podjęte w rozpacz, desperacji, własnych lub cudzych dewiacyjnych zachowań, losowych zdarzeń, niesprawnej polityki społecznej. W związku z tym wyróżnia się: bezdomność z wyboru, która jest rezultatem podjętej decyzji zgodnie z własnymi poglądami oraz bezdomność z konieczności, dotyczy ona człowieka wbrew jego woli, potrzebom, a także ambicjom, odczuwana jest jako stan niespełnienia własnych potrzeb wraz ze wszystkimi następstwami psychicznymi, a także traktowana jako wyraz upośledzenia społecznego oraz dyskryminacji.

Poniższy wykres zawiera liczbę rodzin objętych pomocą społeczną z przyczyn bezdomności w województwie podlaskim w 2023 roku. Liczba świadczeń w 2023 roku wyniosła 754 osoby. W 2023 roku 1 298 osób skorzystało ze schronienia.

Wykres 31. Zjawisko bezdomności w 2023 roku w województwie podlaskim

(źródło: monitoring realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030 za rok 2023)

Respondenci zostali zapytani o występowanie problemu bezdomności w powiecie bielskim. Znaczna większość 64% odpowiedziała, iż na terenie w/w powiatu nie występuje zjawisko bezdomności, zaś 36% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź twierdzącą.

Wykres 32. Skala zjawiska bezdomności wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

W ocenach działań w rozwiązywaniu problemów i zagrożeń związanych z bezdomnością 41% respondentów uznało, iż odpracowanie zadłużeń mieszkaniowych, w ramach pracy na rzecz podmiotów – wierzycieli jest najlepszym rozwiązaniem problemu

bezdомności, jak również potrzeba zwiększenia liczny mieszkań chronionych i socjalnych 40%. Na nieco niższym poziomie , a mianowicie 30% ankietowanych uznało, iż profilaktyka i terapia uzależnień jest równie ważna. Według grupy badanych istotna jest również aktywizacja zawodowa 21%, rozwój placówek zapewniających schronienie 19% oraz programy wychodzenia z bezdomności 16%. Na najniższym poziomie zaznaczano: pracę socjalną i jej specjalizację – 7%, szkolenia/przekwalifikowanie zawodowe- 7%, lokalne programy przeciwdziałania bezdomności 4% i po 1% zaznaczono integrację społeczną oraz szerszy udział organizacji pozarządowych.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Zwiększenie liczby mieszkań chronionych i socjalnych	40%	28
Stworzenie możliwości odpracowania zadłużeń mieszkaniowych i innych, w ramach pracy na rzecz podmiotów – wierzycieli	41%	29
Profilaktyka i terapie uzależnień	30%	21
Indywidualne programy wychodzenia z bezdomności	16%	11
Lokalne programy przeciwdziałania bezdomności	4%	3
Praca socjalna i jej specjalizacja	10%	7
Aktywizacja zawodowa	21%	15
Szkolenia/przekwalifikowania zawodowe	7%	5
Integracja społeczna	1%	1
Szerszy udział organizacji pozarządowych	1%	1
Rozwój placówek zapewniających schronienie	19%	13

Tabela 12. Najskuteczniejsze działania w rozwiązywaniu problemów i zagrożeń bezdomnością według grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

W kolejnym pytaniu chcieliśmy uzyskać informacje dotyczącą działań jakie ma podjąć powiat by ograniczyć obszary problemów społecznych. Według ankietowanych blisko połowa 49% zaznaczyła, że należy tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych. Na podobnym miejscu plasują się odpowiedzi: 31% ankietowanych wskazało, iż należy tworzyć nowe miejsca pracy, 30% monitorowanie efektywnego wykorzystania środków pieniężnych z pomocy społecznej, po 29% mają odpowiedzi dotyczące wspierania organizacji pozarządowych na rzecz osób wykluczonych społecznie oraz rozwijanie jednostek pomocy społecznej.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Monitorować efektywne wykorzystanie środków pieniężnych z pomocy społecznej	30%	21
Wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	29%	20
Tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży)	49%	34
Pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa)	20%	14
Profesjonalizować kadry pomocy społecznej	6%	4
Rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej	29%	20
Tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy	31%	22

Tabela 13. Działania jakie może podjąć powiat, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

6. Bezrobocie

Bezrobocie jest to zjawisko społeczne, w którym część osób zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Osoba bezrobotna nie jest więc nigdzie zatrudniona, nie wykonuje innej pracy zarobkowej ani nie prowadzi działalności gospodarczej.

Od kilku lat powiat bielski należy do grupy powiatów województwa podlaskiego o najniższej stopie bezrobocia rejestrowanego. Powiat ma charakter głównie rolniczy, posiada również dobre warunki dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego.

Liczba zarejestrowanych osób w przeciągu 2022 roku wynosiła 1366, zaś w przeciągu 2023 liczba osób zarejestrowanych wyniosła 1402. W 2022 roku 697 osób podjęło zatrudnienie w 2023 liczba zatrudnionych to 768 osób.

PUP w Bielsku Podlaskim skierował w 2023 roku 116 osób na staż. W roku 2022 przebywało na stażu 166 osób. W 2023 roku 36 osób otrzymało środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zaś w 2022 roku 59 osób.

Powiatowy Urząd Pracy organizuje szkolenia dla osób bezrobotnych, podnosząc ich kwalifikacje. W 2022 roku PUP przeprowadził 20 szkoleń, zaś w 2023 -21.

Poniższa tabela przedstawia podział zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych gminach i miastach. Najwięcej osób zarejestrowanych jest z terenu miasta Bielsk Podlaski, zaś najmniejsza liczba bezrobotnych występuje na terenie gminy Rudka.

Gmina	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie bielskim stan na 31.12. 2023 r
<i>Miasto Bielsk Podlaski</i>	499
<i>Miasto Brańsk</i>	44
<i>Bielsk Podlaski</i>	99
<i>Brańsk</i>	44
<i>Boćki</i>	52
<i>Orla</i>	44
<i>Rudka</i>	36
<i>Wyszki</i>	57

Tabela 14. Bezrobotni wg gmin w powiecie bielskim

(dane sprawozdanie za 2023 rok PUP w Bielsku Podlaskim)

W diagnozie dotyczącej zjawiska bezrobocia, zadaliśmy pytanie o działania związane z poprawą sytuacji osób bezrobotnych. Z pośród siedemdziesięciu ankietowanych 61% odpowiedziało, że należałoby stworzyć nowe miejsca pracy. Odpowiedź dotycząca stworzenia korzystniejszych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół wyniosła 34% na poziomie 33% plasuje się odpowiedź dotycząca środków finansowych na aktywizację bezrobotnych. Korzystniejsze warunki do założenia własnej działalności gospodarczej zaznaczyło 23%. Najmniej ankietowanych zaznaczyło odpowiedź dotyczącą organizacji prac społecznie użytecznych i robót publicznych 13%, a zwiększenia kompetencji aktywnego poszukiwania pracy- 17% .

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Stworzenie korzystniejszych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół	34%	24
Tworzenie nowych miejsc pracy	61%	43
Organizacja prac społecznie użytecznych i robót publicznych	13%	9
Korzystniejsze warunki do założenia własnej działalności gospodarczej	23%	16
Środki finansowe na aktywizację bezrobotnych (staże, szkolenia zawodowe, roboty publiczne, prace interwencyjne, pożyczki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej)	33%	23
Zwiększenie kompetencji aktywnego poszukiwania pracy	17%	12

Tabela 15. Działania dążące do poprawy sytuacji osób bezrobotnych

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

7. Uzależnienia

Uzależnienie wpływa na całe życie człowieka, niszcząc osiągnięcia zawodowe i relacje rodzinie. Nierzadko powoduje także zjawisko współuzależnienia. Uzależnić się można od wielu substancji, sytuacji i zachowań. Uzależnienia dotyczą dużą część społeczeństwa. Wiele osób odczuwa nieodpartą potrzebę dokonania określonej czynności lub też skonsumowania jakiejś substancji. Takich potrzeb często nie utożsamiamy z uzależnieniem, do czasu aż nie przejmą dominacji nad życiem. To prowadzi do uciążliwego funkcjonowania z problemem, który z pomocą specjalisty można wyeliminować z życia. Występowanie uzależnienia jest związane z obniżeniem poziomu samopoczucia i strat moralnych. Uzależnienie prowadzi do zachowań autodestruktywnych. Jest wyjątkowo dotkliwym zaburzeniem, które stanowi źródło cierpienia dla samego uzależnionego, jak i dla jego otoczenia, w szczególności bliskich (może powodować również współuzależnienie). Przypadłość ma wpływ na sferę psychiczną i fizyczną człowieka, może całkowicie przejąć kontrolę nad jego życiem.

Alkoholizm jest najczęściej spotykanym uzależnieniem, dotyczącym społeczeństwa. Według danych statystycznych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Polacy najczęściej w 2023 roku jak i w poprzednich latach sięgali po piwo, wódkę rzadziej wino.

Wykres 33. Struktura spożycia napojów alkoholowych

(Źródło: KCPU/ <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/statystyki/>)

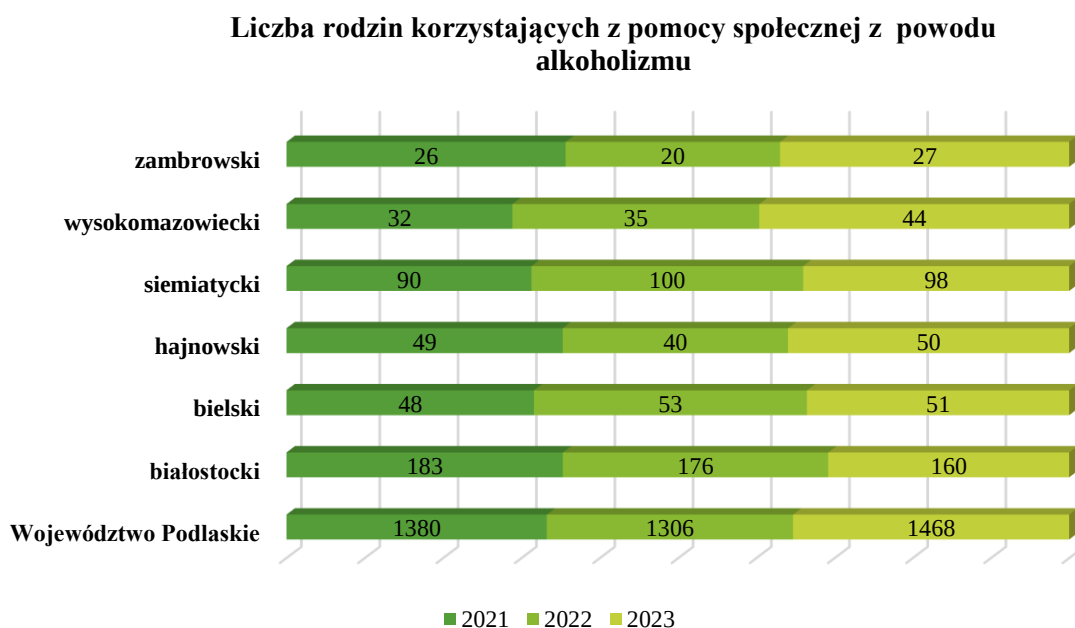
Jak podaje Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100% alkoholu w 2021r. osiągnęła 9,73 litra, w 2022 zmniejszyła się do liczby 9,37 litra, zaś w 2023 spadła do 8,93 litra.

	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkoholu	Piwo w przeliczeniu na 100% alkoholu	Średnie roczne spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu
2023	3,4	0,72	4,81	8,93
2022	3,5	0,76	5,11	9,37
2021	3,8	0,80	5,13	9,73

Tabela 16. Spożycie alkoholu w litrach na 1 mieszkańca w przeliczeniu na 100% alkoholu

(Źródło: KCPU/ <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/statystyki/>)

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 w powiecie bielskim. Dane zawarte w poniższym wykresie wskazują, iż w 2023 roku liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu wzrosła w stosunku do lat ubiegłych. Pomoc, której udzielił powiat bielski w w/w zakresie oscyluje na podobnym poziomie: 2023- 51, 2022- 53, 2021- 48.

Wykres 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu- wybrane powiaty z województwa podlaskiego

(źródło: opracowanie na podstawie danych statystycznych GUS dotyczących świadczeń z pomocy społecznej według przyczyn, Bank Danych Lokalnych)

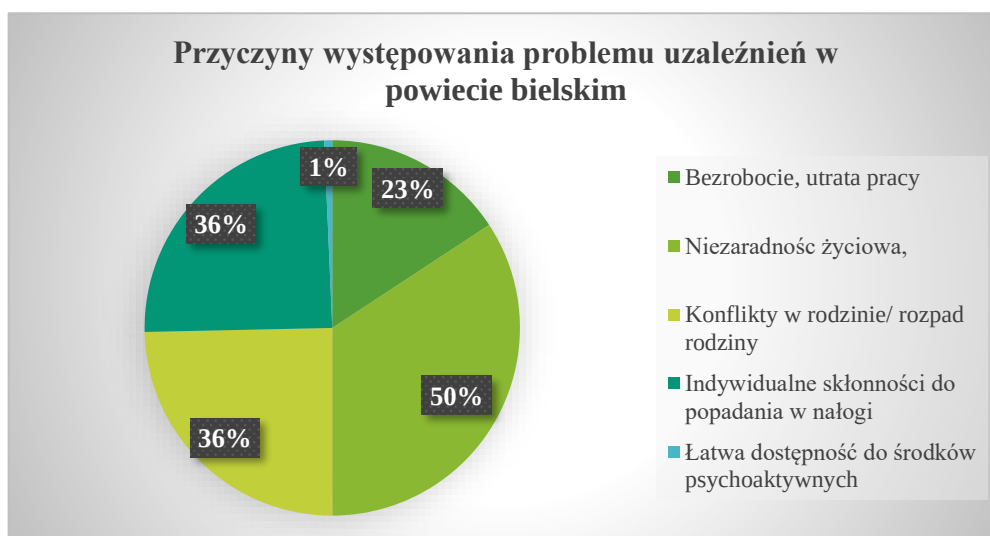
W literaturze przedmiotu drugim najczęściej wymienianym uzależnieniem jest narkomania. Biorąc pod uwagę dane statystyczne GUS województwo podlaskie znajduje się w grupie województw o niskim wskaźniku rodzin, którym przyznano pomoc z przyczyn uzależnienia od narkotyków w porównaniu z innymi województwami. W grupie o najniższym w/w wskaźniku są następujące regiony: podkarpackie, świętokrzyskie, opolskie. Rodzin, którym udzielono wsparcia z uwagi na problem narkomanii jest najwięcej w następujących województwach: mazowieckie, dolnośląskie, wielkopolskie, pomorskie. Poniższa tabela wskazuje wybrane powiaty znajdujące się na terenie województwa podlaskiego w odniesieniu do liczby rodzin, którym udzielono pomocy z przyczyn narkomanii. W powiecie bielskim w 2021 i 2023 roku była jedna rodzina, zaś w 2022 trzy rodziny, które skorzystały z w/w pomocy.

	2023	2022	2021
Województwo Podlaskie	135	96	105
Białostocki	5	11	17
Bielski	1	3	1
Hajnowski	2	1	1
Siemiatycki	8	10	5
Wysokomazowiecki	3	2	3
Zambrowski	2	2	3

Tabela 17. Rodziny, którym udzielono pomocy społecznej z przyczyn narkomanii w latach 2021- 2023

(źródło GUS)

W ankiecie skierowanej do mieszkańców powiatu bielskiego zapytaliśmy o przyczyny występowania problemów uzależnień. Jak poniższy wykres wskazuje ankietowani uznali, że niezaradność życiowa (50%) jest najczęstszą przyczyną popadania w różnego rodzaju uzależnienia. Po 36% uzyskały odpowiedzi dotyczące konfliktów w rodzinie/ rozpadu rodziny oraz indywidualnych skłonności popadania w nałogi. Z pośród badanych 23% stwierdziło, iż bezrobocie/ utrata pracy ma wpływ na sięganie po używki. Jeden z ankietowanych wskazał, iż przyczyną uzależnień jest łatwa dostępność do środków psychoaktywnych.

Wykres 35. Przyczyny występowania problemów uzależnień w powiecie bielskim wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Następnym pytaniem, które zadaliśmy ankietowanym dotyczyło działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Większa połowa udzieliła odpowiedzi, iż profilaktyka dzieci i młodzieży/ szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego przyczyniłaby się do minimalizowania uzależnień. 34% ankietowanych uznało, iż pomoc psychologiczna- terapeutyczna i 39% pomoc dla rodzin osób uzależnionych będą miały wpływ na szybsze i skuteczniejsze wyjście z uzależnień. Tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA wskazało 24% mieszkańców, zaś profilaktyka dorosłych/ kształtowanie świadomości wśród dorosłych 19%. Najmniej ankietowanych zaznaczyło odpowiedzi dotyczące pomocy prawnej 7% i pomocy medycznej- 9%.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA	24%	17
Profilaktyka dzieci i młodzieży/ szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego	59%	41
Profilaktyka dorosłych/kształtowanie świadomości wśród dorosłych	19%	13
Pomoc dla rodzin osób uzależnionych	39%	27
Pomoc psychologiczno-terapeutyczna	34%	24
Pomoc prawna	7%	5
Pomoc medyczna	9%	6

Tabela 18. Działania podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

8. Bezpieczeństwo

Następnym działem diagnozy w kwestionariuszu ankiety jest bezpieczeństwo. Zapytaliśmy respondentów o poczucie bezpieczeństwa na terenie powiatu bielskiego. Połowa ankietowanych 50% czuje się bezpiecznie na terenie naszego powiatu. 9% ankietowanych zadeklarowało, iż nie czuje się bezpiecznie. 41% mieszkańców powiatu bielskiego nie określiło jednoznacznie swojego zdania na temat poczucia bezpieczeństwa.

Wykres 36. Poczucie bezpieczeństwa wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło przyczyn braku poczucia bezpieczeństwa na terenie powiatu. Przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa na terenie powiatu bielskiego respondenci uznali niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych 41% oraz agresywne zachowania osób pod wpływem środków psychoaktywnych 39%. Za mniejsze zagrożenia uznano zagrożenia na drodze 26% oraz sytuację na arenie międzynarodowej 27%. Po 19% uzyskały dwie odpowiedzi: brak wystarczającej liczby patroli policyjnych oraz przemoc w rodzinie. Najmniej ankietowanych wskazało częste włamania i kradzieże 6% oraz częste napady/rozboje 9%.

Wykres 37. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie powiatu wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Kolejnym zagadnieniem w ankiecie jest pytanie dotyczące tego, co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego powiatu. Mieszkańcy zdecydowali, iż najlepszym rozwiązaniem, aby zintensyfikować poczucie bezpieczeństwa publicznego w powiecie bielskim byłoby zwiększenie liczby patroli policji- 54%. Mieszkańcy rozbudowaliby i zmodernizowali monitoring na terenie powiatu bielskiego- 49%. Działaniem, które poprawiłoby bezpieczeństwo jest również ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu- 33%. Należałoby zwiększyć dostępność do pomocy terapeutycznej w placówkach medycznych- 27%. Najmniej ankietowanych (21%) zazaczyło akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.

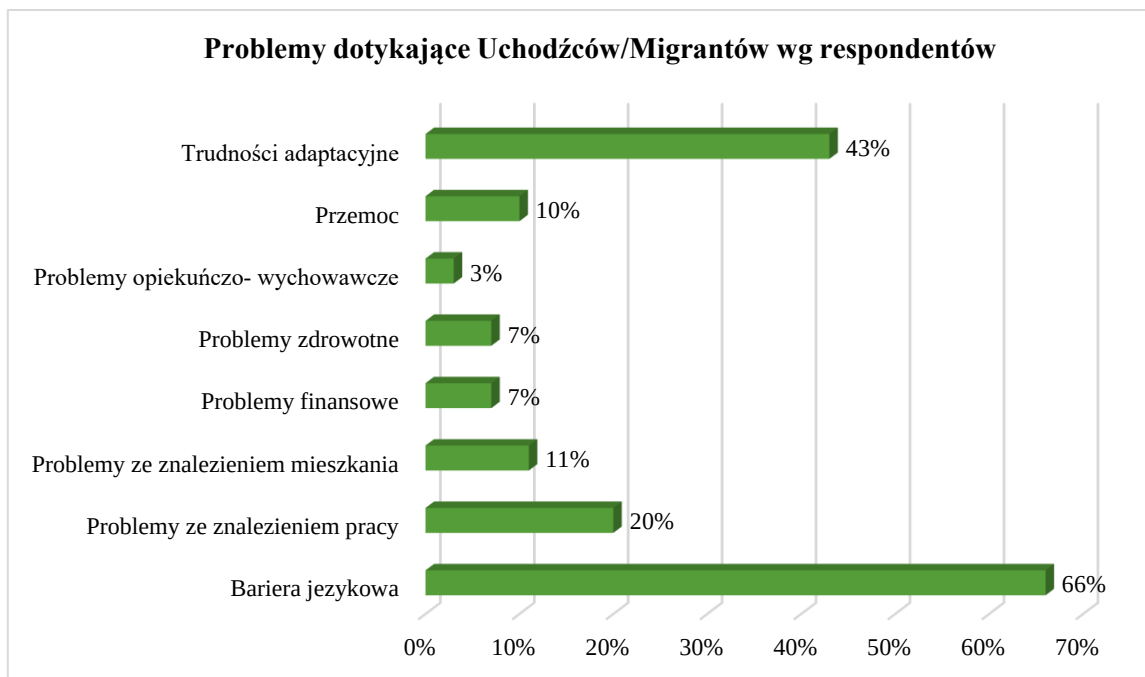
Wykres 38. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w powiecie bielskim wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

9.Uchodźcy/Migranci

W jednym z pytań w kwestionariuszu ankiety zapytaliśmy jakie problemy społeczne w powiecie bielskim należą do najistotniejszych. Na podstawie analizy uzyskanych wyników diagnozy można wskazać, iż dla mieszkańców powiatu bielskiego istotne są kwestie na arenie międzynarodowej, co za tym idzie problem uchodźców/migrantów.

Pierwszym pytaniem było jakie główne problemy dotyczą uchodźców/migrantów. Największa liczba ankietowanych uznała, iż jest to bariera językowa- 66%. Na drugim miejscu są trudności adaptacyjne 43%, kolejnym jest znalezienie pracy- 20%. Problemy ze znalezieniem mieszkania -11% oraz przemoc- 10%. Problemy finansowe i zdrowotne uzyskały 7%, najmniej ankietowanych wskazało problemy opiekuńczo- wychowawcze- 3%.

Wykres 39. Problemy dotyczące Uchodźców/ Migrantów wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Ankietowani w następnym pytaniu poproszeni zostali o udzielenie odpowiedzi dotyczącej działań, które poprawiłyby sytuację uchodźców/migrantów. Znaczna większość mieszkańców powiatu bielskiego zaznaczyła odpowiedź, iż lepszy dostęp do nauki języka polskiego poprawiłby sytuację w/w grupy. Duża grupa badanych zadeklarowała, iż otwartość społeczeństwa na ludność innej narodowości – 36% oraz tworzenie nowych miejsc pracy- 27% przyczyniłaby się do lepszej jakości funkcjonowania. 14% zaznaczyło tworzenie nowych mieszkań socjalnych. Na najniższym poziomie ankietowani zaznaczali: dostęp do służby zdrowia 7%, zapewnienie pomocy psychologicznej 7% natomiast pomoc finansową wskazało 6% respondentów.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Lepszy dostęp do nauki języka polskiego	71%	50
Tworzenie nowych miejsc pracy	27%	19
Stworzenie nowych mieszkań socjalnych	14%	10
Pomoc finansowa	6%	4
Dostęp do służby zdrowia	7%	5
Zapewnienie pomocy psychologicznej	7%	5
Otwartość społeczeństwa na ludność innej narodowości	36%	25

Tabela 19. Działania jakie poprawiłyby sytuację Uchodźców/Migrantów wg grupy badawczej

(źródło: analiza ankiet/ pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)

IV. Analiza SWOT

Powiat Bielski	
Mocne strony	Słabe strony
✓ położenie powiatu i walory turystyczne, ✓ czyste środowisko, ✓ zabytki architektury sakralnej, ✓ chęć mieszkańców do działania (Stowarzyszenia, kluby), ✓ coraz lepsza baza sportowa, rekreacyjna, ✓ istnienie DPS- u (zapewnienie opieki osobom starszym), ✓ zapewnienie bezpieczeństwa publicznego poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, ✓ relatywnie niski poziom bezrobocia, ✓ kultywowanie tradycji ludowych i patriotycznych, ✓ wiodąca grupa przedsiębiorców branży budowlanej, spożywczej, ✓ dobrze rozwinięta branża rolnicza, ✓ rozbudowywana infrastruktura drogowa.	✓ niekorzystne trendy demograficzne, ✓ ograniczony budżet powiatu, ✓ relatywnie niskie dochody ludności, ✓ niewielka liczba przedsiębiorstw, zaawansowanych technologicznie, ✓ brak lokalnych grup kapitałowych zdolnych uruchomić znaczące przedsięwzięcia, ✓ mała liczba inwestorów strategicznych, ✓ niedostateczna ilość terenów pod inwestycje stanowiących własność samorządów.
Szanse	Zagrożenia
• napływ nowych mieszkańców na teren powiatu, • napływ inwestorów do powiatu, • wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich Rozwój ekologicznej i zintegrowanej produkcji rolniczej, • dalszy rozwój przetwórstwa rolnego, • rozwój współpracy z większymi aglomeracjami, • możliwość wykorzystania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. • rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, • zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych, • rozwój rynku pracy, • położenie powiatu blisko stolicy województwa, • bezpośrednia lokalizacja drogi krajowej nr 19 i 66 na terenie powiatu.	• wzrastająca liczba dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne, • wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych, • ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, • wzrastająca liczba osób wyjeżdżających za granicę w celach zarobkowych, • zmniejszenie się liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu.

Tabela 20. Analiza SWOT- Powiat Bielski

Edukacja, kultura	
Mocne strony	Słabe strony
✓ opanowanie usystematyzowanej wiedzy i posługiwanie się nią, ✓ rozwijanie zainteresowań i zdolności poznawczych, ✓ kształtowanie systemu wartości, ✓ wdrażanie do samokształcenia, ✓ zaznajamianie z ogólnymi podstawami produkcji i organizacji pracy w zakresie najważniejszych dziedzin, ✓ różnorodność ofert sportowych i kulturalnych, ✓ działalność szkolnych klubów sportowych, ✓ dobrze wyposażone szkoły i przedszkola, ✓ współpraca szkół z przedsiębiorcami w zakresie praktyk uczniowskich i stażów dla absolwentów.	✓ występuje niedostateczne zatrudnienie specjalistów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, ✓ brak funduszy na zajęcia pozalekcyjne, ✓ mała liczba oddziałów przedszkolnych, ✓ brak państwowych żłobków, ✓ „starzenie się” obiektów oświatowych – brak wystarczających środków finansowych na ich modernizację.
Szanse	Zagrożenia
• pozyskiwanie środków finansowych na rozwój edukacji, • organizowanie zajęć pozalekcyjnych, dostęp do nowych technologii, organizowanie wyjazdów, wycieczek, • permanentna edukacja społeczna we wszystkich obszarach życia, w każdym wieku, • promowanie edukacji oraz aktywności społecznej, • włączenie rodziców do prac i projektów, • poszerzenie oferty skierowanej do dzieci z rodzin ubogich dotyczącej organizacji półkolonii letnich oraz ferii zimowych.	• likwidacja małych szkół, • styczność ze zjawiskami, patologicznymi, • trudności w podejmowaniu wspólnych działań, • niedostateczne zainteresowanie młodego pokolenia folklorem i tradycją regionu.

Tabela 21. Analiza SWOT- Edukacja, kultura

Wspieranie rodziny	
Mocne strony	Słabe strony
✓ funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej, ✓ wykwalifikowana kadra PCPR, ✓ pozytywny wizerunek kadry PCPR wśród rodzin zastępczych, ✓ ścisła współpraca z instytucjami	✓ brak rodzin zastępczych zawodowych, ✓ mała liczba osób chętnych do tworzenia nowych rodzin zastępczych, ✓ zbyt mała liczba specjalistów

zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny, ✓ terminowa realizacja postanowień sądowych w zakresie zabezpieczenia miejsc w pieczy zastępczej, ✓ dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzinnej pieczy zastępczej, ✓ dostęp do szkoleń podnoszących kwalifikacje dla rodzinnej pieczy zastępczej, ✓ udzielanie pomocy i wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, ✓ promowanie idei rodzicielstwa zastępczego, ✓ pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój pieczy zastępczej, ✓ współpraca w pozyskiwaniu mieszkań dla wychowanków usamodzielnionych z zasobów Urzędu Miasta, ✓ współpraca z innymi powiatami w kwestii umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.	psychiatrii dzieci i młodzieży, ✓ mała ilość organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, ✓ brak motywacji do poprawy swojej sytuacji życiowej rodziców biologicznych.
Szanse	Zagrożenia
• działania promujące rodzinną pieczę zastępczą w celu pozyskiwania nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, • dostęp do środków unijnych, • współpraca z ośrodkiem adopcyjnym, • współpraca z innymi powiatami, • praca z rodziną biologiczną podejmowana ze współpracą z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, • podnoszenie kwalifikacji kadry	• brak chętnych rodzin do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, • wypalenie zawodowe osób sprawujących funkcję rodzin zastępczych, • brak pożądaných zmian w rodzinie biologicznej mających na celu powrót dziecka do rodziców biologicznych, • powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców w rodzinie.

Tabela 22. Analiza SWOT- Wspieranie rodziny

Osoby niepełnosprawne oraz starsze	
Mocne strony	Słabe strony
✓ wyspecjalizowana kadra, ✓ duża liczba podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych oraz starszych, ✓ otwartość instytucji na problemy osób niepełnosprawnych oraz starszych, ✓ lokalne programy wsparcia osób niepełnosprawnych i starszych ✓ środki transportu publicznego dostosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz starszych, ✓ dostosowywanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.	✓ istniejące bariery architektoniczne, ✓ brak kompleksowej polityki transportowej dla osób niepełnosprawnych, ✓ niewystarczające limity finansowe na realizację zadań, ✓ brak odpowiedniej infrastruktury urbanistycznej i w komunikowaniu się, dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych umożliwiającej m.in. podjęcie stosownego zatrudnienia.
Szanse	Zagrożenia
• współpraca organizacji pozarządowych, instytucji i urzędów, • upowszechnianie informacji dotyczących praw i problemów osób niepełnosprawnych, starszych, • dostęp ze środków zewnętrznych do wsparcia finansowego inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych, • polityka państwa, regionu wzmacniająca inicjatywy władz lokalnych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych, • poprawa sytuacji na rynku pracy przez aktywizację zawodową.	• niska stopa zatrudnienia osób z niepełnosprawnością oraz osób po ukończeniu 50 roku życia, • niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych, • brak spójnego systemu orzekania o niepełnosprawności, • niedostateczna oferta wsparcia osób niepełnosprawnych oraz starszych, • nastawienie organizacji pozarządowych na korzystanie wyłącznie ze środków budżetu miasta, gmin czy też powiatu, • niestabilny, zbyt mały system finansowania pomocy społecznej.

Tabela 23. Analiza SWOT- Osoby niepełnosprawne oraz starsze

Bezpieczeństwo	
Mocne strony	Słabe strony
✓ skuteczne działania prewencyjne prowadzone przez Policję, Straż i inne instytucje, ✓ duży potencjał osobowy i	✓ wzrastająca ilość kolizji i wypadków drogowych, ✓ brak monitoringu, ✓ zbyt mała liczba patroli nocnych,

usprzętowania technicznego w Straży Państwowej i Ochotniczych Strażach Pożarnych, ✓ wysokie kompetencje pracowników jednostek (powiatowych i ochotniczych) policji, straży pożarnej i innych jednostek, ✓ organizowanie szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy.	✓ zbyt mało działań profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa publicznego w placówkach oświatowych,
Szanse	Zagrożenia
• poprawa stanu technicznego dróg na terenie powiatu, • prowadzenie większej ilości działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania patologiom w środowiskach zagrożonych, wzmożenie pracy wychowawczej z młodzieżą,	• wzrost zagrożenia w obszarze uzależnień, wpływających na powstawanie zjawisk patologii i wzrost przestępczości, • brak dostatecznych uregulowań prawnych, zwłaszcza w dziedzinie ochrony ludności i reagowania na sytuacje kryzysowe,

Tabela 24. Analiza SWOT- Bezpieczeństwo

V. Część programowa

1. Misja

Kluczowym celem powiatu bielskiego w zakresie pomocy społecznej jest zmierzanie do wykreowania społeczności nowoczesnej, ale czerpiącej z bogatych tradycji Ziemi Bielskiej, potrafiącej zaspokoić podstawowe potrzeby, wolnej od problemów wykluczenia społecznego. Społeczeństwa wrażliwego na potrzeby osób krzywdzonych, starszych i niepełnosprawnych. Nadrzędnym celem jest wdrażanie i planowanie skutecznych działań, mających na celu rozwój gospodarczy, tak aby młodzież rozwijała się i planowała swoją przyszłość na terenie naszego powiatu.

2. Cele, priorytety i kierunki działań polityki społecznej powiatu bielskiego

W pracach nad strategią założono, że powinna ona określać zadania dla powiatu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych, określająca potrzeby mieszkańców powiatu winna być tworzona metodą planowania partnerskiego z udziałem różnych instytucji, działających na terenie powiatu, co doprowadzi do porozumienia i współdziałania w rozwiązywaniu trudnych problemów społecznych, występujących na terenie naszego powiatu.

Dążąc do realizacji wizji powiatu ustalić należy przede wszystkim cele główne oraz w następnej kolejności cele operacyjne. Warunkiem osiągnięcia strategicznych celów w zakresie polityki społecznej jest aktywizacja wspólnoty, współpraca poszczególnych instytucji oraz dostęp do odpowiednio zorganizowanej infrastruktury, aby udzielana pomoc docierająca do najbardziej potrzebujących mieszkańców powiatu odpowiadała ich zapotrzebowaniom i oczekiwaniom.

Podczas prac nad strategią, w wyniku diagnozy i analizy problemów powiatu bielskiego wyodrębniono 5 najważniejszych obszarów problemowych:

- I. Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej.
- II. Przemoc domowa i jej zapobieganie.
- III. Wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- IV. Bezpieczeństwo.
- V. Repatrianci, uchodźcy z Ukrainy, cudzoziemcy ze statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą.

Cel nr 1: Efektywny system wspierania rodziny i dziecka.

Działania:

1. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, poprzez udział w szkoleniach, spotkaniach, prelekcjach, warsztatach.
2. Zwiększenie dostępności do porad psychologicznych, wsparcia dla rodzin borykających się z problemami uzależnienia.
3. Skuteczna profilaktyka i zminimalizowanie negatywnych skutków uzależnień poprzez wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw i umiejętności ważnych dla zdrowia i trzeźwości.
4. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, realizujących projekty na rzecz dzieci i rodziny.

Wskaźnikiem realizacji działań będzie liczba spotkań, szkoleń, prelekcji, oddziaływań profilaktycznych; zatrudnienie dodatkowych psychologów, specjalistów; ilość wspieranych organizacji pozarządowych, realizujących projekty na rzecz dzieci i rodziny.

Efektem będzie wzrost liczby dzieci i dorosłych objętych programami edukacyjnymi, profilaktycznymi, itp., celem zmniejszenia skali zjawisk niepożądanych społecznie.

Cel nr 2: Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności.

Działania:

1. Działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie dysfunkcji w funkcjonowaniu rodziny w środowisku, poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, świetlicach socjoterapeutycznych, a także prowadzenie zajęć w szkołach, przygotowujących do życia w rodzinie oraz wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekunów – wychowawczych, poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne.
2. Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności.
3. Działania interwencyjne dla osób znajdujących się w kryzysie.

Wskaźnikiem realizacji działań będzie liczba promowanych oddziaływań profilaktycznych, tj. np.: zajęć terapeutycznych, porad psychologicznych, prawnych, terapeutycznych lub osób którym udzielono wsparcia z zakresu interwencji kryzysowej. Pożądanym efektem, będą przede wszystkim, zmniejszenie liczby orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Cel nr 3: Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz pieczy instytucjonalnej typu rodzinnego

Działania:

1. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.

2. Tworzenie spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
3. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych oraz pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, poprzez organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwianie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej.
4. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, współpraca z sądem i kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.
5. Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych, wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych.
6. Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
7. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach w/w grup
8. Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe.

Wskaźnikami w realizacji działań w obrębie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczych będą realne ociążnięcia dydaktyczne wychowanków; zwiększona liczba kandydatów na rodziców zastępczych; lepsze warunki mieszkaniowe rodzin zastępczych; liczba szkoleń i spotkań w grupach wsparcia oraz liczba udzielonych porad.

Cel nr 4: Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Działania:

1. Wzbudzanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla rodziny niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – poprzez indywidualne konsultacje, pomoc prawną, socjalną, psychologiczną.
2. Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadamianie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom, zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – poprzez organizowanie zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne.

Wskaźnikiem w wielokierunkowej pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej będzie liczba dzieci, które powrócą do swoich rodzin naturalnych oraz liczba przeprowadzonych warsztatów, rozmów, poradnictwa prawnego, psychologicznego itp.

Cel nr 5: Wspomaganie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Działania:

1. Pomoc w pozyskiwaniu mieszkania z zasobów gminy.
2. Wspieranie finansowe i rzeczowe.
3. Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.
4. Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Wskaźnikami we wspomaganiu procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej będą pozyskane mieszkania dla wychowanków, liczba osób podejmujących dalszą naukę oraz liczba wychowanków pracujących, liczba osób które zrealizowały program usamodzielnienia.

Obszar II: Przemoc domowa i jej zapobieganie.

Cel nr 1: Zintensyfikowanie lokalnych działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Aktualizacja strony internetowej PCPR w zakresie informacji promującej idee przeciwdziałania przemocy (działania promocyjne) oraz informacji nt. zjawiska przemocy domowej.
2. Uczestnictwo w spotkaniach zespołów wielofunkcyjnych, dotyczących rozwijania współpracy interdyscyplinarnej instytucji i organizacji, działających na terenie powiatu bielskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.
3. Pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych odnośnie przyczyn i skutków przemocy domowej.
4. Organizacja akcji profilaktyczno-informacyjnych na temat przemocy domowej (np. lokalne kampanie społeczne, pikniki rodzinne, festyny).

Wskaźnikami realizacji lokalnych działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie liczba zamieszczanych artykułów na temat przemocy na stronie internetowej jednostki; liczba (i rodzaj) rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych, liczba spotkań w zespołach interdyscyplinarnych oraz liczba akcji profilaktyczno- informacyjnych.

Cel nr 2 : Edukacja i promowanie postaw społecznych wolnych od przemocy.

Działania:

1. Współpraca z Kościołem w celu edukacji na temat zjawiska przemocy domowej, m.in. np. nauki przedmałżeńskie, działalność organizacji pozarządowych kościelnych.
2. Wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec

stosowania przemocy.

Wskaźnikami realizacji działań edukacyjnych i promowania postaw społecznych wolnych od przemocy będzie liczba podjętych inicjatyw; liczba programów; liczba udzielanego wsparcia.

Cel nr 3: Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Upowszechnianie informacji na temat podmiotów działających na rzecz osób dotkniętych przemocą domową i rodzaju świadczonej pomocy.
3. Udzielanie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej.
4. Zapewnienie wsparcia, pomocy i schronienia dla ofiar przemocy.
5. Zapewnienie interdyscyplinarności działań interwencyjnych.

Wskaźnikami realizacji działań ochrony osób doznających przemocy będzie coroczna diagnoza zjawiska przemocy; liczba osób doznających przemocy, korzystających z pomocy instytucji wspierających; liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”; liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w tym liczba posiedzeń grup roboczych, liczba osób którym udzielono specjalistycznej pomocy i schronienia.

Cel nr 4: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Udzielanie informacji osobom stosującym przemoc na temat programów korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno- terapeutycznych.
2. Szkolenia, programy motywujące oraz zmieniające postawy sprawców przemocy, poprzez realizację programów korekcyjno- edukacyjnych, psychologiczno- terapeutycznych oraz terapii dla osób stosujących przemoc.
3. Kierowanie przez grupy diagnostyczno- pomocowe ZI do programów osób stosujących przemoc

Wskaźnikami określającymi efekty działań interwencyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy domowej będzie: liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno- terapeutycznych; liczba przeprowadzonych szkoleń; liczba przeszkolonych osób oraz ilość skierowań do uczestnictwa w programach.

Cel nr 5: Zapewnienie wsparcia i szkoleń dla kadry pracującej bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową

Działania:

1. Organizacja szkoleń, poradnictwa, doradztwa metodycznego dla pracowników służb społecznych.
2. Kierowanie kadry na szkolenia.

3. Zapewnienie superwizji dla pracowników pracujących z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc.

Wskaźnikami realizacji działań dotyczących wsparcia i szkoleń dla kadry pracującej bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej będą: liczba szkoleń; liczba przeprowadzonych superwizji; liczba udzielonego poradnictwa i doradztwa metodycznego dla pracowników służb społecznych z terenu powiatu.

Obszar III: Wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel nr 1: Zaspokajanie potrzeb osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.

Działania:

1. Pozyskiwanie wolontariuszy wspierających osoby starsze.
2. Podejmowanie współpracy z Kościołem, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych w zakresie organizowania opieki i aktywizacji osób starszych.
3. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, zapewnienia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.
4. Organizowanie cyklicznych imprez rekreacyjnych, edukacyjnych, spotkań integracyjnych.
5. Uwrażliwianie społeczeństwa na potrzeby osób starszych, działania na rzecz integracji międzypokoleniowej.
6. Wspieranie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób starszych.
7. Tworzenie lub wspieranie Klubów Seniora, domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, ośrodków wsparcia oraz innych instytucji działających na rzecz osób w podeszłym wieku.
8. Utrzymanie i modernizacja istniejącej bazy lokalowej, służącej osobom starszym.
9. Umieszczanie osób starszych w domu pomocy społecznej.
10. Zapewnienie usług opiekuńczych i asystenckich w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Wskaźnikiem działań w zakresie zaspokajania potrzeb osób w podeszłym wieku i zapewnienie im właściwej opieki będzie liczba udzielanej pomocy dla osób starszych; liczba imprez rekreacyjnych na rzecz osób starszych; liczba klubów seniora oraz domów dziennego pobytu dla osób starszych lub innych instytucji; liczba osób umieszczonych w DPS- ie; liczba usług opiekuńczych i asystenckich; liczba pozyskiwanych wolontariuszy; liczba wspieranych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób w podeszłym wieku.

Cel nr 2: Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej.
2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i pośrednictwa pracy.
3. Dofinansowanie do tworzenia miejsc pracy, staży, szkoleń, oraz innych instrumentów i usług rynku pracy, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.
4. Udzielanie dofinansowania osobom niepełnosprawnym do turnusów

rehabilitacyjnych.

5. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki, celem zwiększenia aktywności osób niepełnosprawnych oraz przyspieszenia procesu ich integracji społecznej.
6. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych, które niejednokrotnie całkowicie uniemożliwiają funkcjonowanie w środowisku.
7. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do zakupu przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiających funkcjonowanie, poprzez zmniejszenie dysfunkcji wynikającej z niepełnosprawności.
8. Realizacja działań i programów wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny, typu: Aktywny Samorząd, Wyrównywanie różnic między regionami, Zajęcia klubowe, Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością itp.
9. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w warunkach pracy chronionej.
10. Informowanie pracodawców o korzyściach z zatrudniania osób niepełnosprawnych.
11. Zapewnienie rozwoju WTZ, ośrodków wsparcia oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
12. Zapewnienie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz usług wolontarystycznych.
13. Wspieranie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźnikiem realizacji działania będzie liczba przyznanych dofinansowań osobom niepełnosprawnym do turnusów rehabilitacyjnych; organizacji sportu, kultury i rekreacji; likwidacji barier architektonicznych; dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych; sprzętu rehabilitacyjnego; liczba osób uczestniczących w WTZ; ośrodkach wsparcia; zajęciach klubowych. Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie promocji zatrudnienia w warunkach pracy chronionej jest liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na staże, szkolenia, kursy, ilość utworzonych stanowisk pracy. Wskaźnikiem będzie również ilość osób, którym zapewniono usługi opiekuńcze oraz ilość zorganizowanych kampanii, spotkań informacyjnych, promujących w/w cele. Wskaźnikiem realizacji działań będzie również ilość wspieranych organizacji pozarządowych oraz ilość realizowanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel nr 3: Rozwój i doskonalenie zadań wykonywanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Działania:

1. Informowanie petentów o trybie i zasadach postępowania w zakresie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
2. Orzekanie osób, które ukończyły 16 rok życia o stopniu niepełnosprawności.
3. Orzekanie osób do 16 roku życia o niepełnosprawności.

Wskaźnikiem realizacji działania będzie liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Cel nr 4: Promowanie profilaktyki zdrowotnej.

Działania:

1. Promocja zdrowia i wczesnej profilaktyki w celu wykrywania schorzeń i wczesnego im przeciwdziałania.
2. Bezpłatne badania profilaktyczne
3. Prowadzenie szkoleń i spotkań metodycznych z zakresu profilaktyki zdrowotnej.
4. Informowanie społeczeństwa o zasadach dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
5. Promowanie idei wczesnej interwencji, mającej na celu wykrycie najwcześniejszych zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych, występujących oraz tych potencjalnych, które mogą się pojawić w przyszłości.
6. Analiza warunków rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem jego najbliższego otoczenia i rodziny oraz adekwatne do tejże analizy przygotowanie i realizacja indywidualnych programów stymulacji i usprawnienia.
7. Zapewnienie dostępu w pierwszym okresie życia dziecka do oddziaływań rehabilitacyjnych i zastosowanie odpowiedniej terapii (zastosowanie terapii i rehabilitacji we wczesnym okresie życia, daje szybsze postępy usprawnienia, powoduje zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń).

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej będzie ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych, liczba szkoleń i spotkań metodycznych, wdrożonych konkretnych rozwiązań mających na celu poprawę dostępu do tego typu opieki. Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie promocji wczesnej diagnostyki i rehabilitacji będzie ilość zorganizowanych kampanii promujących w/w cele oraz ilość dzieci objętych wczesnym wspomaganiem rozwoju.

Obszar IV. Bezpieczeństwo.

Zwiększenie skuteczności bezpieczeństwa publicznego.

Działania:

1. Poszerzenie działań edukacyjnych związanych z bezpieczeństwem mieszkańców powiatu np. na drodze, w miejscu zamieszkania lub w sieci internetowej.
2. Akcje informacyjne wśród osób starszych o sposobie działania oszustów.
3. Rozpowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego będzie: ilość działań edukacyjnych, ilość akcji informacyjnych, ilość rozpowszechnionych materiałów informacyjno- edukacyjnych.

Obszar V. Repatrianci / Uchodźcy z Ukrainy/ Cudzoziemcy, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Cel nr 1: Pomoc Repatriantom

Działania:

1. Udzielanie pomocy finansowej na wniosek repatrianta osiedlonego na terenie powiatu bielskiego na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego.
2. Aktywizacja zawodowa repatriantów polegająca na zwrocie środków finansowych dla pracodawców stwarzających miejsce ich pracy.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie pomocy repatriantom będzie liczba osób którym udzielono pomocy finansowej oraz liczba osób zaktywizowanych zawodowo.

Cel nr 2: Pomoc Uchodźcom z Ukrainy

Działania:

1. Analiza sytuacji małoletnich uchodźców z Ukrainy pozbawionych opieki rodzicielskiej, będących pod opieką opiekunów tymczasowych.
2. Realizacja zadań powiatowych na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy ze środków Funduszu Pomocy.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie pomocy Uchodźcom z Ukrainy będzie liczba dokonanych analiz oraz liczba osób którym udzielono pomocy ze środków Funduszu Pomocy

Cel 3: Pomoc cudzoziemcom którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Działania:

Pomoc w ramach tzw. Indywidualnego Programu Integracji, mającego na celu wspieranie procesu integracji osób które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terenie RP.

Wskaźnikiem realizacji działań w zakresie pomocy cudzoziemcom którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą będzie liczba osób, która realizowała indywidualny program integracji.

4. Spodziewane efekty realizacji strategii – prognoza zmian w zakresie objętym strategią.

Okres wprowadzania zmian społecznych na terenie powiatu bielskiego powinien zaowocować ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, wzmożeniem rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu pojawiających się

problemów. W wyniku realizacji działań zaplanowanych w strategii spodziewane są następujące zmiany:

- ✓ podniesie się skuteczność i efektywność realizowanych działań,
- ✓ nastąpi poprawa skuteczności oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych wobec osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy, dzięki zacieśnieniu współpracy pomiędzy specjalistami z różnych instytucji pomocowych oraz ustawicznemu podnoszeniu kwalifikacji kadr,
- ✓ nastąpi poprawa jakości życia osób starszych, poprzez wspieranie ich aktywności życiowej, podnoszenie jakości usług opiekuńczych, środowiskowych i stacjonarnych oraz rozwój inicjatyw samopomocowych, nastąpi poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, dzięki wspieraniu ich samodzielności życiowej i zawodowej oraz rozwój form opieki środowiskowej i instytucjonalnej,
- ✓ rodziny niewydolne wychowawczo i dysfunkcyjne uzyskają kompleksowe wsparcie specjalistyczne w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzięki wdrożeniu aktywizujących metod pracy i ciągłemu podnoszeniu umiejętności zawodowych kadr instytucji pomocowych,
- ✓ wzmocni się pozycja rodziny w społeczności lokalnej,
- ✓ poprawią się warunki rozwoju dzieci i młodzieży,
- ✓ nastąpi zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego.

Osiągnięcie prognozowanych rezultatów będzie możliwe jedynie przy zaangażowaniu wszystkich instytucji na terenie powiatu bielskiego, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz poszczególnych mieszkańców miast i gmin. Prognozowane zmiany powinny przyczyniać się jednocześnie do wypełnienia misji strategii.

5. Zarządzanie, finansowanie, monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring programu będzie polegał na systematycznym pomiarze postępu oraz kontroli wszystkich zaplanowanych czynności na każdym etapie realizacji zadań. Kontrola będzie zawierała sprawdzanie efektywności poszczególnych działań oraz sposobu realizacji zadań. Strategia będzie podlegać systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.

Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim: Zarząd Powiatu, odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji strategii. Rada Powiatu pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, czuwająca aby przy tworzeniu budżetu uwzględniane były wybrane kierunki działania; uchwalająca zmiany w strategii. Koordynator wdrażania strategii -PCPR, który gromadzi dokumentację związaną ze strategią, prowadzi monitoring, przedkłada informacje z realizacji strategii podczas sesji Rady Powiatu w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i sprawozdawczości instytucji. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych, zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne

z przyjętymi kierunkami działań. System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora i zatwierdzane przez Radę Powiatu.

Przewiduje się następujące źródła finansowania proponowanych działań strategicznych:

- ✓ środki własne pochodzące z budżetu samorządu województwa podlaskiego, powiatu, gminy;
- ✓ środki przekazane powiatowi z budżetu państwa – dotacje, środki funduszy krajowych (np. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, Narodowy Fundusz Zdrowia, Fundusz Solidarnościowy);
- ✓ środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej;
- ✓ dotacje organizacji pozarządowych, inne źródła.

Realizacja strategii jest uzależniona od wielu czynników. Strategia ma charakter otwarty i elastyczny, dlatego też poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

5. Harmonogram działań

Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy/Partnerzy	Źródło środków finansowych
<i>Obszar I: Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej</i>			
Cel nr 1: Efektywny system wspierania rodziny i dziecka			
Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez udział w szkoleniach, spotkaniach, prelekcjach, warsztatach.	2025-2030	PCPR, OPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Środki finansowe własne powiatu i gminy, dotacje z budżetu państwa, środki unijne, środki własne organizacji pozarządowych
Zwiększenie dostępności do porad psychologicznych, wsparcia dla rodzin borykających się z problemami uzależnienia.	2025-2030	PCPR, OPS, SP ZOZ, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Środki finansowe własne powiatu i gminy, dotacje z budżetu państwa, środki unijne, środki własne organizacji pozarządowych
Skuteczna profilaktyka i zminimalizowanie negatywnych skutków uzależnień poprzez wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw i umiejętności ważnych dla zdrowia i trzeźwości.	2025-2030	PCPR, OPS, SP ZOZ, Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Bielsku Podlaskim, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, urzędy gmin	Środki finansowe własne powiatu i gminy, dotacje z budżetu państwa, środki unijne, środki własne organizacji pozarządowych
Wspieranie działalności organizacji pozarządowych realizujących projekty na rzecz dzieci i rodziny.	2025-2030	organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego	Środki finansowe własne powiatu i gminy
Cel nr 2: Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności			
Działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie dysfunkcji w funkcjonowaniu rodziny w środowisku, poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, świetlicach socjoterapeutycznych, a także prowadzenie zajęć w szkołach, przygotowujących do życia w rodzinie oraz wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne.	2025-2030	PCPR, Placówki oświatowe, lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, OPS, Kuratorzy	Środki finansowe własne powiatu i gminy, dotacje z budżetu państwa, środki unijne, środki własne organizacji pozarządowych
Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności.	2025-2030	PCPR, lokalne organizacje pozarządowe, gminy, OPS	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne, środki własne organizacji pozarządowych
Działania interwencyjne dla osób znajdujących się w kryzysie.	2025-2030	PCPR, OPS	Środki własne powiatu i gminy

Cel nr 3: Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz pieczy instytucjonalnej typu rodzinnego			
Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	2025-2030	PCPR	Środki finansowe powiatu
Tworzenie spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	2025-2030	PCPR, Sądy	Środki finansowe powiatu, dotacje z budżetu państwa
Wspieranie istniejących rodzin zastępczych oraz pracowników placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego, poprzez organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwianie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej.	2025-2030	PCPR, Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne dla dzieci i młodzieży	Środki finansowe z budżetu państwa, powiatu, środki EFS
Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, współpraca z sądem i kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.	2025-2030	PCPR, Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Kuratorzy, Sądy	Środki finansowe powiatu, środki unijne, dotacje z budżetu państwa
Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych, wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych.	Zgodnie z potrzebami rodzin 2025-2030	PCPR, gminy, powiaty ze względu na pochodzenie dziecka, jednostki samorządu terytorialnego	Środki finansowe powiatu, środki finansowe z innych powiatów, gmin ze względu na pochodzenie dziecka
Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	Na bieżąco, w terminach dostosowanych do potrzeb rodzin 2025-2030	PCPR, Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego	Środki własne powiatu
Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach w/w grup	Zgodnie z potrzebami 2025-2030	PCPR	Środki finansowe powiatu, środki unijne
Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe.	Zgodnie z potrzebami 2025-2030	PCPR	Środki finansowe powiatu

Cel nr 4: Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej			
Wzbudzanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla rodziny niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – poprzez indywidualne konsultacje, pomoc prawną, socjalną, psychologiczną.	2025-2030	OPS, PCPR (asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog)	Środki finansowe powiatu, gmin, środki unijne
Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadamianie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolem zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – poprzez organizowanie zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczne – pedagogiczne.	2025-2030	PCPR, OPS (asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog)	Środki finansowe powiatu, gminy, środki unijne
Cel nr 5: Wspomaganie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej			
Pomoc w pozyskiwaniu mieszkania z zasobów gminy.	2025-2030	PCPR, urzędy gmin z terenu powiatu	Środki finansowe powiatu, gminy
Wspieranie finansowe i rzeczowe.	2025-2030	PCPR	Środki finansowe powiatu
Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.	2025-2030	PCPR, PUP	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne
Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.	2025-2030	PCPR, PUP	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne
<i>Obszar II :Przemoc domowa i jej zapobieganie</i>			
Cel nr 1: Zintensyfikowanie lokalnych działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej			
Aktualizacja strony internetowej PCPR w zakresie informacji promującej idee przeciwdziałania przemocy (działania promocyjne) oraz informacji nt. zjawiska przemocy domowej.	2025-2030	PCPR	Środki własne powiatu
Uczestnictwo w spotkaniach zespołów wielofunkcyjnych, dotyczących rozwijania współpracy interdyscyplinarnej instytucji i organizacji, działających na terenie powiatu bielskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.	2025-2030	PCPR, OPS, Gminne Zespoły Interdyscyplinarne, KPP w Bielsku Podlaskim	Środki finansowe powiatu, gminy środki z budżetu państwa, środki unijne
Pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych odnośnie przyczyn i skutków przemocy domowej.	2025-2030	PCPR, OPS, Zespoły interdyscyplinarne, KPP w Bielsku Podlaskim	Środki finansowe powiatu, gminy środki z budżetu państwa, środki unijne
Organizacja akcji profilaktyczno-informacyjnych na temat przemocy domowej (np. lokalne kampanie społeczne, pikniki rodzinne, festyny).	2025-2030	PCPR, OPS, KPP w Bielsku Podlaskim, organizacje pozarządowe	Środki finansowe powiatu, gminy środki z budżetu państwa, środki unijne, środki finansowe organizacji pozarządowych

Cel nr 2 : Edukacja i promowanie postaw społecznych wolnych od przemocy			
Współpraca z Kościołem w celu edukacji na temat zjawiska przemocy m.in. np.: nauki przedmażeńskie, działalność organizacji pozarządowych kościelnych.	2025-2030	PCPR, instytucje i organizacje kościelne, OPS	Środki finansowe powiatu, gminy środki z budżetu państwa, środki finansowe organizacji i instytucji kościelnych
Wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy.	2025-2030	PCPR, instytucje i organizacje pozarządowe, OPS	Środki finansowe powiatu, gminy środki z budżetu państwa, środki finansowe organizacji pozarządowych
Cel nr 3: Ochrona osób doznających przemocy domowej			
Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.	Coroczna diagnoza 2025-2030	PCPR ,OPS, urzędy gmin i miast, Policja, Zespół kuratorów, instytucje, organizacje działające na rzecz przemocy domowej	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa, środki własne organizacji
Upowszechnianie informacji na temat podmiotów działających na rzecz osób dotkniętych przemocą domową i rodzaju świadczonej pomocy.	2025-2030	PCPR, OPS ,urzędy gmin i miast, Policja, instytucje, organizacje działające na rzecz przemocy domowej	Środki finansowe powiatu, gmin, środki własne organizacji, środki z budżetu państwa
Udzielanie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej.	2025-2030	PCPR, OPS, instytucje, organizacje działające na rzecz przemocy domowej, Policja	Środki finansowe powiatu, gminy, środki własne organizacji działających na rzecz przemocy domowej, środki z budżetu państwa
Zapewnienie wsparcia, pomocy i schronienia dla ofiar przemocy.	2025-2030	PCPR, OPS, urzędy gmin, miast	Środki finansowe powiatu, gminy, środki własne organizacji działających na rzecz przemocy domowej
Zapewnienie interdyscyplinarności działań interwencyjnych.	2025-2030	PCPR, OPS, Zespoły Interdyscyplinarne	Środki własne powiatu, gminy
Cel nr 4: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie			
Udzielanie informacji osobom stosującym przemoc na temat programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	2025-2030	PCPR, OPS, członkowie zespołu interdyscyplinarnego, KPP w Bielsku Podlaskim, Kuratorzy Sądowi, Sędziowie, Prokuratorzy	Środki finansowe powiatu, gminy, środki z budżetu państwa
Szkolenia, programy motywujące oraz zmieniające postawy sprawców przemocy poprzez realizację programów: psychologiczno- terapeutycznych, korekcyjno- edukacyjnych oraz terapii dla osób stosujących przemoc .	2025-2030	PCPR, OPS, członkowie zespołu interdyscyplinarnego, Kuratorzy Sądowi, KPP w Bielsku Podlaskim	Środki finansowe powiatu, gminy, środki unijne, środki z budżetu państwa
Kierowanie przez grupy diagnostyczno- pomocowe ZI osób	2025-2030	OPS, ZI, gminy	Środki finansowe gminy

stosujących przemoc do odpowiednich programów terapeutycznych.			
Cel nr 5: Zapewnienie wsparcia i szkoleń dla kadry pracującej bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową			
Organizacja szkoleń, poradnictwa, doradztwa metodycznego dla pracowników służb społecznych.	2025-2030	PCPR, OPS, KPP w Bielsku Podlaskim	Środki finansowe powiatu, gminy, środki unijne, środki z budżetu państwa
Kierowanie kadry na szkolenia.	2025-2030	PCPR, OPS, ZI	Środki finansowe powiatu, gminy, środki unijne
Zapewnienie superwizji dla pracowników pracujących z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc.	2025-2030	PCPR, OPS, ZI, ROPS	Środki finansowe z samorządu województwa podlaskiego, powiatu, gminy, środki unijne
<i>Obszar III Wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych.</i>			
Cel nr 1: Zaspokajanie potrzeb osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki			
Pozyskiwanie wolontariuszy wspierających osoby starsze.	2025-2030	DPS, OPS	Środki finansowe powiatu, gminy
Podejmowanie współpracy z Kościołem, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych w zakresie organizowania opieki i aktywizacji osób starszych.	2025-2030	PCPR, OPS, organizacje pozarządowe, Kościoły	Środki finansowe powiatu, gmin, środki finansowe organizacji pozarządowych oraz Kościołów
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, zapewnienia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowanie do turnusów.	2025-2030	PCPR,	Środki finansowe powiatu, PFRON
Organizowanie cyklicznych imprez rekreacyjnych, edukacyjnych, spotkań integracyjnych.	2025-2030	PCPR, DPS, OPS, organizacje pozarządowe	Środki finansowe powiatu, PFRON, gmin, środki organizacji pozarządowych
Uwrażliwianie społeczeństwa na potrzeby osób starszych, działania na rzecz integracji międzypokoleniowej.	2025-2030	Instytucje działające na rzecz osób starszych, organizacje pozarządowe	Środki finansowe powiatu, gmin, środki finansowe instytucji działających na rzecz osób starszych
Wspieranie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób starszych.	2025-2030	Urzędy miast i gmin, Starostwo Powiatowe	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa
Tworzenie lub wspieranie Klubów Seniora, domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, ośrodków wsparcia oraz innych instytucji działających na rzecz osób w podeszłym wieku.	2025-2030	Urzędy miast i gmin, Starostwo Powiatowe, OPS, PCPR, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe	Środki finansowe powiatu, gmin, środki finansowe instytucji działających na rzecz osób starszych, środki z budżetu państwa
Utrzymanie i modernizacja istniejącej bazy lokalowej, służącej	2025-2030	DPS, OPS, Starostwo Powiatowe	Środki finansowe powiatu, gmin

osobom starszym.			
Umieszczanie osób starszych w domu pomocy społecznej.	2025-2030	PCPR, OPS DPS	Środki finansowe powiatu, gmin
Zapewnienie usług opiekuńczych i asystenckich w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	2025-2030	OPS, DPS, PCPR	Środki finansowe budżetu państwa, powiatu, gmin
Cel nr 2: Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych			
Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej.	2025-2030	WTZ, PCPR	PFRON, środki finansowe powiatu
Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i pośrednictwa pracy.	2025-2030	PUP, WTZ, PCPR, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych	PFRON, środki finansowe powiatu, środki finansowe organizacji pozarządowych, środki z budżetu państwa
Dofinansowanie do tworzenia miejsc pracy, staży, szkoleń, oraz innych instrumentów i usług rynku pracy, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.	2025-2030	PUP	PFRON, środki finansowe powiatu
Udzielanie dofinansowania osobom niepełnosprawnym do turnusów rehabilitacyjnych.	2025-2030	PCPR	PFRON, środki finansowe powiatu
Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki, celem zwiększenia aktywności osób niepełnosprawnych oraz przyspieszenia procesu ich integracji społecznej.	2025-2030	PCPR, organizacje pozarządowe	PFRON, środki finansowe powiatu, środki własne organizacji pozarządowych
Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych, które niejednokrotnie całkowicie uniemożliwiają funkcjonowanie w środowisku.	2025-2030	PCPR	PFRON, środki finansowe powiatu
Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do zakupu przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiających funkcjonowanie, poprzez zmniejszenie dysfunkcji wynikającej z niepełnosprawności.	2025-2030	PCPR	PFRON, środki finansowe powiatu
Realizacja działań i programów wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny, typu: Aktywny Samorząd, Wyrównywanie różnic między regionami, Zajęcia klubowe, Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością itp.	2025-2030	PCPR, WTZ, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, OPS	PFRON, środki finansowe powiatu, środki organizacji pozarządowych, środki z budżetu państwa
Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w warunkach pracy chronionej.	2025-2030	PUP, PCPR, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych	PFRON, środki finansowe powiatu, środki organizacji pozarządowych, środki z budżetu państwa
Informowanie pracodawców o korzyściach z zatrudniania osób niepełnosprawnych.	2025-2030	PUP, Urzędy miast i gmin, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	PFRON, środki finansowe powiatu, gminy, środki organizacji pozarządowych

Zapewnienie rozwoju WTZ, ośrodków wsparcia oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	2025-2030	Urzędy miast i gmin, PCPR, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych	PFRON, środki finansowe powiatu, gminy, środki z budżetu państwa, środki organizacji pozarządowych
Zapewnienie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz usług wolontarystycznych.	2025-2030	OPS, DPS, PCPR, WTZ	Środki finansowe powiatu, gminy, PFRON
Wspieranie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	2025-2030	PCPR, urzędy miast i gmin	Środki finansowe powiatu, gminy
Cel nr 3: Rozwój i doskonalenie zadań wykonywanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności			
Informowanie petentów o trybie i zasadach postępowania w zakresie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.	2025-2030	PCPR (PZON)	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa
Orzekanie osób, które ukończyły 16 rok życia o stopniu niepełnosprawności.	2025-2030	PCPR (PZON)	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa
Orzekanie osób do 16 roku życia o niepełnosprawności.	2025-2030	PCPR (PZON)	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa
Cel nr 4: Promowanie profilaktyki zdrowotnej			
Promocja zdrowia i wczesnej profilaktyki w celu wykrywania schorzeń i wczesnego im przeciwdziałania.	2025-2030	SP ZOZ, Ośrodki zdrowia, PP- P dla dzieci i młodzieży, PCPR	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa, środki unijne
Bezpłatne badania profilaktyczne	2025-2030	SP ZOZ, ośrodki zdrowia, urzędy miast i gmin	Środki finansowe powiatu, gminy, środki z budżetu państwa, środki unijne
Prowadzenie szkoleń i spotkań metodycznych z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	2025-2030	SP ZOZ, DPS, PCPR	Środki finansowe powiatu, środki z budżetu państwa
Informowanie społeczeństwa o zasadach dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.	2025-2030	Urzędy miast i gmin, SP ZOZ, ośrodki zdrowia, PCPR	Środki finansowe powiatu, gminy, środki z budżetu państwa
Promowanie idei wczesnej interwencji mającej na celu wykrycie najwcześniejszych zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych, występujących oraz tych potencjalnych, które mogą się pojawić w przyszłości.	2025-2030	SP ZOZ, OPS, PP- P dla dzieci i młodzieży, PCPR, urzędy miast i gmin	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa, środki unijne
Analiza warunków rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem jego najbliższego otoczenia i rodziny oraz adekwatne do tejże analizy przygotowanie i realizacja indywidualnych programów stymulacji i usprawnienia.	2025-2030	SP ZOZ, OPS, , PP- P dla dzieci i młodzieży, PCPR, urzędy miast i gmin	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa
Zapewnienie dostępu w pierwszym okresie życia dziecka do	2025-2030	SP ZOZ, PP- P dla dzieci i młodzieży	Środki z budżetu państwa, środki

oddziaływań rehabilitacyjnych i zastosowanie odpowiedniej terapii.			finansowe powiatu
<i>Obszar IV Bezpieczeństwo</i>			
Zwiększenie skuteczności bezpieczeństwa publicznego			
Poszerzenie działań edukacyjnych związanych z bezpieczeństwem na drodze, w miejscu zamieszkania oraz w sieci internetowej.	2025-2030	Policja, Szkoły	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa
Akcje informacyjne wśród osób starszych o sposobie działania oszustów.	2025-2030	Policja	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa
Rozpowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy	2025-2030	Policja	Środki finansowe powiatu, gmin, środki z budżetu państwa
<i>Obszar V Repatrianci, uchodźcy z Ukrainy, cudzoziemcy, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą</i>			
Cel nr 1: Pomoc Repatriantom			
Udzielanie pomocy finansowej na wniosek repatrianta osiedlonego na terenie powiatu bielskiego na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego.	2025-2030	PCPR,	Środki z budżetu państwa
Aktywizacja zawodowa repatriantów polegająca na zwrocie środków finansowych dla pracodawców stwarzających miejsce ich pracy.	2025-2030	PUP	Środki z budżetu państwa
Cel nr 2: Pomoc uchodźcom z Ukrainy			
Analiza sytuacji małoletnich uchodźców z Ukrainy pozbawionych opieki rodzicielskiej będących pod opieką opiekunów tymczasowych.	2025-2030	PCPR	Fundusz Pomocy, Środki finansowe powiatu
Realizacja zadań powiatowych na rzecz pomocy obywatelom	2025-2030	PCPR	Fundusz Pomocy

Ukrainy ze środków Funduszu Pomocy.			
Cel 3: Pomoc cudzoziemcom którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą			
Pomoc w ramach tzw. Indywidualnego Programu Integracji mającego na celu wspieranie procesu integracji osób które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terenie RP.	2025-2030	PCPR	Środki z budżetu państwa

Tabela 25. Harmonogram

6. Wykaz rysunków, wykresów oraz tabeli w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bielskim w latach 2025 – 2030:

Wykresy:

Wykres 1. Liczba ludności w powiecie bielskim wg płci	10
Wykres 2. <i>Ludność w powiecie bielskim w latach 2021-2024</i>	10
Wykres 3. <i>Prognoza populacji w powiecie bielskim w latach 2020-2050</i>	11
Wykres 4. <i>Ludność w powiecie bielskim ze względu na biologiczne grupy wieku</i>	11
Wykres 5. <i>Migracje ludności w powiecie bielskim w latach 2021-2023</i>	12
Wykres 6. <i>Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu bielskiego</i>	13
Wykres 7. <i>Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w poszczególnych sektorach w 2023 roku</i>	14
Wykres 8. <i>Stopa bezrobocia w powiecie bielskim w latach 2021-2023</i>	16
Wykres 9. <i>Liczba stwierdzonych przestępstw w latach 2021-2023</i>	25
Wykres 10. <i>Liczba stwierdzonych przestępstw w poszczególnych gminach w latach 2021-2023</i>	25
Wykres 11. <i>Edukacyjne grupy wieku w roku szkolnym 2023-2024</i>	28
Wykres 12. <i>Liczba osób przyjętych do DPS w Brańsku w latach 2021-2023</i>	32
Wykres 13. <i>Wiek respondentów badanej grupy</i>	46
Wykres 14. <i>Wykształcenie badanej grupy</i>	46
Wykres 15. <i>Status zawodowy grupy badawczej</i>	47
Wykres 16. <i>Czas zamieszkiwania na terenie powiatu bielskiego grupy badawczej</i>	47
Wykres 17. <i>Stopień nasilenia wybranych problemów społecznych na terenie powiatu bielskiego wg respondentów</i>	48
Wykres 18. <i>Stopień nasilenia negatywnych zjawisk wśród dzieci i młodzieży w powiecie bielskim wg respondentów</i>	49
Wykres 19. <i>Ocena warunków życia w powiecie bielskim wg grupy badawczej</i>	50
Wykres 20. <i>Warunki życia w powiecie bielskim w ostatnich 5 latach</i>	51
Wykres 21. <i>Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych na przestrzeni ostatnich trzech lat</i>	52
Wykres 22. <i>Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo- wychowawczych wg grupy badawczej</i>	53
Wykres 23. <i>Osoby dotknięte zjawiskiem przemocy domowej w 2023 roku</i>	55

Wykres 24. Występowanie zjawiska przemocy w najbliższym otoczeniu grupy badawczej	57
Wykres 25. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-2023- podział ze względu na wiek	59
Wykres 26. Liczba i rodzaj wydawanych orzeczeń przez PZON dla osób dorosłych...	59
Wykres 27. Problemy dotyczące najczęściej osoby starsze wg grupy badawczej.....	62
Wykres 28. Problemy najczęściej spotykające osoby niepełnosprawne wg grupy badawczej.....	63
Wykres 29. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego w 2022 roku	65
Wykres 30. Czynniki decydujące o niemożności wydostania się z ubóstwa	66
Wykres 31. Zjawisko bezdomności w 2023 roku w województwie podlaskim.....	67
Wykres 32. Skala zjawiska bezdomności wg grupy badawczej	67
Wykres 33. Struktura spożycia napojów alkoholowych	71
Wykres 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu- wybrane powiaty z województwa podlaskiego	72
Wykres 35. Przyczyny występowania problemów uzależnień w powiecie bielskim wg grupy badawczej.....	74
Wykres 36. Poczucie bezpieczeństwa wg grupy badawczej	75
Wykres 37. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie powiatu wg grupy badawczej.....	75
Wykres 38. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w powiecie bielskim wg grupy badawczej.....	76
Wykres 39. Problemy dotyczące Uchodźców/ Migrantów wg grupy badawczej	77

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura i zasoby kulturalne w powiecie bielskim.....	17
Tabela 2. Wykaz imprez regionalnych.....	20
Tabela 3. Jednostki OSP w powiecie bielskim	26
Tabela 4. Wykaz bezpłatnych badań profilaktycznych w powiecie bielskim.....	39
Tabela 5 Działania, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi wg grupy badawczej.	54

<i>Tabela 6. Działania dążące do poprawienia sytuacji rodzin wielodzietnych w lokalnej społeczności według grupy badawczej</i>	54
<i>Tabela 7. Zjawisko przemocy domowej w powiecie bielskim w 2023 roku.....</i>	57
<i>Tabela 8. Jakie działania powinny być podjęte w celu zwalczania przemocy domowej</i>	58
<i>Tabela 9. Dofinansowanie ze środków PCPR w ramach zadań powiatu dotyczących osób niepełnosprawnych</i>	60
<i>Tabela 10. Działania jakie poprawiłyby sytuację osób niepełnosprawnych wg grupy badawczej.....</i>	64
<i>Tabela 11. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez OPS-y w latach 2021-2023</i>	65
<i>Tabela 12. Najskuteczniejsze działania w rozwiązywaniu problemów i zagrożeń bezdomnościami według grupy badawczej</i>	68
<i>Tabela 13. Działania jakie może podjąć powiat, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według grupy badawczej.....</i>	69
<i>Tabela 14. Bezrobotni wg gmin w powiecie bielskim.....</i>	70
<i>Tabela 15. Działania dążące do poprawy sytuacji osób bezrobotnych.....</i>	70
<i>Tabela 16. Spożycie alkoholu w litrach na 1 mieszkańca w przeliczeniu na 100% alkoholu</i>	72
<i>Tabela 17. Rodziny, którym udzielono pomocy społecznej z przyczyn narkomanii w latach 2021- 2023.....</i>	73
<i>Tabela 18. Działania podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin wg grupy badawczej.....</i>	74
<i>Tabela 19. Działania jakie poprawiłyby sytuację Uchodźców/Migrantów wg grupy badawczej.....</i>	78
<i>Tabela 20. Analiza SWOT- Powiat Bielski.....</i>	79
<i>Tabela 21. Analiza SWOT- Edukacja, kultura</i>	80
<i>Tabela 22. Analiza SWOT- Wspieranie rodziny.....</i>	81
<i>Tabela 23. Analiza SWOT- Osoby niepełnosprawne oraz starsze</i>	82
<i>Tabela 24. Analiza SWOT- Bezpieczeństwo</i>	83
<i>Tabela 25. Harmonogram</i>	103

Rysunki:

Rysunek 1. Podział administracyjny powiatu bielskiego	9
<i>Rysunek 2. Stopa bezrobocia w województwie podlaskim w maju 2024 roku</i>	<i>15</i>
<i>Rysunek 3. Struktura grupy badawczej</i>	<i>45</i>